

Fabrikalardan makine sesinden önce *İşçinin Sesi* gelecek
Yıl:16 Sayı:395

İŞÇİNİN SESİ

Gün örgütlenme ve hazırlık günüdür!
28 Mayıs 1990

BÜTÜN ÜLKELERİN PROLETERLERİ BİRLEŞİN! KARKERÊN HEMÛ WELATAN YEKBIN! BÜTÜN ÜLKELERİN PROLETERLERİ BİRLEŞİN! KARKERÊN HEMÛ WELATAN YEKBIN! BÜTÜN ÜLKELERİN PROLETERLERİ BİRLEŞİN! KARKERÊN HEMÛ WELATAN YEKBIN!

Cola boykotu, et boykotu derken halk hareketi, burjuva düzeni boykota yöneliyor

SIRA DÜZENİ, DEVLETİ BOYKOTA GELDİ

Halk, artık, en ufak ekonomik-demokratik sorunlarda bile ülke çapında yaygın eylemlerle patlamaktadır. Küçük burjuvazinin geniş kesimleri, kentte ve kırda sokak eylemlerine çekilmektedir.

Son aylarda gelişmenin, daha önce de yazdığımız gibi, herhalde en önemli yanı, iktidar ve muhalefet boşluğunun *birarada* yaşanıyor olmasıdır.

Özal, burjuvazinin çürümüşlüğünün aynasıdır

Saflarındaki bunalım ve çelişkiler hızla derinleşirken, burjuvazi resmen sapıtmaktadır. Şu tabloya bakın:

Burjuvazinin "yönetemezlik paniği" öyle ki, 413 sayılı baskı kararnamesini, nisandan bu yana ikinci kez, hem de yarıya yakın eksikle yapılan bakanlar kurulu toplantısıyla değiştirmek zorunda kaldı.

Bu kararnamelerle, daha "sıkı" önlemler getiriliyor, adı "süper(!) vali"ye çıkan olağanüstü hal bölge valisi, bu kez "süper komutan" yapılıyor, yargıç ve savcılar onun dolaysız denetimine sokuluyor. Dahası, bazı durumlarda idari yargıya izin veriyormuş gibi yapılıp, onun ayrılmaz parçası olan "yürütmeyi durdurma" hakkı kaldırılıyor.

Ancak, burjuvazinin, gerçek yaşamda bir türlü elinde tutamadığı "yetkiyi", meşruiyeti kendinden menkul girişimlerle kağıt üstünde "sağlamlaştırmaya" çabalaması, uzun bir süredir zaten varolan "hukuk kargaşasını" artık içinden hiç çıkılmaz bir duruma sokmaktadır. Yeni çıkardıkları kararnamelerin hangi yasa ya da kararnameyle uyumlu ya da çelişkili olduğunu kendileri bile izleyemez oldular.

Öte yandan, azınlık sınıfın azınlık cumhurbaşkanı Özal, yıllardır burjuvazinin emekçi halka "devletin saygınlığının"(!) önemli bir yönü olarak tanıttığı, "ağırbaşlı, tarafsız(!), ölçülü cumhurbaşkanı" kalıbını paramparça ediyor. ANAP yöneticilerini, ANAP'ın kuruluş yıldönümü dolayısıyla cumhurbaşkanlığına çağırıyor, onlara "aynı siyasi görüşteyiz" diyor, "seçim yeniden yapılıncaya kadar sizinle biraz daha yakın alakadar olmam lazım" diyor. Cumhurbaşkanının "tarafsızlık"(!) maskesini yırtıp atıyor.

Burjuva sınıfının düzeyinin ne denli düşmüş olduğunun canlı örneği olan Özal, öteki burjuva partilerin eleştirilerini "kıskanmaya gerek yok" türü düzeysiz sözlerle yanıtlıyor. Ziraat Odaları Birliği'nin usulen yaptığı daveti, "geleyim de yuhlatın beni değil mi" diye reddediyor. TOBB'da karşı tarafın adayının seçilmemesi için cansiperane çalışıyor. Danıştay toplantısında da, Danıştay'a görevinizi yapmayın anlamına gelen sözler ediyor. Bu arada meclisin, kararname falan görüşmeden kapanacağı anlaşılıyor.

Bütün bunlar, burjuva muhalefeti çileden çıkartıyor. Barolar Birliği başkanı Önder Sav, Özal'ı anayasayı bilmemekle, DYP genel başkan yardımcısı Esat Kıratlıoğlu, "anayasa suçu işlemek ve bunu pervasızca yapmakla" suçlarken, (*Cumhuriyet*, 22 Mayıs 1990), Ecevit de Özal'ın "cumhurbaşkanlığını ucuzlattığını"(!) söylemiş. *Hürriyet*'in kalemşörü Emin Çölaşan, "hukuk falan dinlemeyen" Özal'ı, "*devletin en üst ve en saygın olması gereken makamını*" yıpratmakla suçluyor. (*Hürriyet*, 22 Mayıs 1990)

İşin doğrusu şu ki, Özal, *tüm burjuvazinin*, "basiretli", "soğukkanlı" görüntüyü yitirerek, gerçekte ne denli "ucuz" ve "basit" olduğunun ortaya çıkışının aynasıdır. Öte yandan, Çölaşan'ın, "devlet hukuku tanımazsa, vatandaş ne yapacaktır,.. kime inanacaktır, kime güvenecektir" diye ağlaşmasının altında, *burjuva muhalefetin de*, iktidarla bütün hırlaşmasına karşın halkın desteğini alamaması, halktan *yalıtılmış* olması yatıyor. Sorunları çok ciddidir.

Burjuva muhalefet de "siliniyor"

Burjuva muhalefetin halktan *yalıtılmışlığı*, son haftaların çok çeşitli halk protestoları, boykotları içinde, DYP ve SHP liderlerinin Türkiye Kürdistanı'na yaptıkları gezilerde kendini güzel yansıttı.

Kürdistan gezisinden ağzının payını alarak dönen "karamsar" İnönü, "bölgede güvensizlik ve umutsuzluk giderek kökleşmektedir,... bu hükümetin amiyane tabiriyle artık sıfırı tükettiği ortadadır" biçiminde konuşarak, sanki sorun yalnızca iktidarınmış gibi bir izlenim yaratmaya çabaladı. Ama konunun ciddiyeti, *Milliyet*'i, yalnızca ANAP'ın değil, bütün burjuva partilerin *silindiğini* yazarak İnönü'yü düzeltmeye zorladı. (Yalçın Doğan, *Milliyet*, 11 Mayıs 1990)

Aynı gazetenin bir başka yazarı Derya Sazak'ın yazdığı daha da açık:

" 'Halk yavaş yavaş kendi protestosunu (burjuva-*İ.S.*) partileri *aşan* bir kararlılıkla geliştiriyor.

"(...)

"Evet, halk bugün yeni bir (öncü siyasal parti için-*İ.S.*) 'arayış' içerisindedir.

"İnandırıcılığı kalmayan iktidarın kendisini 'parlamentoya hapsederek' birkaç yıl daha 'hükümet etme' ısrarı, artık sokaktaki insanı *ilgilendirmiyor*... İnsanlar,.. oturup, beklemek yerine, seslerini yükseltiyorlar." (*Milliyet*, 10 Mayıs 1990) (abç)

Gerçekten, basının "pasif direniş" sözleriyle gelişmelerin ciddiyetini örtbas etme yönündeki bütün çabasına karşın, halkın eylemliliği hızla yükselmekte, *yaygınlaşmaktadır*. Cola tekellerinin keyfi zamlarının protestosuyla başlayan eylemler, şimdi yüzbinlerce öfkeli kadını sokağa çekici etkide bulunan bir et boykotuna dönüştü. Başka alanlara da sıçraması bekleniyor. Aliağa'da yapılması planlanan termik santrala karşı düzenlenen protestonun dev bir insan zincirine dönüşmüş olması, hem çevre bilincinin büyük bir hızla geliştiğini, hem de bu eylemde yanlış önderlik altında kendi gücünün "ufacık" bir parçasını göstermiş olan halkın, ne harikalar yaratabileceğinin anlamlı ipucunu verdi.

Öğrenci velileri, özel okulların ücretlerine yapılan zamlara karşı komiteler kurdular, "soygunculara" karşı seslerini yükselttiler. Üniversite öğrencileri, öğrenim harçlarına getirilen büyük para yükünü, şiddetli gösterilerle protesto etmeye hazırlanıyorlar. Öğretmenler Eğitim-İş sendikasını kurmak üzereler. İşçi ve memur emeklilerinin protestoları eksik olmuyor. Küçük üretici ayaktadır. Kürdistan'da ise mücadele zaten keskinleşmektedir.

Bu ortamda, işçi sınıfının halk muhalefetinin başına geçeceği korkusu içinde olan burjuvazi, çeşit çeşit komiklikler yapıyor. Örneğin, çalışma bakanı İmren Aykut, "işçi memur ve çalışanları" "zamlara direnmeye", "haksızlığa uğradıkları malları boykot etmeye" çağıran "militan"(!) sözler ediyor,. ama öte yandan, et boykotunun nereye varacağını gerçekten kestiremeyen Tüketiciyi Koruma Birliği Vakfı, tüketici boykotuna ancak "bu seferlik", şartlı destek(!) verebiliyor.

Öte yandan, Semra Özal, et boykotuna "destek" verdiğini ilan ediyor! Davet edildiği yemekte "kömürde bifteği" kaldırtıp "şampanya soslu piliç" yiyerek boykota "katılıyor"! Bu bir yana, valilik, Semra Özal'ın bile "desteklediği" et boykotu için yürüyüşe geçen kadınları engelliyor, pankartlarını topluyor. Çünkü burjuvazi, "Cola boykotu bitti şimdi sıra sandık boykotunda" gibi sözlerin edildiği bir ortamda, et boykotuna ilişkin bir gösterinin bile milyonlarca öfkeli *emekçi kadını* sokakları zaptetmeye yöneltеceğinden ölesiye korkuyor.

Bu devleti boykota, haydi devrime gidelim

"Cola boykotu bitti, sıra sandık boykotunda" sözünün, bu çerçevede büyük önemi vardır. Protestolar, *tüm* burjuva partilerin *tüm ülke çapında* boykot edilmesi doğrultusunda gelişiyor. Derya Sazak, bunu şu sözlerle anlatıyor:

" 'Mutfaktaki yangın', nihayet halkı zamlara karşı bilinçlendiriyor ve muhalefet partilerini *aşan* bir direnişe sürüklüyor.

"Bu tutumuyla halk, aslında Meclis'teki muhalefeti de 'boykot' ediyor. Artık sorunlarını Meclis'teki muhalefet guruplarına yansıtıp, 'çaresizlik duvarı'na çarpmak yerine, insanlarımız *yerel örgütlenmelerle sesini yükseltmeye* çalışıyor...

"(...)

"... Sıra 'muhalefeti boykot' kampanyasına gelecektir!" (*Milliyet*, 17 Mayıs 1990) (abç)

Halkın burjuva devleti, düzeni boykota, devrime yönelmesi için ortam oluşmaktadır. Şöyle bir durumla karşı karşıyayız:

Halk artık, en ufak ekonomik-demokratik sorunlarda bile *ülke çapında yaygın* eylemlerle patlamaktadır. Küçük burjuvazinin geniş kesimleri, kentte ve kırda sokak eylemlerine çekilmektedir. İşçi sınıfının, ekonomik-demokratik alanda tekil ve kesimsel olarak ortaya çıkan halk hareketini, tek bir kanalda, işçi sınıfının devrim ve demokrasi kavgasında birleştirmesi şansı ve olanağı hızla artmaktadır.

Ancak, başka gelişmeler de var. Örneğin, bırakın 1 Mayıs muharebesini, Cola ve et boykotuna, son grevlere dikkatle bakan bir göz, sendikaların üst yönetimlerinin felç olduğunu görmemezlikten gelemez. Petrol-İş yöneticisi Tekin Akın'ın da itiraf ettiği gibi, "muhalefet partileri için geçerli olan, sendikalar için de geçerli olan, gerekli öncülüğün yapılamamakta oluşu"dur. (*Milliyet*, 18 Mayıs 1990)

Dahası, sınıfın gerisine düşen bu sendikacılar, onun peşinden gitme niyetlisi bile değiller. Sözleşmelerin, iki ayda eriyip gideceği bilinen "yüksek" zamlarla, ama ***taban ücret, skala kaydırılması, disiplin kurulu gibi canalıcı önem taşıyan konularda hiçbir ilerleme sağlanmadan***, (*PHA* haberi, 25 Mayıs 1990) *uzlaşma metnini işçilere göstermeden* alelacele bağlanarak grevlerin sona erdirilmesi bununla bağlıdır.

İşçi sınıfı, burjuvazinin iktidar ve muhalefet boşluğunun yarattığı tarihsel fırsatı değerlendirmeye çalışırken, sendika yöneticilerinin durumunu da dikkate alıyor, ders çıkartıyor. İşyerlerinde işçi komisyonlarının kurulmasını hızlandırıyor. Yağcıları tozlu raftan indirip sokağa salan burjuvazinin, tam da bu sırada Türkiye Komünist Partisi'ne karşı saldırı başlattığını açıklaması da anlamlıdır. İşçi sınıfının, burjuvazinin Yağcılarına metelik vermediğini, kendi gerçek savaşkan öncüsüne, Türkiye Komünist Partisi'ne yönelmekte olduğunu anlatıyor.

Salih Can

İŞÇİNİN SESİ

Türkiye'den 4 kitap gönderilerek abone olunabilir. ☐ Yazışma adresi: PO Box 513, London N16 5QB, England ☐ Baskı: Multiline Systems Ltd. (TU) ☐ Gönderilen yazıları yayınlayıp yayınlamama ve tersine bir istek belirtilmedikçe düzeltme, ya da kısaltma hakkı yayın kurulunundur. Hiçbir yazı geri gönderilmez.

Sosyalist ülkelerin düştüğü durumdan ders çıkarmalıyız

Selam yoldaşlar,
Hepimizin bildiği gibi sosyalist ülkelerde büyük çalkantılar yaşanıyor. Geriye dönük bir takım "yenilikler" oluyor. Bu durum bizim burjuva basında da büyük yankı uyandırdı. Komünizm öldü, kapitalist sisteme dönük değişimler yapılıyor, komünizm iyi bir rejim olsaydı Sovyetler Birliği bu yenilikleri yapmazdı, diye bas bas bağırıyorlar.

Burjuva basını ve burjuva aydınlar gerçekleri ne kadar çarpıtırlarsa çarpıtsınlar biz doğruları biliyoruz, bildiklerimizi insanlara anlatmalıyız. Doğruyu onların önüne sermeliyiz.

Biz komünistler olarak, sosyalist ülkelerin durumundan örnek alarak, onların düştüğü yanlışlara düşmemeliyiz. O ortamı yaratmamalıyız ve partimizi sağlam temeller üzerinde tutmalıyız.

Yoldaşlar, bu dönem işçi sınıfı grevleriyle, eylemleriyle, birlik ve beraberliğiyle sesini ve gücünü duyurmaya başladı. En ufak haksızlıklara karşı bile baş kaldırıyor.

Nitekim 1 Mayıs'ta da, burjuvazinin tüm önlemlerine rağmen, onbinlerce insan 1 Mayıs Alanı Taksim'e gitmek için yola çıkmıştı. Bir kısmı güvenlik kuvvetlerince gözaltına alındılar. Bir kısmı ise kurşunlandılar. Gülay Beceren vuruldu. Üstelik kız vurulduktan sonra, ona sahip çıkılmadı, hastaneye bile götürülmedi. Kızın çok zor durumda olduğunu görünce hastaneye götürdüler. Şimdi bu arkadaşımız felç olmuş ve yürüyemiyor!

Bundan önce birçok 1 Mayıs'ta kan dökülmüştü. 1990'da yine kan döküldü. Bu dökülen kanların hesabını bir gün soracağız.

Buna hazırlanmak için sesimizi daha iyi duyurmamız gerekiyor. Disiplinli çalışmalı, zamanımızı çok iyi değerlendirmeliyiz, bir anımızı bile boş geçirmemeliyiz. İnsanlarla ilişkilerimizi sıklaştırarak onları haklı kavgamıza kazanmaya çalışmalıyız.

Bahar Uluçam, İstanbul

İşçi sınıfı bu sorunların da üstesinden gelir

1 Mayıs dünya işçi sınıfının birlik, dayanışma ve savaşım günü olarak işçi sınıfının tarihine yazılmıştır. Bir asır boyunca dünya neler gördü. Haklar uğruna nice devrimciler katledildi, nice devrimci işçiler işkence gördü. Nice devrimci çıkışlar oldu. Bunca kavganın sonunda dünyada iki sistem yaratıldı. Asrın yarısından fazlası, işçi sınıfının kendi devletlerinin varlığı koşullarında geçti. Bugün bakıyoruz ki bunca kavgalardan, bunca savaşlardan sonra, hainler emperyalizmle birleşmiş, devrimci kaleleri yıkıyorlar. İşçi sınıfı bunun da üstesinden gelecektir. Çünkü işçi sınıfının damarlarında akan kanı da kurutamazlar ya!

Nitekim Türkiye'de burjuvazi zor durumda. Ülkede sınıf savaşımı gün geçtikçe kızışıyor. Kürdistan'daki ayaklanmalar, her yerde grevler, öğrenci hareketleri, cezaevlerinden eylemler. Çekilmez pahalılığa karşı evde, sokakta, kahvede bütün insanlar bu gidişten memnun olmadıklarını haykırıyorlar.

Sıcak savaşı ensesinde hissettiği için, burjuvazi, kendine Marksistsiz diyenlere görev verdi. Yağcı ve Sargın'ı tahliye ettiler. Tahliyelerinden sonra Ankara Demetevler'de bir lokantada Avrupa parlamenterleri ve SHP TBMM gurup başkan vekili Hikmet Çetin'in de katıldığı yemekte, Yağcı sarhoşluğundan şöyle dedi: "Artık beni Haydar Kutlu olarak tanıyorlar. Yağcı öldü". Sonra da kendi kendine "yaşasın Kutlu" dedi! (*Milliyet*, 7 Mayıs 1990)

Yağcı'nın sarhoşluğunda bile unutamadığı birşey var, korkuyor. İşçi sınıfı onu Yağcı olarak tanıdı, Yağcı olarak kara defterine yazdı. Ülkede devrimci bir dalga kabarıyor. Gemi batıyor. Buna bir çare gerek! Yağcı tesbihini alıp Mevlana'yı ziyarete giderse, şaşmayın.

Burjuvazi de aynı yolda yürüyor. Bugünlerde Alevilik konusunu gündeme getirdiler. *Cumhuriyet*'te seri yayınlanıyor. Devrimci potansiyel taşıdıkları için Alevilere hoş görünmeye çalışıyorlar. İlhan Selçuk 40 yıldan beri 20 milyon Aleviyi görmemiş de tam bu ortamda mı görmüş?

Türkiye devrimci hareketi de hâlâ Alevilik konusunu kavrayamadı. Tıpkı faşizm konusu gibi, yine takıldılar. Bir bakıyorsun, İlhan Selçuk, Gencay Şaylan, Şenay Kalkan üçlüsü, yığınlara Aleviliği burjuvazinin isteği doğrultusunda götürüyorlar. Neden devrimciler doğru devrimci bir yorumla götürmüyorlar?

Yürükoğlu yoldaşın yazdığı kitap çevremizde çok iyi karşılandı. Ben kendim *Cumhuriyet*'te ilanı ilk gördüğümde çok sevindim ve hemen Türkiye'den 50 kitap sipariş yaptım. Şu ana kadar 45'ini dağıttım. Bu kitap beni bazı kitapları okumaya da zorladı. Örneğin *Makalat, Velayetname-i Hacı Bektaş* gibi.

İşte yoldaşlar, sınıf savaşı böyle aşamalardan geçiyor. Dünya işçi sınıfı daha neler görecek. Sınıfsız, sömürüsüz bir düzen için nice devrimler yapacak.

Yaşasın parti!

Volga Beşoluk, Hessen

Zeki Adsız'ı saygıyla anacağız

Kürt devrimcilerinden Zeki Adsız yoldaşın henüz 42 yaşındayken, kansere yenik düşerek 17 Nisan 1990'da öldüğünü üzüntüyle öğrendik.

Kendisi 1960'lardan beri devrimci mücadele içinde aktif yer almıştı. 1970'lerde sendikacı olarak da çalışmıştı. Uzun yıllar üyesi ve yöneticisi bulunduğu TKSP ile görüş ayrılıkları 1980 sonrasında iyice derinleşince ve TKSP'nin tasfiyeci tutumuyla da birleşince, Zeki Adsız *Roja Welat* dergisini çıkarmaya başladı. *Roja Welat* ile *İşçinin Sesi* arasında yakın bir dayanışma vardı.

Bundan sonra *Roja Welat* başka bir gurupla birleşerek, Kürdistan Sosyalist Hareketi'ni oluşturmuş. Türkiye Kürdistanı'nda silahlı mücadeleye katılmış.

Zeki Adsız'dan uzun süredir haber alamamıştık ama kendisi, sevdiğimiz, saydığımız bir devrimci olarak hafızamızda her zaman için yerini korumuştur.

Genç yaşında ölümü Türkiye devrimci hareketi için kayıptır. Kendisini saygıyla anacağız, anısını devrimci mücadelede yaşatacağız.

Yabancılar yasasını parçalamak gerekiyor

Selam yoldaşlar,
Batı Berlin'de ve Federal Almanya'da yaşayan yabancı işçilerin şu sıralardaki en büyük sorunu yeni çıkmış olan yabancılar yasasıdır.

Almanya'da yabancılar yasasının tarihine biraz baktığımızda, mayıs ayına kadar geçerli olan yabancılar yasasında bile, 1938'de Hitler faşizmi tarafından hazırlanan yabancılar yasasından maddeler bulunduğunu görürüz. Yeni çıkartılan yasada ise 1938'deki yasayla daha da çok paralellikler vardır. Federal Alman burjuvazisi yeni yabancılar yasasını apar topar meclisten geçirdi. Onun bu yasayı yangından mal kaçırır gibi böyle acele çıkartmak istemesinin çeşitli nedenleri vardır. Bunların en başında gelenlerinden birisi de, yabancı işçilerin örgütlü devrimci tepkisinden duyduğu ölesiye korkudur.

Yabancı işçiler zaman geçtikçe yasa hakkında daha çok bilgi edindikleri için, artan ölçüde tepki gösteriyorlardı. Yasayı apar topar geçirdiler ama tepki durmadı. Üstelik Alman işçilerinden günden güne daha geniş dayanışma bulmaktadır. Alman ve yabancı işçilerin ortak mücadelesinde bir halka daha açılmaktadır.

Bu düşünceden yola çıkarak, biz de nisan ayında yeni yabancılar yasasına ilişkin bir enformasyon gecesi düzenledik. Yaygın olarak bildiri dağıtıldı ve afişleme yapıldı. Gecenin kısa vadede organize edilmesi vb. nedenlerden ulaşmak istediğimiz kesime tam ulaşamadık. Herşeye rağmen 30-40 kişinin katılımıyla geceyi yaptık.

Bir Türkiyeli ve bir Alman arkadaş geceye konuşmacı olarak katıldı. Yabancılar yasasının hukuksal açıdan neler getireceği anlatıldı. Bundan sonra yasanın özüne, nedenselliği konusuna girildi. Burada partimizin görüşlerinin propagandasını yaptık. *Yabancı İşçiler Sorunu* kitabındaki değerlendirmelerimizi tartışmanın içine tek tek çaktık. Ayrıca "yabancılar yasasını parçalayacağız" sloganımız büyük sempati kazandı. Görüşlerimize, Marksist-Leninist açıdan hiçbir alternatif getirilmedi, getirilemezdi de.

Yoldaşlar, *Yabancı İşçiler Sorunu*'ndaki değerlendirmelerimizi yaşam doğruluyor. Partimiz TKP yığınlar içinde kök salıyor. Türkiyeli işçi ve emekçileri Türkiye devrimine, diğer ulusların işçi ve emekçilerini dünya devrimine, proletarya enternasyonalizmine kazanıyor.

Zafere giden yolu döşemek görevimizdir. Nazım da bize bu görevi bir şiirinde güzelce yüklemiş:

"Zafer artık hiçbir şeyi affetmeyecek kadar
"Tırnakla sökülüp koparılacaktır."

TKP'miz de işçi sınıfının önderliğinde gerçekleşecek olan Türkiye devriminin zaferini tırnakla söküp koparacaktır. Böylece komünizme en güzel katkıyı yapacak, Gorbaçof ve hain politikasına en büyük darbeyi vuracaktır.

Yaşasın Marksizm-Leninizm!

M.Deniz, Batı Berlin

HO AMCA 100 YAŞINDA

Vietnam halkının büyük kahramanlıklarla dolu, on yıllar süren bağımsızlık ve devrim savaşının büyük komünist önderi Ho Chi Minh, ya da gerçek adıyla Nguyen Sinh Cung, 19 Mayıs 1890'da doğdu. Yiğitliği, kararlılığı, bilgeliğiyle, yalnızca Vietnam halkının değil, tüm dünya proletaryasının ve ezilen halkların gönlünü kazandı ve Ho amcası oldu.

Türkiye'de de 1960'lı ve 1970'li yıllarda devrimci durum kapıyı çalarken ve yükselirken onun adı Che ile birlikte devrimci eylemlerin esin kaynağı oldu, boykotlarda, işgallerde, yürüyüşlerde belgileşti. Hâlâ kulaklarımızda olan şu belgi yıllarca sokakları çınlattı:

"Ho, Ho, Ho Chi Minh
"İki, üç, daha fazla Vietnam
"Ernesto'ya bin selam

1969 Eylülünde aramızdan ayrılan Ho yoldaşı, dünya devriminin bu kahraman savaşçısını doğumunun 100. yıldönümünde büyük sevgi ve saygıyla anıyoruz.

OKUYUCU YOLDAŞ

İşçinin Sesi'ni daha güçlü çıkartabilmek, fabrikalarla, işyerleriyle, işçi semtleriyle olan bağını derinleştirip güçlendirmek, deneyimlerinizden çıkan dersleri tüm harekete daha iyi ve daha etkili ulaştırabilmek için gazetenize yazılarınızla, haberlerinizle, çektiğiniz ya da topladığınız fotoğraflarla besleyin.

İşçinin Sesi çalışanları

Başka sendikaya geçmek yerine Türk Metal'i adam edelim

Türk M tal'i ilerici yapmak işçinin lindedir

Türk Metal sendikasını gericilikten kurtarmak, hem sendikaya üye işçilerin, hem de bağlı bulunduğu Türk-İş'teki dengeleri değiştirerek tüm işçi sınıfının çıkarına olacaktır.

Merhaba yoldaşlar,

İşçi eylemlerinin yoğunlaştığı şu sıralarda gelişmelerin önünü alabilmek için burjuvazi çok çeşitli ve kendine yakışır adilikte oyunlar oynamaktadır.

İstanbul Motor Piston ve Pim fabrikasının (eski adı MAHLE PİSTON) İzmit'teki işyerinde çalışmakta olan işçiler, sendika değiştirmek istemişlerdi. Bu fabrikada sendika değiştirme girişiminden sonra birçok işçi işten çıkartıldı. Yetkiyi elinde bulunduran Türk Metal sendikası yönetiminin işverenle sıkı işbirliği içinde bulunması ve sendikanın işçinin değil işverenin temsilcisi durumunda olması nedeniyle patron bu sendikadan başka bir sendikayı istememektedir. Neden istesin ki? Sendikaya gidip dertlerini anlatan işçileri işverene bildiren ve işverenle işbirliği yapıp işten çıkarılmalarını sağlayan sendikacılardan tutun da, uzun bir süre baştemsilcilik yaptıktan sonra şimdi şubede görev yapan Şuayyip Aydemir gibi yemekhanede personel müdürüyle yemek yerken yemeğini işçilere getirttirme alçaklığını gösterenlere kadar her türlüsü bu sendikada var. Bu zihniyette olan insanları işveren neden kaybetmek istesin ki? İstemez, bu nedenle de işçilerin sendika değiştirme girişiminde yetkili sendikadan daha fazla o uğraş verdi.

Piston fabrikası işçileri bir dizi eylem yapmışlardı. Ama ne yazık ki işçi olduğunu unutan bazı işçiler ihbarcılık yaptı ve başarısızlığa zemin hazırladı. İşveren de bu durumdan yararlanarak bazı işçileri işten çıkartarak eylemleri kırdı.

Bu yenilgide diğer bir pay sahibi de işyerine getirilmek istenen Çelik-İş sendikasıdır. Bu sendika, eylemler öncesinde işçilerle konuşmalarında her türlü destek ve dayanışmayı sağlayacaklarına dair söz verirken, işten atılmalar sonrasında ortalıktan yok olmuştur. Zaten bu, bağımsız sendikaların karakteristik özelliklerinden biridir.

Piston fabrikasında, ya da aynı konumda olan diğer işyerlerinde yapılması gereken bence şudur: Hangi sendika olursa olsun, işçiler öncelikle sendika yöneticilerini sürekli denetlemeli, onları doğru kararlar alma yönünde itmelidirler. Bugün Piston fabrikasında Çelik-İş yetkiyi almış olsaydı, eğer işçinin denetimi yoksa değişen hiçbir şey olmayacaktı. Türk-İş'e bağlı Türk Metal sendikası gerçekten gerici bir yönetime sahiptir. Sendikayı bu duruma sokan onu yönetenlerdir. Esas olan onları değiştirmektir. Türk Metal'i ilericileştirmek işçilerin elindedir. Sendika delege ve temsilci seçimlerinde, her türlü hileyi açık ederek, işçinin çıkarını savunan, kimin temsilcisi olduğunu unutmayan, nitelikli, işçi sınıfı kültürünü almış insanlar görev başına getirilmeli, mücadele bu doğrultuda verilmelidir.

Sendika değiştirip sendikal zihniyeti değiştirmezsek işçi için değişen hiçbir şey olmayacaktır. Türk Metal sendikasını gericilikten kurtarmak, hem sendikaya

üye işçilerin, hem de bağlı bulunduğu Türk-İş'teki dengeleri değiştirerek tüm işçi sınıfının çıkarına olacaktır. Bakın bakalım o zaman Muammer Dereli gibiler işçinin karşısına geçip rahat rahat nutuk atabiliyorlar mı?

Piston fabrikasında eylemler sürerken işveren Muammer Dereli tüm işçileri yemekhanede toplayıp bir konuşma yapmıştı. Bu iğrenç konuşmada şöyle dedi: "Şalter indireceklermiş haa! İndirsinler de görelim bakalım. Sıkıysa indirsinler. Burada güç benim, ben ne dersen o olur, şu veya bu sendika ben vermedikten sonra nah alır."

Gün gelip işçi sınıfı tek yumruk olduğunda bu adam, değil bu kadar yüksekten atmak, sesini kısıp oturacak. Konuşmasının bir başka bölümünde tuvaletlere atılan üstübü ve sigara izmaritlerinin insanlıkla bağdaşmadığını söylerken, 15 yıllık işçinin 400 bin lira almasının, 1-2 yıllık işçinin 200 bin lira almasının insanlıkla nasıl bağdaştığını soracak bir sendikacı gerekiyordu. Ve bu hiç de olamayacak birşey değildir.

İşçiler birlik ve beraberliklerini bozmamalı ve tüm sorunların, eşitsizliklerin ve haksızlıkların temel kaynağı olan burjuva iktidarına karşı, ortak çıkarları doğrultusunda mücadele vermelidirler. Bunun önünde hiçbir güç duramaz.

Üreten biziz yöneten de biz olacağız.

Fabrikalardan makina sesinden önce *İşçinin Sesi* gelecektir.

Hakan Çelik, İzmit

Emperyalizm geçici bir üstünlük sağlasa da

Eskimiştir bu düzenin dişleri

Dünyada emperyalizm dönemsel olarak güç kazandı. Yeni pazarlar buldu. İdeolojik etkinliğini, kitleler üzerinde etkisini artırmıştır. Tüm bu süreci derinlemesine analiz etmeliyiz. Mekanizmalar nasıl işledi? Bu saldırıyı geriye nasıl püskürtebiliriz? Hangi araçlarımızı geliştirmeliyiz? Bu konularda kafalarımızı açmalıyız.

Ancak tüm bu değişmeler, emperyalizmin bunalımının süregenliğini değiştirmiyor. Dünya işçi sınıfı hızla gelişiyor. Zayıf halkalar gerildikçe geriliyor, buralarda devrimci durumlar sürekli yaşanıyor. Özellikle zayıf halkalardaki devrimci partilerin yer alacağı devrimci bir enternasyonal oluşturmanın ön adımları olarak bu partilerle sıcak ilişkiler kurmalıyız. Uluslararası ilişkiler bürosu yoğun çalışmalıdır.

Dünyadaki bu hızlı değişim, dünya solunda da hareketliliğe yolaçıyor. Ayrışmalar, birleşmeler, yeni arayışlar, savrulmalar, bilimsel bakış açıları ortaya çıkıyor. Devrimci-reformist kutuplaşması hızla ilerliyor. Marksist-Leninist teoriyi daha da geliştirmek bize düşüyor.

Türkiye'de işçi sınıfı sürekli gelişti, ama burjuvazi de deneyim kazandı! İdeolojik araçlarını iyi kullanıyor. Yine de sınıf savaşımı tüm olumsuzlukları törpüleyerek gelişiyor. Bugün yine devrimci durumun ayak seslerini duyuyoruz. İktidar boşluğu var, ama solda da belli bir tıkanıklık var. Bu tıkanıklıktan atılımla çıkmalıyız.

Bunun için her alanda, her düzeyde ideolojik politik, örgütsel tartışmaları yoğunlaştırmalıyız. İdeolojik birliği, zengin ideolojik tartışma zemininde derinleştirebiliriz. Dinamik ve yaratıcı ilişkiler oluşturalım.

Her yoldaş önündeki sorunu çözebilmek için geneli ve ileriyi görmelidir. Rojbin Hazal yoldaşın 390. sayıdaki yazısı çok önemli. Yoldaşın MK değerlendirmesinden önce, ona yakın bir değerlendirme yapması ne güzel: "Fikir üretebilen, anında tavır koyan kadrolar olmalıyız. Eğitimimizi ve görüşmelerimizi aksatmamalıyız. Herşeyi sekreter yoldaşımızdan beklememeli örgütün geneliyle ilgili konularda kafa yorabilmeliyiz. Düşüncelerimizi söylemekten çekinmemeliyiz."

Doğru, eksimiştir bu düzenin dişleri

Ve her sabah saat yedide 7'yi çalan saatleri

Ve kucağında öğütmeye çağıran sirenleri.

Geleceği yaşayanlar onu yaratacaklar!

İsmihan Gür, İstanbul

Polisin desteğini istedikleri kadar alsınlar

Dinci gericilerden saldırılarının hesabı sorulacaktır

Üniversitelerde, polisin denetiminde, sivil faşistlerin, dinci gericilerin saldırıları yeniden yoğunlaşmaktadır. Okullara polisin yeniden girmesiyle hızlandırılan bu süreçte ana hedef, gençliği keskinleşen sınıf savaşımında etkisizleştirmektir. Son olarak Yıldız Üniversitesi'nde tezgahlanan saldırılar bu hedefi sergileyen çarpıcı bir örnektir. Dinci gericilerin devrimci öğrencilere saldırısında polis kenarda kalarak aktif destek vermiştir.

Öğrenci gençlik, demokrasi kavgasında aktif yer almaktadır. Kahramanmaraş katliamının lanetlenmesi eylemlerinde, Newroz kutlamalarında, 15-16 Haziranlarda 1 Mayıslarda bunu somut göstermiştir. Bu durum burjuvaziye korku salmaktadır.

Geçmişte gençliğin bu çizgisini kendi kanallarına aktarabilmek için yoğun çaba gösteren burjuvazi bu yolla amacına ulaşamayacağını anladı.

DYP'nin, SHP'nin, TBKP'nin gençlik örgütlenmeleri eridi. Bu gibi partiler eliyle gençliği burjuva kanallara hapsetmenin olanaklı olmadığını anlayınca geleneksel saldırı yöntemi burjuvazi için tek almaşık olarak kaldı. Şimdi yine sivil faşistleri ve dinci gericileri açıktan saldırtarak gençliği sindirmeye çalışmaktadır.

Bu saldırıların yeniden yoğunlaşmasında, dünyada esen karşıdevrimci rüzgarların da etkisi vardır. Ama ne olursa olsun, öğrenci gençliğin bu saldırılara karşı sert ve kararlı yanıtlar vermesi burjuvazinin oyunlarını bozacaktır.

Komünistler gençliğe yönelik bu saldırılara en önde yanıt vereceklerdir.

Geliyoruz zincirleri kıra kıra..

Faşistlerin, dinci gericilerin kafasına vura vura hey...

Sabri Coşkuner

Kır küçük üreticilerinin de tek çıkar yolu devrimdir

Türkiye'de topraksız ve az topraklı köylülerin daha doğrusu kır küçük üreticilerinin oylarına gereksinim duyuldukça, bu kesimin tepkileri arttıkça burjuva partiler bazı boş vaadlerde bulunuyorlar. Sosyal demokrat partilerin en "ileri" vaadi de, büyük toprak sahiplerinin topraklarının bir bölümünün topraksız ve az topraklı köylülere dağıtılması biçiminde bir toprak reformudur.

Bu sosyal demokrat partiler bunu gerçekleştiremezler. Ama diyelim gerçekleştirdiler, asıl önemli olan, bu "ileri" vaadin toprak sorununu çözüp çözemeyeceği, kalıcı, ileriye dönük bir çözüm getirip getirmeyeceğidir.

Planlaması ve işletmeciliği ayrı ayrı yapılan ufak toprak parçalarıyla topraktan arzu edilen verim alınamaz. Bu toprakların sahipleri ne denli eğitilirlerse eğitilsinler, bu alanda uzmanlaşmış tarım mühendisleri kadar iyi bir planlayıcı olamazlar.

Sonra, toprak verilen üreticilere tarlalarına ekecekleri tohumların, atacakları gübrelerin ve en önemlisi tarım makinelerinin de verilmesi gerekir. Küçük bir toprak için bir traktör, mibzer vb. tarım makinaları lüks sayılır. Öte yandan bunlarsız ileri teknolojili tarım yapılamaz, yüksek verim sağlanamaz

Diyelim ki bu soruna da akılcı bir çözüm bulundu. Toprağından biraz daha fazla verim elde edebilmek için üreticiler toprağa dört elle, ailece sarılacaklar. Böyle yoğun çabayla tam aileyi geçindirirken, kuraklık, sel, hastalık, ölüm vb. doğal olaylarla, birden yine topraksız ya da az topraklı üreticiler durumuna düşebilecekleri gibi, evlenen çocuklar için de toprak gerekecektir. Bu nedenle de toprak parçalanarak gittikçe bir ailenin geçimini sağlayamaz duruma gelecektir.

Bütün bunların sonucunda toprak sorunu bir başka boyut kazanacak fakat çözümlenemeyecektir. Demek ki, parçalanan toprak yerine, geniş toprakların, toprağın yapısına en uygun ürün ekilerek, ileri teknolojiyle işletilmesi daha verimlidir.

Benzeri bir süreç daha önce Fransa'da yaşanmıştır. Toprak reformuyla köylülere dağıtılan toprakların mülkiyeti süreç içinde şu duruma gelmiştir:

1955'te kapitalist işletmeciler toprakların üçte birini işletiyorlardı. Sayıları toplam işletmecilerin yüzde 10'unu aşmıyordu. Büyük toprak sahipleri tüm toprakların üçte birini işletiyorlardı. Diğer üçte biri işleten az topraklı köylülerin sayısı ise toplam işletmecilerin yüzde 55'ini oluşturuyordu. 1955-63 döneminde ise 385 bin küçük işletme yok olmuş bunların toprakları toprak kapitalistlerinin eline geçmiştir.

Gerek Türkiye'deki durum, gerekse dünyadaki gelişmeler üzerine biraz kafa yormak, beni, programımızda da belirtildiği gibi, toprak üzerindeki özel mülkiyetin kaldırılmasının ve toprağın ulusallaştırılmasının zorunlu olduğu kanısına ulaştırdı.

Beyazgül Su, İstanbul

Alevilik sorunu, toplumumuz ve devrimci hareket açısından bir din sorunu değil, *temel insan hakları ve demokrasi* sorunudur

ALEVİ TOPLUMUNA YÖNELİK DEMOKRATİK İSTEMLERİMİZ

R.Yürükoğlu yoldaşımızın *Okunacak En Büyük Kitap İnsandır* kitabı, Şubat 1990'da, Alevilik konusunun giderek daha yoğun tartışılmakta olduğu bir dönemde yayınlandı ve tartışmalara yeni bir soluk kazandırdı. Nisan ayı içinde 15 örgüt, laiklik konusunda bir bildiri yayınladı. Mayıs ayı içinde, *Cumhuriyet* ve *Nokta,* çeşitli sayılarını Alevilik konusuna ayırdılar. Bu arada, Alevi ve Alevi olmayan 120 aydın, Alevi toplumunun demokratik haklarını ele alan bir "Alevilik bildirgesi" yayınladılar. Konunun yaygın tartışıldığını ve Marksistler açısından canalıcı önem taşıdığını dikkate alarak, *Okunacak En Büyük Kitap İnsandır* kitabının "Alevi toplumuna yönelik demokratik istemlerimiz" bölümünü aynen yayınlıyoruz.

1990'lara vardık, ülkemizde Alevilerin inanç ve yaşam biçimi hâlâ meşru sayılmamaktadır.

Aleviliğin ibadet biçimi ayn-ı cemdir. Cemler Osmanlı döneminde sürekli yasaklı olmuştur. Bir söylenceye göre Alevinin kısa saplı sazı, dedenin paltosunun altına gizlenebilme gereğinden doğmuştur. Cem yasağı Cumhuriyet döneminde de sürmüş ve bu nedenle kovuşturma, tutuklama ve işkenceler yapılmıştır. Halk cemlerini gizli sürdürmek zorunda kalmıştır.

Bugün de değişen birşey yoktur. Bazı bölgelerde belli bir ilerleme görülüyorsa, bunun nedenleri, büyük ölçüde, devlet otoritesinin zayıflaması, işçi sınıfının güçlenmesi gibi nedenlerdir.

Cemler ve öteki Alevi inanç ve davranış biçimleri üzerindeki tüm yasaklar, baskı ve tehditler kaldırılmalıdır.

Öte yanda, toplumun gerici kesiminden de Alevileri ve onların geleneklerini, cemlerini aşağılayıcı, kirletici yalanlar, saldırılar yoğun olarak gelmektedir. Bu saldırılardan basına yansıyan biriki örnek verelim. 1989 yılında Ankara Ayrancı Lisesi öğretmeni Ahmet Günay derste, "...erkeklerle kadınların el sıkışması zinadır. Batı'daki kızlar, kızılbaşlarda olduğu gibi önce babalarıyla yatıyorlar. Alevilikte kızlar babalarıyla, erkekler de analarıyla gece ışıklar sönünce ilişkide bulunuyorlar," diyebilmiştir.

Yine aynı yıl içinde İstanbul Gaziosmanpaşa Mehmetçik İlkokulu müdür yardımcısı İbrahim Demirkan da, "İstanbul'da yaşayan kadınların yarısı fahişedir. Alevilerin kızlarının yüzde 70'inde kızlık zarı yoktur. Zira onların aile hayatı yoktur," demiştir.

Her iki örnek için de DGM'ye suç duyurusunda bulunulmuştur.

Bunlar yalnızca örnektir. Her gün, ülkenin her yanında bu çeşit olaylar olmaktadır. Söylenenlerden bunları söyleyenlerin kendilerinin cinselliğin bunalımını yaşayan sapıklar oldukları açıktır da, önemli olan Alevi toplumunun Sünni-gerici kesimden gelen yoğun bir baskı altında olduğudur.

Anayasa ve ceza yasasında gerekli değişiklikler yapılarak bu çeşit hareketlerin en ağır cezayı gerektiren insanlık suçları haline getirilmesi gereklidir.

Türkiye Cumhuriyeti laik bir devlet midir? Lafta laiktir, lafta devlet ve din işleri birbirinden ayrılmıştır. Ama ne Osmanlı, ne Türkiye Cumhuriyeti laik değildir. Yalnız, Osmanlıda hile tükenmez derler, bu devlet-din birliği de bizde gerçek İslam modelinden farklı bir durum gösterir.

İslamda devlet dinin bir türevidir, devlet dinden kaynaklanır. Din, devlete egemendir. Osmanlı'da ise din sultana, yani devlete bağımlıdır, onun altında örgütlenmiştir. Bu nedenle de bugünkü Suudi Arabistan, tüm Osmanlı tarihini İslamdan bir sapma olarak değerlendirir. Bu bir yana, Türkiye Cumhuriyeti'nde de durum böyledir. Din, devletin altında (ama içinde) örgütlenmiştir. Devlette, din işlerinden sorumlu bir Diyanet İşleri Başkanlığı vardır. Bu kurum bir devlet bakanlığına bağlı olarak çalışır.

Osmanlı'nın ve Türkiye Cumhuriyeti'nin İslamın genel modeli dışında örgütlenmiş olması, laiklik konusuna çok bir fark getirmiyor. Çünkü soru, devlet mi dinin altında, din mi devletin altında örgütlüdür sorusu değildir. Bizi burada ilgilendiren soru, devletle din işleri birbiri içine girmiş mi, girmemiş mi sorusudur. Gerisi, laiklik açısından ayrıntıdır.

Evet, Türkiye Cumhuriyeti gerçek laik bir devlet değildir. Devletin güdümünde ve desteği altında tüm ülkede Sünnilik merkezi yapı içindedir. Tüm camiler, imam hatip okulları ve ilahiyat fakülteleri, Diyanet İşleri Başkanlığı ve Eğitim Bakanlığı aracılığıyla bu merkezi yapının parçalarıdır. Devletin resmi bir dini vardır. Bu da Sünnilik ve onun da Hanefi mezhebidir. Başta Diyanet İşleri Başkanlığı olmak üzere tüm bu kurumlar yalnızca Sünniliğe ve Sünnilere hizmet eder.

Şimdi bunun karşısında ne söylemek gerekir? Bazı yazarlar, örneğin *Alevilik Olayı* adlı kitabın yazarı Cemal Şener şöyle diyor:

"Bu sorunun çözüm yolu, giderleri Alevi'lerin de katkıda bulunduğu bütçeden karşılanan Diyanet İşleri'nin Alevi'lere de dini hizmet götürmesidir. Tabii, bu hizmetin amacı sünni din adamları vasıtası ile alevileri sünnileştirmek değil, alevi din adamları vasıtasıyla alevilere dini hizmet götürmek olmalıdır. Alevi din adamlarının yetişmesi için de isteyen alevi çocukları için Milli Eğitim Bakanlığı böyle bir eğitim programını İmam Hatip Okullarında uygulamalıdır.

"Bunun dünyada örnekleri vardır. Hristiyanlık içindeki farklı mezheplere kiliseler benzer biçimde hizmet vermektedir."

Kiliseler böyle bir hizmet verebilir de bu hizmetleri devletten istemek, eleştirilen kuyuya düşmektir, laiklik değildir. Cemal Şener kitabında Aleviliği savunma çabası içindedir. Ancak kullandığı metodoloji bozuktur. Dolayısıyla, önerileri, kendi istemese de, *gerici* olmaktadır.

Adı yalnızca kendi yöresinde bilinen bir dede ise, belki yine aynı çerçevede, ama daha sağlıklıca bir öneri yapıyor: "Diyanet İşleri Başkanlığı'nda Alevilerin bilgili kişilerinden temsilciler olmalı" diyor. Hiç olmazsa Alevilerin bilgili kişilerinin, imam hatip okulları tarafından yetiştirilmesini önermiyor.

Bizce ise laik bir devlet ve toplumsal ilişkiler yaratabilmek için önceki sayfalarda söylediklerimize ek olarak sağlanması gerekenler şunlardır:

- Tüm devlet-din ve eğitimdin birliği parçalanmalı, kaldırılmalıdır. Diyanet İşleri kapatılmalı, merkezi hiyerarşi dağıtılmalı, devletin eğitim sistemi içindeki İmam Hatip Okulları ve İlahiyat Fakülteleri kapatılmalıdır. İsteyen dinsel çevre, Batı'da olduğu gibi, belli koşullara uyarak kendi okullarını açabilir.
- Devletin ne resmi, ne gayrıresmi dini olmamalı, nüfus kağıdına otomatik olarak "İslam" yazmak gibi uygulamalar kaldırılmalıdır.
- Her çeşit düşüncenin, bu arada dinsel inançların da önündeki yasal engeller kaldırılmalı, dinsel inanç özgürlüğü getirilmelidir. Ancak gerçekten laik bir devlette bunun ayrılmaz parçası olarak anti-din ve ateist düşünce özgürlüğü de sağlanmalıdır.
- Dinsel örgütlenmeler, camiler vb., yalnızca inananların mali katkılarıyla yaşamalıdır. Devlet bütçesinden bu alanlara kuruş verilmemelidir. Öte yanda, toplanacak bu gönüllü katkılardan vergi de alınmamalıdır. Devlet ne vermeli, ne almalıdır. Din görevlileri hizmet verdikleri bölgenin inananları tarafından seçilip göreve getirilmeli ve ücretleri de onlar tarafından karşılanmalıdır.
- Din misyonerliği yasaklanmalıdır. Dinsel çevrelerin sosyal, kültürel, vb., çalışmalar yapmaları, örneğin son yıllarda ülkemizde çok yaygınlaşan yurtlar, öğrenci pansiyonları açma gibi uygulamalar önlenmelidir.

Alevilerin can alıcı sorunlarından biri de cenaze namazıdır. Konunun ciddiliğiyle belki pek uyumlu değil ama sorunu iyi sergilediği için bir fıkra anlatacağım:

Cami kapısını açık bulan bir deve,
Yiyecek bulurum umuduyla dalar içeri;
Başlar köşe bucağı kolaçan etmeye,
Başıyla, hörgücüyle birbirine katar heryeri.
Koşup gelen hoca perişan görünce ortalığı,
Döverek çıkarmaya uğraşır hayvanı.
"Yazıktır", der Bektaşi, "döv me be kuzum,
Aklı olmadığından bir kez girmiş işte,
Bak ben hiç giriyor muyum?"

Camiye böyle yaklaşan bir Alevinin, doğumundan ölümüne camiyle işi olmamış insanın, ölünce cenaze namazı için camiye götürülmek zorunda kalması acıdır. Sonra, çok yerde imamlar Alevilerin cenaze namazını kılmak istememekte ve sık sık ciddi olaylar yaşanmaktadır.

Bu çeşit, insanlık onuruyla bağdaşmayan baskılara, uygulamalara son verilmelidir.

Sonra, yalnızca imam hatip okulları ve ilahiyat fakülteleri değil, tüm öğretim sistemi, tüm okul kitapları tarihimizi çarpıtmakta, Aleviliğe yalan ve iftiralarla saldırmakta, Sünnilik propagandası yapmaktadır. Bunun sonucunda özellikle Alevi çocukları büyük bunalımlara girmekte, şu ya da bu nedenle iyi bir aile terbiyesi alamadığı evlerde, ana-babayla çocuk arasında kolay kapanmayacak sorunlar doğmaktadır. Aleviliğini savunan öğrenciler ise başta öğretmenleri olmak üzere tüm okuldan yoğun bir baskı, alay ve horlamayla karşılaşmaktadırlar.

Tüm eğitim ve öğretim sisteminin bu gerici Sünni vurgudan kurtulması için, tüm kitapların yalanlardan arındırılarak yeniden yazılması için, gerçekten laik ve bilime dayalı bir eğitimin yerleşmesi için mücadele etmeliyiz.

Aynı baskılar işyerlerinde, özellikle devlet sektöründe, memurlar arasında da yaygındır. Devletin zaten varolan taraf tutuculuğu yanında, buralarda bir de Sünni tarikatların gizli örgütlenmişliği durumu ağırlaştırmaktadır. Rahat nefes alınabilen tek yer işçilerin arasıdır. Bu baskıların kalkması yolunda toplu biçimde mücadele verilmelidir.

Devlet katlarında özel olarak, ama genel olarak tüm toplumda Alevilerin önemli görevlere alınmamaları yönünde resmi olmayan ama yaygın bir uygulama vardır. Bu duruma karşı çıkılmalı ve toplum çapında *fırsat eşitliği* sağlanmalıdır.

Alevi toplumu bugün dedeliğin de etkisinin azalmasıyla gericilik ve onun devleti karşısında dağınık bir durumdadır. Buna getirilecek önlem, tüm istemlerimiz arasında önem sırasında birincidir. Bu dağınıklığa çözümü ancak Alevi toplumu getirebilir ama biz de bu konuda düşündüğümüzü söyleyebilir, önerimizi sunabiliriz.

Önerimiz şudur: Alevi toplumunu özüyle, Hacı Bektaş düşüncesiyle uygun bir zeminde geliştirebilecek bir kurul oluşturulmalıdır. Yıl içinde belli aralarla Hacı Bektaş'ta toplanacak bu kurulda, her biri bir ocağı temsilen gelen 12 üye, Bektaşiliğin düşünsel kaynaklarını hakkıyla bilen bilim adamları, Alevi özünü dinsel çarpıtmaya boğmadan yaymakta olan ünlü halk ozanları, Hacı Bektaş soyu Çelebilerin başıyla birlikte yer almalıdır. Bu kurul düşünsel ve örgütsel konularda, Hacı Bektaş'a sadık kalmak koşuluyla tam yetkili olmalıdır. Hacı Bektaş'ın felsefi özüne ve devrimci yapısına sadık kişilerden oluşacak böyle bir kurul hem Aleviliğe, hem sömürüden, kula kulluktan kurtulmuş bir Türkiye'nin yaratılmasına ölçülemez bir katkı yapar.

Alevi topluluğun "laik" Türkiye'de karşı karşıya olduğu baskılar saymakla bitmez. Tüm bu sorunlar için mücadele etmek işçi sınıfının temel görevleri arasındadır.

Bugün Alevilerin haklarını Marksistlerden, işçi sınıfı devrimcilerinden başka gerçekten savunan yoktur. Oysa bu istemler özde *demokratik* istemlerdir. Yapılan eziyetlere komünist değil, devrimci değil, demokrat değil, liberal değil, İNSAN olan karşı çıkar.

Alevilik sorunu, toplumumuz ve devrimci hareket açısından bir din sorunu değil, *temel insan hakları ve demokrasi* sorunudur.

Bir gurup tanınmış aydının yayınladığı "Alevilik Bildirgesi", Alevi toplumunun demokratik haklar mücadelesine hız verdiğini yansıtıyor

Alevilik gündemde

"Alevilik Bildirgesi", *temel bir insan hakları ve demokrasi sorunu* olan Alevilik sorununu öne çıkartıyor. Bu girişim, çeşitli eksikliklerine karşın, yeni mücadelelerin yükseleceğini müjdeleyen olumlu bir başlangıçtır.

Mercan Köklü

Alevi ve Alevi olmayan yüzü aşkın aydının girişimiyle, mayıs ayında bir "Alevilik Bildirgesi" yayınlandı. Bu, Alevi toplumunun demokratik hak ve özgürlüklerinin savunusu yolunda atılmış önemli bir adımdır.

"Gerçekler", "istekler" ve "sonuç" olmak üzere üç bölümden oluşan "Alevilik Bildirgesi"nde, Türkiye'de bugün 20 milyon Alevinin yaşadığı, Sünni nüfusun Alevilik hakkında hemen hemen hiçbir şey bilmediği ya da yanlış bilgilendirildiği, hatta Alevi varlığının devletçe yok sayıldığı, Alevi toplumu üzerinde ağır bir baskı bulunduğu, Alevilerin bir insanlık hakkı olan inanç ve anlatım özgürlüğünden yararlanamadığı, devletin dinsel kurumlarında Sünniliğin temsil edildiği, Alevilik ile bugünkü İran Şiiliği arasında bir benzerlik olmadığı gibi yalın gerçekler dile getiriliyor.

Bildirgenin "İstekler" bölümünde ise, Alevilik ve Aleviler üstündeki baskıya değiniliyor. Türkiye'de Alevi varlığının, "*insan hakları bağlamında* savunulması" gerektiği gibi, çok önemli bir göreve işaret ediliyor. Sıralanan başlıca istekler arasında, basında ve radyo-TV'de Alevi varlığının dikkate alınması, Alevi kültürüne yer verilmesi, din ve ahlak derslerinde Alevi öğretisinin yer alması, Diyanet İşleri'nde Alevilerin temsil edilmesi, Alevi köylerine cami yapılmasına son verilmesi, Sünni ailelerin ve hükümetlerin Alevilere bakış açısının değişmesi, laik devletin güvencesi olan Alevi varlığının netleşmesi yolunda demokratik, laik güçlerin çaba göstermesi, dedelik kurumunun çağdaş anlamda yeniden yapılandırılması, devletin yurtdışındaki Aleviler için acil programlar hazırlaması ve uygulaması, Türkiye'nin tek değil birçok kültürün bulunduğu bir toplum olduğu gerçeğinin kabulü vb. yer alıyor.

Bazı önemli noktalar

Dünya çapında bir karşı-devrim ve gericilik dönemine girildiği, Türkiye burjuvazisinin de, işçi sınıfında ve Alevi toplumunda temsil edilen devrimci, demokratik, hümanist değerlere karşı yoğun bir saldırı sürdürdüğü bir sırada ortaya çıkan "Alevilik Bildirgesi", toplumumuz ve devrimci hareket açısından *temel bir insan hakları ve demokrasi sorunu* olan Alevilik sorununu öne çıkartarak, önemli bir başlangıç yapıyor.

Bu başlangıç, çeşitli açılardan olumludur. Bir kez, yıllardan beri ilk kez, hem de Alevi ve Alevi olmayan aydınların birlikte savundukları, böyle bir istemler belgesi kamuoyuna sunuluyor. Bu ileri bir adım ve Alevi toplumunun sorunlarının ne denli ağırlaştığının da göstergesidir.

Bildirgenin kuşkusuz en güçlü yanı, Alevilik sorununu salt bir din sorunu olarak değil de "*insan hakları bağlamında*" savunulacak bir sorun olarak koyması, Alevileri ve demokratik kamuoyunu bu konuda seslerini yükseltmeye çağırmasıdır. Ülke nüfusunun yarısına yakınını oluşturan Alevi toplumu, elbette bu çağrıyı yanıtsız bırakmayacaktır. *Vazgeçilmez ve uzlaşılmaz olan insanlık hakkının savunusu* yolunda kavgayı yükseltecektir.

Bu açıdan bakıldığında, "Alevilik Bildirgesi"nin çeşitli eksiklikleri, yanlışları da göze çarpmaktadır.

Bildirgenin "laik devlet" tanımı berrak değildir, Türkiye devletini laik varsaymaktadır. Aleviler üstündeki *bugünkü* baskıları asıl olarak Osmanlı'yla açıklamakta, Alevilerin istemlerini "devlete saygılı" bir "istida" diliyle öne sürmekte, en sonunda da, bu istemlerin gerçekleşmesi için "hükümetlerin aydınlarla işbirliğine girmesinin şart" olduğunu savunmaktadır. Bu, gerçeği yansıtmıyor. Şöyle ki:

Laik devlet, din işleri ile devlet işlerinin birbirinden *ayrıldığı* bir örgütlenmedir. T.C. devleti ise lafta laik, gerçekte dinle devletin içiçe geçtiği, (ama bunun, alışılmış İslam modelinin tersine, dinin devletin altında örgütlenmesi yoluyla gerçekleştiği) bir devlettir. Üstelik, *resmi din* olarak Sünni (Hanefi) İslamı benimsemiştir. Tüm dinsel ve eğitimsel örgütlenmeler *yalnızca* Sünniliğe ve Sünnilere hizmet etmektedir.

Öte yandan, Kemal'le başlayan cumhuriyet dönemi boyunca Alevi toplumuna yapılan baskılarda, kıyım ve eziyette Türkiye devletinin taşıdığı sorumluluğun "atlanması" da ciddi bir yanlıştır. *Bugünkü* baskıların, "Osmanlı devleti zamanında yaratılan iftiraların", "Osmanlıcı tavrın" sonucu ve "Osmanlı'dan gelen" birşey olarak yansıtılması, "cumhuriyetin kurulması ile birlikte Alevilere yönelik resmi devlet baskısı *sona* ermişse de(!), *eskiden gelen* sosyal, psikolojik ve siyasal baskının varlığını sürdürdüğü"nün ileri sürülmesi, yakın tarihin ve günlük yaşamın gerçekleriyle bağdaşmıyor.

Sünni İslam, doğuşundan bu yana bir "iktidar dini" oldu. Arap ve Osmanlı egemen sınıflarına hizmet etti, onların baskı ve barbarlığını temsil etti. Bugün de aynı çizgiyi, burjuva devletin sağladığı *çatının* altında, en tepede cumhurbaşkanından başlayarak ondan aldığı aktif destekle, gitgide gericileşip saldırganlaşan tarikatçı bir doğrultuda sürdürmektedir.

Bu son derece önemli gerçekler dikkate alınmadığı zaman, konu doğal olarak, laik olmayan *bu* devletten, burjuva hükümetlerden, *varolan devlet işleyişi içinde*, Alevileri nüfusta tuttukları yer oranında kollayan tutum takınılmasını istemeye varır. Diyanet işlerinde Alevilere pay verilsin, din ve ahlak derslerinde, radyo-TV yayınlarında Alevi düşüncesine yer ayrılsın, yurtdışındaki Alevilere resmi kanallardan aydın Alevi dedeler gönderilsin (ve bunların hepsini de Sünni destekçisi devlet yapsın),... türünden, Alevi toplumunun *uzun erimli gerçek çıkarlarını yansıtmayan* çeşitli somut ve yanlış önerilere, "hükümetleri aydınlarla işbirliği yapmaya" çağırmaya kadar uzanır.

Alevi toplumunun istemi bu mudur?

"Yola birlikte gidilir"

Alevilik, tarih boyunca haksızlığa, bağnazlığa, "Hak" adına girişilen barbarlıklara karşı, yoksulun, emekçinin "hak"kı için girişilen zorlu kavgaların, şanlı halk ayaklanmalarının temsilcisi, önderi oldu. "Öğretisiyle ve yarattığı büyük halk hareketleriyle tarihimizde gururlanacağımız bir yüksek tepe", bin yıl boyunca sınıf kavgasında ezilenlerin safını temsil etmiş bir "muhalefet dini" oldu. En temel bir "insanlık hakkı olan inanç ve anlatım özgürlüğü"ne ulaşmak için "istida" yolunu değil, her zaman onurlu *mücadele platformunu* seçti, selefimiz oldu.

Alevi toplumu üzerindeki bugünkü baskılar, lafta laik burjuva T.C.'nin Sünni Osmanlı'dan devraldığı, geçmişi aratmayacak şiddet ve katliam yöntemleriyle sürdürdüğü *standart* uygulamalardır. Bizce, buna karşı, Alevilerin *demokratik* istemlerinin gerçekleşmesi yolundaki mücadele, iki şeyle bağlıdır: Aleviyle Marksistin halef-selef olduğunun kavranması ve gerçek laik devlet için mücadelenin yükseltilmesi. Çünkü:

"Alevi-Bektaşi düşüncesi,.. özgürlükçü, devrimci düşüncedir... Toplumsal hedeflerinin, işçi hareketinin genel hedefleriyle büyük benzerliği vardır. Alevi toplumunun büyük çoğunluğu da ya küçük üretici, ya işçidir... Günümüzün kapitalist koşullarında doğayı ve toplumu en doğru yansıtan, toplumsal anlamda *tek gerçek devrimci* sınıf ve ideoloji, işçi sınıfı ve onun ideolojisi olan Marksizmdir. Günümüzde Alevilik *ancak* işçi sınıfına ve onun ideolojisine yaklaştığı, onunla kaynaştığı, ya da onun dostu olduğu oranda, kapitalizm altında da devrimcileşir ve yeni bir devrimci ömür ve işlev kazanır." (R.Yürükoğlu, *Okunacak En Büyük Kitap İnsandır*, s.310)

Gerçekten laik bir devletin oluşturulmasının, vicdan, inanç, anlatım ve örgütlenme özgürlüğünün tam anlamıyla gerçekleşmesinin yolu buradan geçiyor. Bildirgede eksik kalan en temel nokta budur. Olsun! Alevi toplumunun bildirgedeki eksikliklerin, zayıflıkların üstesinden geleceğinden kuşku duymuyoruz. Aleviliğin yüzlerce yıllık mücadele tarihi, engin deneyimi, bunun güvencesidir.

Gelenek ve gelecek bizimledir.

Alevi Deyişleri v Semahlar Gecesi çok güz ldi

Batı Berlin'de 6 Mayıs'ta Türkiye Yurtseverler Birliği'nin hazırladığı Alevi Deyişleri ve Semahlar Gecesi'ne yoldaşlarımız ve sempatizanlarımızla biz de katıldık. Gece, Alevi varlığını yok sayanlara, Alevilik bitti tükendi diyenlere güzel bir şamar oldu.

Bu gecede Alevi canlar, Anadolu Aleviliğinin bir yaşam biçimi olduğunu, tanrıyı insanda bulduğunu açık ve net olarak, üstüne basa basa dile getirdiler. Gece, ozanıyla, Aleviliğin can damarı semahıyla, hazırladığı Pir Sultan tiyatrosuyla eğitici ve öğretici bir geceydi.

Değerli yoldaşlar, gecede çok onur ve kıvanç verici bir olay yaşadık. Gecenin açılış konuşmasını yapan A.Haydar Cilasun, Yürükoğlu yoldaşımızdan, onun *Okunacak En Büyük Kitap İnsandır* kitabından göğüyle sözetti. Çok sayıda kitap satıldı.

Gecede önemli ikinci bir olay, Türkiyeli Yurtseverler Birliği'nin adını değiştirme girişimi oldu. Dernek yönetiminin, derneğin adını Anadolu Alevi Kültür Merkezi olarak değiştirmeyi önermesi ve halktan onay istemesi geceye ayrı bir güzellik kattı. Bunu desteklediğimizi burada bir kez daha belirtirim.

Gecede üçüncü önemli olay, Haydar Cilasun'un yabancılar yasasını, geceye katılanlara güzelce anlatması, sorunu ve aynı zamanda çözümü koymasıydı. Bu yasayı geri teptirecek en büyük silah, halkın, işçilerin birliğidir. Gelin canlar bir olalım, münkire kılıç çalalım, bu yasaya karşı da geçerli bir çağrıdır.

Değerli yoldaşlar, bizlere büyük görevler düşüyor. Sünni halkın Aleviler hakkında olumsuz düşünceler beslemesini engellemeli, onlara Anadolu Aleviliğinin temelinin hoşgörü ve insan sevgisi olduğunu iyice anlatmalıyız. Bunu yaparken, Anadolu Aleviliğinin bir direniş simgesi olduğunu da eklemeliyiz.

Partimiz TKP ezilenin, sömürülenin yanındadır. Anadolu Aleviliğinin tarihin burçlarında kızıl bir bayrak olduğunu bir yaşam biçimi olduğunu Kürt örgütlerine de anlatmış, mesajını iletmiştir.

Evet yoldaşlar, gece işçi sınıfımız, emekçi halkımız, partimiz için, her bakımdan yararlı, güzel bir gece olmuştur. Alevi canlara bir merhaba da bizden. Mektubumu yoldaşımızın kitabından, Hacı Bektaş'ın sözüyle bitirmek istiyorum.

Yola birlikte gidilir.

Yoldaşça selamlarımla.

M.Barış, Batı Berlin

İşçi sınıfımızın yalnızca işgücünü değil, kendini tükettiği koşullarda

Asgari ücret çok önemli bir savaşım odağıdır

Resmi asgari ücretin işçi sınıfımızın büyük bir kesimini dolaysız olarak, işçi sınıfının tümünü ve tüm çalışanları dolaylı olarak etkiliyor olması, asgari ücretin belirlenmesini ülkenin en büyük toplu sözleşmesi yapmaktadır. Ülkemizin bu en büyük toplu sözleşme görüşmelerinin "uyuşmazlığa" varmasından Türk-İş yönetimi korkarsa, o zaman işçi sınıfımız da yönetimi savaşımdan korkmayan bir Türk-İş yaratacaktır.

Oktay Bozdağ

Bilindiği gibi, devlet-tekelci kapitalizminin zorbalıkları sonucunda gerçek ücretler hem düşük tutulmakta, hem de son derece hızlı aşınmaktadır. Yükselen sınıf savaşımı, Asgari Ücret Yönetmeliği'ne göre en çok iki yılda bir belirlenmesi gereken asgari ücretin 1989'da bir yıl erken belirlenmesini zorunlu kılmıştı. Sendikaların %500-600'lük zam istemleriyle toplu sözleşme masasına oturduğu, işçi sınıfımızın dayanılmaz yaşam koşullarına karşı başkaldırdığı ortamda, asgari ücretin bu yıl içinde yeniden belirlenmesi de zorunludur.

Asgari ücret tesbit çalışmalarının mayıs ayı içinde başlaması ve haziran sonunda bir sonuca bağlanması bekleniyor. Bu nedenle 1 Mayıs sonrasında işçi sınıfımızın gündeminde önemli bir yer tutacak olan asgari ücret konusundaki görüşlerimizin bir özetini yapmakta yarar vardır.

Türkiye Komünist Partisi'nin tutumu

Türkiye Komünist Partisi Programı'nın "İşçi Sınıfının Acil İstemleri" bölümünde, şöyle deniyor:

"Türkiye'de bir yandan devlet-tekel bütünleşmesi, öte yandan finans-kapitalin genel olarak 'zor kullanma' eğilimi nedeniyle, ekonomik savaşımların *nesnel* olarak siyasal nitelik alış süreci hızlanmıştır. Bu durum, işçi sınıfımızın, ekonomik-siyasal savaşım bütünlüğünü daha derinden kavramasında kolaylıklar getirmektedir.

"Türkiye'de işçi ücretleriyle işgücü değeri arasında büyük bir uçurum vardır. Resmi asgari ücret niteliksiz işgücü değerinden daha düşüktür ve tüm ücretleri geri çekici etki yapmaktadır. Üstelik, resmi asgari ücretin uygulamaya girmediği geniş kesimler vardır. Bu bakımdan hem genel uygulanması, hem niteliksiz işgücü değerine uygun düzeyde saptanması için asgari ücret bir savaşım odağıdır.

"Komünistler ekonomik-sendikal savaşım hedefi olarak kapitalizmin ve sınıf savaşının ulaştığı gelişkinlik düzeyine uyarlı hedefler gösterirler. İstemlerini burjuvazinin kabul sınırları içinde tutmazlar.

"Asgari ücretin, niteliksiz işgücü değerini yansıtması, bunun için iki çocuklu bir ailenin fiziksel ve toplumsal-kültürel tüm gereksinimlerini dikkate alması, net olarak saptanması ve tüm ücret belirlemelerinde ortak taban alınması, ..."

Programda böyle özetlenen tutumumuzun ardındaki teorik anlayış ise Yürükoğlu yoldaşımızın *Emperyalizmin Zayıf Halkası Türkiye* kitabının "Türkiye İşçi Sınıfının İş ve Yaşam Koşulları" bölümünde ve Emine Engin yoldaşın *Toplu Sözleşmeler ve Devrim Savaşımı* kitabında işlenmiştir. Ayrıca, *Zayıf Halka*'da 1980 öncesi verileriyle yapılan hesaplamalar, *İşçinin Sesi*'nin 319-321. sayılarının Çek-Al'larında yeni verilerle bir kez daha yapılmıştır.

İşgücünün değeri, emek ve resmi asgari ücretin anlamı

Kapitalizmde ücretli emek sömürüsü, teorik olarak, işgücünün değeri işçiye ödenerek sağlanır. İşgücünün tüketimi sırasında üretilen değer, işgücünün değerinden daha büyüktür. Aradaki fark artık-değer olarak burjuvaziye kalır. Sömürü buradan kaynaklanır.

İşgücünün değeri, tüketilen işgücünün yeniden kazanılabilmesi, işçi sınıfının neslini sürdürebilmesi için gerekli metaların eşdeğeridir.

Ücret ise işgücünün fiyatıdır. Metaların arz talep yasasına göre belirlenen fiyatları değerlerinden farklı olabilir. Aynı biçimde ücretler de işgücü değerinden farklı olabilir.

İşgücünün değerinden daha düşük ücretlerin burjuvazinin artık-değerini artıracağı açıktır. Bu nedenle burjuvazi ücretleri sürekli olarak düşürmeye çabalar. İşsizlik onun bu amaçla kullandığı başlıca silahlardan biridir. Artan işgücü arzı, yani daha düşük ücretle çalışmaya hazır işçi kesimlerinin varlığı nedeniyle ücretler düşük tutulur. Bir başka silah da enflasyondur. Burjuvazi ücretlere yapmak zorunda kaldığı zammı, diğer metaların fiyatlarına yapılan zamlarla fazlasıyla geri alır.

İşçi sınıfı, insanca yaşanabilecek bir ücret düzeyi için savaşım verir. Emperyalist ülkelerde, işçi sınıfının savaşımı tehlikeli noktalara yaklaştıkça, burjuvazi dünya çapında elde edilen süper kârlar sayesinde işçilerin taleplerinin bir bölümünü karşılayabilir. Ama az ve orta gelişmiş ülkelerde en çarpıcı olgu *aşırı düşük ücret* düzeyidir. Ücretler çoğu zaman işgücü değerinin fiziksel sınırında, hatta bu sınırın da altındadır. Yani bu ülkelerde işçi sınıfı kendisini yeniden üretme olanağı bile bulamadığı ücretlerle çalışmak durumundadır.

Asgari ücret, niteliksiz işgücünün değerine eşit olmalıdır. Yani özel bir uzmanlığı olmayan bir işçinin, eşi ve iki çocuğuyla birlikte barınma, beslenme, ulaşım vb. gibi fiziksel gereksinimlerinin ve tarihsel koşullarla belirlenmiş toplumsal-kültürel gereksinimlerinin eşdeğeri olmalıdır.

İş Yasası'na ve Asgari Ücret Yönetmeliği'ne göre ise durum şöyledir:

"Asgari ücret, işçilere normal bir çalışma günü karşılığı olarak ödenen ve işçinin gıda, konut, giyim, sağlık, ulaşım ve kültür gibi zorunlu gereksinimlerini günün fiyatları üzerinden asgari düzeyde karşılamaya yetecek ücrettir." En çok iki yılda bir belirlenir. Belirleyen komisyon beş işçi, beş işveren temsilcisinden ve beş yüksek devlet görevlisinden oluşur. Tarım ve sanayi kesimi ve 16 yaşından küçük işçiler için asgari ücretler farklı belirlenir. Belirlenen ücretler brüttür. İş kanunu kapsamına girmeyen işyerlerinde çalışan işçilere ve çıraklara uygulanmaz.

Bu resmi asgari ücretin anlamı nedir?

Bir kez, işçi ailesinin gereksinimlerini dışarda bırakarak belirlenen resmi asgari ücret, işgücü değerinin en temel bir bölümünü karşılamayı baştan reddetmektedir. Geçen yıl "Avrupa Toplumsal Şartı" adlı belgeyi TBMM'de kabul eden burjuvazi, asgari ücrette aileyi dikkate almayı da kabul etmiş oldu. Ancak bu yasa hükmündeki anlaşmaya karşın, İş Yasası'nda ve Yönetmelik'te gerekli değişiklikler yapılmadı. Asgari ücret bu dönemde de "bekar" işçi esas alınarak belirlenmek isteniyor.

İkincisi, brüt olarak belirlenen resmi asgari ücretten %40'ı aşan oranda vergi ve sigorta kesintisi yapılıyor. Sanki vergi ödemek işyerinde tüketilen işgücünün yerine konması için zorunlu bir gereksinim! Brüt ücret üzerinden hesaplanan artış oranı, net ücret üzerinden hesaplanan artışa göre çok daha büyük gözüküyor. Bu aldatmacayla işçi sınıfını yatıştırmak umuluyor. Böylece "bekar" işçinin asgari gereksinimlerine göre hesaplanan ücretin yarısına yakını da devlete gidiyor.

Üçüncüsü, genç işçilere ayrı bir resmi asgari ücret belirlenmesi, çıraklara resmi asgari ücretin %30'u kadar ücret verilmesi de, burjuvazinin kaşığıyla verir göründüğü ücretin sapıyla çıkarılmasıdır. Buna bir de, son derece yaygın olarak kaçak işçi çalıştırıldığını ve böyle çalışanlara asgari ücretten de düşük ücret verildiğini eklersek burjuvazinin resmi asgari ücretinin içyüzü daha da iyi anlaşılır, kavranılır.

Dördüncüsü, tespit komisyonuna işçi ve işveren temsilcilerinin eşit olarak katıldığı ve "tarafsız" bürokratların hakemlik yaptığı görüntüsü yaratılmaktadır. Ancak bu görüntünün ardında, işçi temsilcileri baştan iki bir mağluptur. İşte burjuva demokrasisi tam da budur.

Asgari ücret önemli bir savaşım odağıdır

Ülkemizde yaşanan yüksek enflasyona karşın, resmi asgari ücret son derece düşük, niteliksiz işgücü değerinin kat kat altında bir düzeyde belirlenmektedir.

Resmi asgari ücret tüm ücret düzeyleri açısından taban işlevi gördüğü için, onun düşük tutulması tüm ücretlerin düşük tutulmasında çok önemli bir rol oynamaktadır. Sonuçta Türkiye'de, bırakalım asgari ücreti, ortalama ücretler bile niteliksiz işgücü değerinin kat kat altında kalmaktadır.

Öte yandan her toplu sözleşme döneminin ardından "tensikat" vb. adı altında geniş çapta işçi çıkarılması ve yerine resmi asgari ücretle işçi alınması son derece yaygındır. Bu nedenle resmi asgari ücretle çalışan işçiler işçi sınıfının en büyük bölümünü oluşturmaktadır. Bu da ortalama ücretlerin resmi asgari ücrete yaklaşmasının ve niteliksiz işgücü değerinin kat kat altında kalmasının önemli bir etkenidir.

Ortalama ücretlerin, niteliksiz işgücü değerine oranı da gittikçe azalmaktadır. İşçi sınıfımız aşırı yoğun bir sömürü altındadır ve işgücünü yeniden üretmesinin bile tehlikeye girdiği, kendini tükettiği bir "yoksulluk çizgisi"nin altında yaşamak durumundadır.

Bazı solcular asgari ücretin bir önemi yoktur, esas bakılması gereken toplu sözleşmelerle, grevlerle ortalama ücretlerin yükseltilmesidir diyorlar. Ortalama ücretlerin, niteliksiz işgücü değerinin altında olduğu ve gerçek ücretlerin hızla eridiği bir ortamda bu yaklaşım kökten yanlıştır.

Resmi asgari ücretin işçi sınıfımızın büyük bir kesimini dolaysız olarak, işçi sınıfının tümünü ve tüm çalışanları dolaylı olarak etkiliyor olması, asgari ücretin belirlenmesini ülkenin en büyük toplu sözleşmesi yapmaktadır. Asgari ücret savaşımı genel bir hedefe yöneldiği ve işçileri ortak, değişmez hakları temelinde birleştirdiği için, bir bütün olarak işverenleri ve devleti, hükümeti karşısına aldığı için ekonomik savaşımın siyasal nitelik alışını hızlandıran, ekonomik-siyasal savaşım bütünlüğünü derinden kavratan, çok daha devrimci sonuçlar verecek olan önemli bir savaşımdır.

Gerçekçi istem

Resmi asgari ücretin belirlenme döneminde birçok kurum ve kişi kendine göre asgari ücretin ne kadar olması gerektiği konusunda rakamlar verir. İşçinin öfkesinden kendine pay çıkartmaya çalışan burjuvaların, kılı kırk yaran "bilimsel" hesaplar yapan sözde bilim adamlarının verdikleri rakamların, işçi sınıfının çıkarlarıyla hiçbir ilişkisi yoktur. Genellikle son derece geri düzeylerdedir. İşçi sınıfının "dostu" gözüken bilim adamlarının ve Komisyon'da yer alan Türk-İş'in belirlediği rakamlar da olması gereken asgari ücrete göre son derece düşüktür.

Bazı solcularımız konuyla ilgilenmeye bile gerek görmezken, konuyla ilgilenen bazı solcularımız da istemleri "alınabilirlik" ölçütüyle baştan sınırlandırmayı gerçekçilik diye adlandırıyorlar. Oysa gerçekçi istemin ana ölçütü, genel olarak toplumsal gelişmenin çıkarlarına uygun olmasıdır. Yani üretim güçlerinin genel gelişme düzeyinin nesnel olarak sağlayabileceği tüm olanaklardan işçilerin, emekçilerin yararlanmasını garantilemesidir. Bunun için ne gerekiyorsa, onun yollarını göstermek, onu gerçekleştirmeye çalışmak görevdir.

Kapitalizm koşullarında asgari ücretin niteliksiz işgücünün değerinde olmasını istemek, ana üretim gücü olan emeğin öldürülmesini engellemek demektir. Bunu veremeyen kapitalizm toplumsal gelişmeye ters düşüyor demektir. Bugün Türkiye'de kapitalizm altında gerçekleşmesi gereken böyle basit bir istemi kazanmak bile devrimle bağlıdır. Asgari ücret talebini doğru belirlemek ve geniş yığınları bu istem temelinde kavgaya yöneltmek burjuvazinin iktidarına saldırmakla eş anlamlıdır.

Haydi kavgaya

1988 yılı için yaptığımız hesaplamada, olması gereken asgari ücreti 400 bin lira bulmuştuk. Aradan geçen yıllarda, yıllık ortalama enflasyon oranının % 75 olduğu düşünülürse, en kaba bir hesapla bugün asgari ücret net 1 milyon 200 bin lira civarında olmalıdır. Bunun altında bir istemle ortaya çıkmak, burjuvazinin emeği öldürme pahasına aşırı sömürüsüne incir yaprağı olmak demektir.

Türk-İş'in baştan iki bir mağlup olduğu Asgari Ücret Tesbit Komisyonu'na bundan daha düşük bir rakamla gitmemesi gereklidir. Geçen yıllarda yaptığı gibi göstermelik bir protestoyla Komisyon'dan çekilmesi de hiçbir yarar sağlamıyor. Türk-İş'e düşen görev, gerçekçi istem temelinde, yığınsal ve militan eylemlerle savaşımı yükseltmek, işçi sınıfının yaşamını sürdürme hakkının kararlı savunusunu yapmaktır. Ülkemizin bu en büyük toplu sözleşme görüşmelerinin "uyuşmazlığa" varmasından Türk-İş yönetimi korkarsa, o zaman işçi sınıfımız da yönetimi savaşımdan korkmayan bir Türk-İş yaratacaktır.

Komünistler, işçi sınıfımızı *"asgari ücretin, niteliksiz işgücü değerini yansıtması, bunun için iki çocuklu bir ailenin fiziksel ve toplumsal-kültürel tüm gereksinimlerini dikkate alması, net olarak saptanması ve tüm ücret belirlemelerinde ortak taban alınması"* istemi temelinde kavgaya, bu kavganın önündeki bütün engelleri yıkmaya çağırıyorlar.

Merkezi legal gençlik örgütü kurulsun

Adı İGD olsun

Yoldaşlar,

Genel sekreter Veli Dursun yoldaşımızın gençlik örgütlenmesi konusunda açmış olduğu tartışma çerçevesinde düşüncelerimi aktarmadan önce tüm yoldaşlara ve sempatizanlara komünistçe selamlarımı iletirim.

Yoldaşlar,

Her şeyden önce, gençlik örgütlenmesi konusundaki tartışmanın açık yapılması ve sonuçta Merkez Komitemizin alacağı kararlara kollektif katkı sağlanması, bence önemli ve sevindirici bir durumdur.

Ülkemiz Türkiye'de burjuvazinin yasakları gün geçtikçe delinerek, birçok legal odak yaratılmaktadır. Açılan bu legal olanakların en ufak noktasından bile legalizme düşmeden yararlanmak, gençlik örgütlenmesi ve sonuçta da partimiz açısından yararlıdır.

Yoldaşlar, bence Türkiye'de, ayrım yapmadan, ülkenin her tarafını etkileyecek, merkezi gençlik örgütlenmesi kurmak gerekir. Kurulacak merkezi örgütlenmenin hattını komünist partisi belirlemeli. Yani örgütlenmenin motoru komünist parti olmalıdır. Kurulacak merkezi örgütlenmeye bağlı olarak da, yan örgütlenmeler kurarak tüm gençlik içinde faaliyet yürütmelidir.

Evet yoldaşlar, bu yazımın sonunda, gençlik örgütlenmesi hakkındaki düşüncelerimi, maddeler halinde sıralamak istiyorum.

1- Kurulacak gençlik örgütlenmesinin bir mirası olması açısından ad önemlidir. Benim kişisel görüşüm bu ad partimizin 1980 öncesi gençlik örgütünün adı olan İGD olmalıdır.

2- Merkezi örgütlenme olmalıdır. Belgi olarak da yolumuz işçi sınıfının yolu demelidir.

3- Kurulan gençlik örgütlenmesi, partinin siyasal hattı doğrultusunda mücadele etmelidir. Gençlik örgütlenmesinin motoru komünist partisi olmalıdır.

4- Demokratik bir yapıda olmalıdır.

5-Anti-faşist, anti-kapitalist, anti-sömürgeci bir temelde gençliğin militan birliği sağlanmalıdır.

6- Gençliğin, demokratik, ekonomik, akademik istemlerini çözerek hareket etmelidir.

7- Gençliği örgütleyebilmek için, gençliğin ilgilendiği alanlarla ilgilenmelidir. Sportif, kültürel faaliyetler vb.

8- Gençliğin ilgilendiği hiçbir alanı küçümsememelidir.

9- Legal olanaklardan sonuna kadar yararlanmalıdır, ama legalizme düşmemelidir.

10- Kurulacak merkezi gençlik örgütünün bir yayın organı olması gereklidir.

TKP illegal ve özgürdür!

Remzi Güzel, Paris

Gençliğin sınıftan kopuk bir kurtarıcı havasına bürünmemesini sağlamak gerek

Militanlığı sınıfın ve partinin damgasını taşımalı

İlerici Gençler Derneği, partiye kazanılacak genç insanların hazırlığı için alt bir sınıf olmalıdır. İGD'nin "yolumuz işçi sınıfının devrimci yoludur" geleneği sürdürülmelidir.

Tüm yoldaş ve sempatizanlara selam ve sevgilerimi iletir, savaşımımızda başarılar dilerim. Partimizin genel sekreteri Veli Dursun yoldaşın gençlik üzerine açmış olduğu tartışmaya katkıda bulunmak amacıyla yazıyorum.

Değerli yoldaşlar, gençlik üzerine açılan bu tartışmada, gençliğin sınıftan kopuk bir kesim haline gelmemesine dikkat edilmesi gerektiği kanısındayım. Aksi halde gençlik, sınıftan ayrı bir kurtarıcı haline bürünür. Bunu bazı küçük burjuva örgütlerde görebiliyoruz.

Gençlik ayrı bir sosyal sınıf ya da tabaka değildir. Her gün içinde bulunduğu sınıfın ana özelliklerini taşır (Lenin). Ama değişik sınıfların gençliğini katı bir şekilde birbirinden ayırmak yanlış olur. Çünkü gençlik kafası yeniliğe en açık olan bir kesimdir. Bunları kazanmak ve birleştirmek görevdir.

Komünistler gençlik deyince işçi sınıfının ve diğer emekçi sınıf ve tabakaların gençliğini anlarlar. Yalnızca üniversite gençliğine gençlik demek yanlış olur. Çünkü üniversiteler geneliyle küçük burjuva ortamıdır. Bu nedenle, gençliği üniversite gençliğiyle sınırlamak, yalnızca küçük burjuvazinin gençliği gençlik sayılır, demektir. Oysa her sınıf ya da tabakanın gençliği vardır. Bu nedenle örgütlenmeyi yalnızca öğrenci gençlik içinde çalışmayla sınırlamak yanlış olur.

Gençliğin devrimci ve ilerici ruhunu iyi değerlendirmek gerek. Çünkü bazı küçük burjuva örgütlerde görüyoruz. Gençlik sınıftan kopuk hale getirilmiştir. Sınıftan kopuk eylemlere sokulmuştur. "Yolumuz işçi sınıfının devrimci yoludur" ilkesi doğrultusunda örgütlenmelidir.

Elbette gençlik pasifist bir konuma sokulmamalıdır. Gençliğe güvenmeli, sınıfın devrimci yolunda, örneğin işçi eylemlerinde, faşist işgali kırmada görevler verilmelidir. Böylelikle hem gençliği işçi sınıfıyla birleştirmiş, hem onu enerji dolu konumundan çıkarmadan Leninci ideoloji doğrultusunda örgütlemiş, hem de maceracı tutumdan alıkoymuş oluruz.

Küçük burjuva örgütlerinin gençlik içinde gelişmesinin en büyük nedeni, gençliğin enerji dolu konumlarından yararlanıp, bu durumu kendi maceracı politikaları doğrultusunda kullanmalarıdır. İşçi sınıfından kopuk hareket etmelerinin de en büyük nedeni budur.

Ülkemiz nüfusunun yüzde 60'ına yakını 20 yaşın altındaki gençlerden oluşmaktadır. Tüm gençliğin oranı daha da yüksektir. Büyük çoğunluğu halk sınıflarından gelen gençliğimiz, partimiz için önemli bir örgütlenme alanıdır.

Bu durum ve ideolojimizin devrimci, militan ruhunun gençliğin dinamizmini en iyi harekete geçirici niteliği, partimizin gençlik ve özellikle işçi gençlik içinde örgütlenmeye önem vermesinin ve genç kadrolara en geniş insiyatif tanımasının gerekliliğini açıklar. Engin devrimci geleneklere sahip Türkiye gençliği, bu niteliğiyle devrim savaşında önemli bir yer tutuyor.

Bir de Fransa'ya gelen öğrenci bir arkadaştan örnek vermek istiyorum. Bu arkadaş Lenin'in gençlik üzerine yazmış olduğu yazıları okudu ve şu şekilde konuşmaya başladı. Gençlik çok önemli bir kesimdir. Devrimlerde en büyük öncü gençliktir. Gençlik olmadan hiçbir şey olmaz. Bu arkadaşın söylemiş olduğu bazı şeyler doğruydu. Ama söylerken sanki gençlik diye bir sınıf varmış gibi söylüyordu. Oysa ben komünistim diyen her kişi ve örgüt işçi sınıfının en devrimci ve öncü sınıf olduğunu kabul etmek zorundadır. Gençlik hareketi için de bu böyledir.

Kurulacak gençlik örgütünde:

1.) Partinin çalışmaları yine illegal olarak yapılmalıdır. Partiye kazanılan her yeni üye partinin illegal politikası doğrultusunda eğitilmelidir. Legal dernek düzeyinde olduğu gibi yalnızca legal ortama göre hazırlanmamalıdır. TKP üyesi olmayı, bir gençlik derneği üyesi veya sempatizanı olmaktan ayırmasına yardımcı olunmalıdır. TKP üyeliğiyle, yasalar çerçevesinde kurulmuş bir dernek üyeliği arasındaki farklar ve bunlar anlaşılmazsa doğabilecek tehlikeler anlatılmalı, genç üye ona göre hazırlanmalıdır.

Yani İlerici Gençler Derneği, partiye kazanılacak genç insanların hazırlığı için alt bir sınıf olmalıdır.

2.) İGD'nin "yolumuz işçi sınıfının devrimci yoludur" geleneği sürdürülmelidir.

3.) Hiçbir spor dalı küçümsenmeyip, folklor, jimnastik, boks, karate futbol vb. adı altında kültürel ve sportif faaliyetler yürütülmeli, ilerici gençler arasında çalışılmalıdır.

4. Bütün legal olanaklara rağmen burjuvaziye güvenilmemeli, yapılacak bazı ideolojik faaliyetler pratikte illegal olarak yürütülmelidir.

5. Gençlik örgütünün yönetimini oluşturacak yoldaşlar, gençliğin her kesiminin psikolojisini ve eğilimlerini en iyi bilen yoldaşlar arasından seçilmelidir.

Son olarak Lenin'in şu güzel alıntısını yazmak istiyorum. 11 Şubat 1905 tarihli mektubunda şöyle diyor:

"Genç güçlere gereksinimimiz vardır. Elde edilebilecek insan olmadığını söyleme cüretini taşıyanları anında vurabilecek durumdayım. Rusya'da insanlar alay alaydır. Tüm yapacağımız, onlardan korkmadan, insanları daha geniş ve daha cesur, daha cesur ve daha geniş ve yine daha geniş ve daha cesur bir tarzda toparlamaktır. Gençlik mücadelenin sonucunu belirleyecektir."

Bu durum Türkiye'miz için de geçerlidir. Ama önemli olan bu doğruları uygulamaktır, bu gücü küçük burjuva akımlara terketmemektir.

Komünistçe selamlarımla.

Muzaffer Savaşçılar, Paris

Duyuru

Yoldaşlar,

Genel sekreter Veli Dursun yoldaşımız, Tüzüğümüzün 14. maddesi uyarınca, merkez organda, gençlik örgütlenmesi konusunda tartışma açmıştır.

Tartışmanın amacı, gençlik örgütlenmesi konusunda parti çapında canlı bir fikir alışverişi olmasını, Merkez Komitemizin alacağı kararlara kollektif katkı yapılmasını sağlamaktır.

Asıl olarak gençlik alanında çalışan yoldaşlarımızın, ama aynı zamanda tüm yoldaşlarımızın da katılmalarında yarar olan bu tartışma için gönderilecek yazılar, yalnızca Türkçe açısından redakte edilerek yayınlanacaktır

İşçinin Sesi

Aralarında farklar vardır ama yine de doğru olan

Tüm gençliğin birlikte örgütl nm si

Yoldaşlar, Türkiye'nin hele şu günlerde gelişen sınıf mücadelesini de göz önünde bulundurarak, gençlik alanında örgütlenelim. Gençlik partinin dinamik, sürekli atan damarıdır ve taze kanıdır. Bu taze kanı devrim savaşına katmak da bize düşüyor. Geçmişten ders çıkararak iyi bir örgütlenme biçimi bulmalıyız.

Başta şunu belirteyim. İGD'ye sahip çıkmalıyız. İGD, KGÖ'ye bağlı legal örgüt olmalı. Eski menşevikler, oportünistlikten bile vazgeçip, gidip kendilerini burjuvazinin kucağına atıp teslim oldular. Kendilerinin yanı sıra gençleri de kendi çirkin emellerine bulaştırmak istiyorlar. Fırsat vermeyelim.

İGD, legal bir örgüt olmalı. Örgüt gençliğin istemleri doğrultusunda hareket etmeli. Gençlik hareketli, atik bir kuşak olduğu için illegallik ilk aşamada ağır gelir. Legal örgütten, onun bağlı olduğu illegal örgütlenmeye militan çekilebilir.

Yoldaşlar bir de her sınıftan gençlik vardır. Bunları ayrı ayrı örgütlemeye gerek yoktur. Hepsi aynı çatı altında örgütlenmelidir. Bunların birbirinden farklı yanları vardır. Öğrenci gençliğin işçi ve köylü gençlikten kültür farkı vardır. Öğrenci gençliği ayrı, köylü ve işçi gençliği ayrı örgütlersek birbiri arasında çelişki doğar. Onun için hepsinin beraber örgütlenmeleri daha doğru olur.

Legal gençlik örgütü illegal gençlik örgütlenmesine, hepsi de partiye bağlı olmalıdır.

Yaşasın TKP!

Yaşasın İGD!

H. Arpaçukur, Paris

Polisin paniğe kapıldığını gözümle gördüm

Balkonlardan polis saksı yağıy rdu

Çeşitli sol siyasal örgütler bazı senaryolar yazıp çizerken, TKP doğru hedefler belirliyor, Adana'da bildiri dağıtıyor, pullama yapıyore ve "1 Mayıs Alanı Taksim'dir, işçiler İstanbul'a, Taksim Alanı'na yürüyelim" diyordu.

Merhaba yoldaşlar,

Ben 1 Mayıs anılarımı anlatmadan önce, bazı küçük burjuva sol hareketlerin ve yeni sosyal demokratların 1 Mayıs'taki tutumlarına genel olarak değinmek istiyorum.

Yoldaşlar işçi sınıfı mücadelesini savunduğunu ileri süren bazı sol hareketler, ta işin başında, bir tatsızlık içine girdiler. Daha çok Troçkist düşüncelere büründüler. Son ana kadar beklemeyi yeğlediler. Bir yandan hareketi kendi gidişatına bıraktılar, bir yandan da içi boş cümleler kullanarak 1 Mayıs diye avaz avaz bağırdılar. Daha sonra ise "her yer 1 Mayıs Alanı'dır" diye burjuvazinin yapamadığını yapmaya kalkıştılar. Yaptıkları, Türkiye işçi sınıfının o müthiş yığınsallığını, mücadelesine sıkı sıkıya sarılışını, bu mücadelenin militan yükselişini gözlerden gizlemek, işçi sınıfının gücünü küçümsemekti.

Öte yandan bunlar, ortalığı bulandırmaya burjuvaziden önce başladılar. "Bu yıl çok kan dökülecek, burjuvazi büyük önlemler alacak, polise vur emri verecek, İstanbul'a gitmek maceracılık olur" diye burjuvazinin ağzını kiralayıp ona yardımcı oldular. Böylece kendi tutarsızlıklarını işçi sınıfına yansıtmaya çalıştılar. Daha sonra da, Türk-İş'in "1 Mayıs'ı salonlarda kutlayacağız" görüşünü, işyerlerinde toplanıp bildiri okuyacağız diye desteklediler.

TBKP'liler ise, şaşkın ördek gibi, ne yapacaklarına bir türlü karar veremediler. Nabi Yağcı ve Sargın, tabandaki huzursuzluğu örtbas etmek, tabanın olduğu kadarıyla devrimci ruhunu köreltmek için başka eylem arayışına geçtiler. "Ölüm" orucuna giderek, tabanın 1 Mayıs enerjisini bu yola kanalize ettiler. Daha sonra da Türk-İş yönetiminin aldığı kararı olumlu bulduklarını, kendilerinin destekleyeceklerini söylediler.

Gördük ki bazı sendika şubelerinin ve siyasal derneklerin haricinde, "1 Mayıs İstanbul'da kutlanacaktır, Taksim 1 Mayıs Alanı'dır, burjuvaziden korkmuyoruz, İstanbul'a yürüyeceğiz" diyen örgütlerin sayısı çok azdı. Çeşitli sol siyasal örgütler bazı senaryolar yazıp çizerken, TKP doğru hedefler belirliyor, Adana'da bildiri dağıtıyor, pullama yapıyor ve "1 Mayıs Alanı Taksim'dir, işçiler İstanbul'a, Taksim Alanı'na yürüyelim" diyordu.

Sonunda, çeşitli polis barikatlarından geçerek sabah saat 10:00 sularında İstanbul Topkapı'ya ancak gelebildik. Oradan Kadıköy'e, oradan da Taksim'e doğru yürümeye başladık. Her yol kavşağında yüzlerce polis tarafından arandık. Bazı arkadaşlar alındılar. Bazı arkadaşların da, polis tarafından 100-150 kişilik guruplar halinde oturtulduklarını gördük. Ama bunlar boş durmuyorlar, "yaşasın 1 Mayıs", "en büyük işçi", "polisten korkmuyoruz" gibi sloganlar atıyorlardı.

Ağır ağır Taksim'e doğru yaklaşıyordum. Arkadaşlarımın çoğu alınmıştı. İki-üç kişiyle yolumuza devam ediyorduk. Arada sağa sola bakarken, gözüm ara sokaklardan birine takıldı. Galiba çatışma var diye düşündüm. Gerçekten de bir gurupla polis çatışıyordu. Polise taşlı sopalı saldırı yürüyordu. Bir bakıma hayret ettiğim şey, bu saldırıya halkın da katılımıydı. Balkonlardan, pencerelerden polisin üzerine taşlar, sopalar, saksılar yağıyordu. Polis paniğe kapıldı, sağa sola ateş açmaya başladı. Bu arada bir polis beni iteledi, "yürü lan oyalanma" diye "kibarca" ikaz etti.

Taksim'e yaklaşmıştık. Ama hangi sokaktan nereye gittiğimi bilmiyordum. Arkamdan gelen gurubun içinden bir arkadaşa Taksim'i sordum, bize takıl cevabını aldım. Onları izleyerek yürüdüm. Az ileride her taraf polis kaynıyordu. Kalabalık oraya akıyordu. Burjuvazinin ne kadar polisi, askeri varsa orada yığılmıştı. Benim içimi bir serinlik aldı, tam mutlu bir havaya girdim, kendi kendime gülüyordum ki, polis omuzumdan yakaladı, birşeyler dedi. Kendime geldim, yine gülerek işçi kalabalık arasında sessizce yürüdüm. Burjuvazinin perişanlığına, acizliğine gülüyordum. Türkiye'de işçi sınıfı güçsüz, korkak diyenlere gülüyordum.

Saat 11:00 sularında Taksim'e ulaşmıştım. Köşelerde, kenarlarda üçer beşer kişilik öbekler halinde, birbirinden kopuk, yaklaşık 5-6 yüz kişi vardı. Hepsinin de 1 Mayıs için geldikleri ve bir hareketi, örgütü vb. bekledikleri belliydi. Ben de telefon kulübelerinin oraya geçip beklemeye başladım. Meydana tıklım tıklım dolu bir belediye otobüsü girdi. Bütün polisler ve alanda bekleyenler o yöne doğru hareket ettiler. Ben de koşmaya başladım. Otobüsten çeşitli sloganlar geliyor, otobüsün kapıları zorlanıyor, pencere camlarından yumruklar sallanıyordu. Polisler otobüsü götürdüler.

Şişli'ye doğru ağır ağır yürümeye başladım. Polis helikopteri o alan üzerinde tur atıyordu, belli ki oralarda birşeyler vardı. Ara sokağın birine daldım, oradan başka bir sokağa... Polisin biri geldi, aynen şöyle dedi: "Yürü yürü, bu sokaktan yürü, belki cenneti görürsün." Geri döndüm, aşağı doğru yürümeye başladım. İleride bir gurubu polisin durdurmak istediğini, gurubun da taşlı sopalı saldırıda bulunduğunu gördüm. Sonra silah sesleri, ambulans sesleri geldi. Bir duvarın dibinde taşlı sopalı bir çatışma daha gördüm. Burjuvazi çok acımasızca saldırıyordu. Köpeklerinin namluları ölüm saçıyordu, kan döküyor, can yakıyordu. Ama bir gerçek vardı, işçiler korkmuyorlar, silaha taşla sopayla karşı koyuyorlardı.

Sonra geri döndüm. Yolda polisler beni de alıkoydular. Bir kalabalığa kattılar. Birisi gelip bana, sen ne iş yapıyorsun diye sordu. Ben "makina teknisyeniyim, buraya taşlama makinalarına bakmaya geldim" deyince, beni salıverdiler.

Saat 11:30 sularında yine Taksim'deydim. Diğer bir arkadaşı da bulup biraz daha oyalandıktan sonra, Topkapı'ya gitmeye karar verdik. Yağmur hafif çiseliyordu, hava soğuyordu. Öteki arkadaşlarla buluştuk. İki arkadaşımız alınmıştı. Biz Adana'ya doğru yola çıktık. Hepimizde bir huzur vardı. Çünkü ne olursa olsun bir işçiler kazanmıştık, burjuvazi kaybetmişti.

Yaşasın işçi sınıfı!

Umudumuz TKP, hedefimiz devrim!

A.Ceyhun Can, Adana

İşçi sınıfı burjuvazinin onurunu yaraladı

Onbinler yola koyuldu

Selam yoldaşlar,

1990 1 Mayıs'ında işçi sınıfı burjuvazinin onurunu yaraladı. Dünyada ve Türkiye'de, Marksist düşüncenin öldüğünü savunanlar ve bu yolla işçileri sosyalizmden, komünizmden uzaklaştırmak isteyenler, Türkiye işçi sınıfından bir tokat da 1 Mayıs'ta yediler. Belki alana çıkılmadı, belki çoğu insan Taksim'e varamadan gözaltına alındı ama onbinlerce işçi-emekçi-öğrenci o gün işyerlerine, okullarına gitmediler, Taksim'e varmak için yola koyuldular.

Geçen 1 Mayıs'lar gibi 1990 1 Mayıs'ı da hem eksiklerimizi gösterdi, hem de kazanımlarımızın her geçen gün arttığının göstergesi oldu. 1 Mayıs burjuvaziyle proletaryanın enternasyonal kavgada yüzyüze geldiği gündür. 1 Mayıs'ın yasal olarak kutlandığı ülkelere benzemiyor bizimki. Öğretici ve yığınların militanlaşması açısından eğitici bir gündür. Burjuvazinin topu da, tüfeği de buna pek engel olamıyor.

Bu yıl burjuvazi, beklenenin üstünde tedbir almıştı. Bu onun işçilerden ölesiye korktuğunu gösteriyor. Tedbirleri onun acizliğini bir kez daha sergilemiştir. Çözüm silahla oraya gitmek olsaydı, öyle giderdik. Ama bu yıl henüz buna gerek yoktu, işçi sınıfının varlığı en korkutucu silah olurdu. Bizlere düşen temel görevlerden biri bu silahı yerinde ve zamanında patlatmaktır.

Sendikalara gelince, her zamanki tutarsızlıklarını onlar bu yıl da gösterdiler. Bildiri okumakla ve 2 saat iş yavaşlatmakla ya da durdurmakla yetindiler. Öte yandan sol güçler arasında "Türkiye'nin her yanı 1 Mayıs Alanı'dır". "Taksim şart değildir" diyenler vardı. "Üretimden gelen gücü sokağa döküp Taksim'e götürmek" diyenler de oldu. Biz "1 Mayıs'ta 1 Mayıs Alanı'nda, 1 Mayıs Alanı Taksim'dir" dedik ve böyle yaptık.

Yığınsallaşmanın önemini 1 Mayıs'ta daha iyi kavradım. Biz oraya örgütlü olarak onbinlerce işçiyle gitseydik, polis çok fazla zorlanırdı.

Böyle deneyimlerden eksiklerimizi çıkarıyor ve bunları gidermek için çalışıyoruz. Tüm yoldaşlara çalışmalarında başarılar diliyorum.

Rojbin Hazal, İstanbul

Polisin hazırlık düzeyi dikkate alındığında, solun bugünkü *örgütsel* gücüyle 1 Mayıs ancak bu kadar kutlanabilirdi

Çıkan engel burjuvazi değil örgütsüzlüktü

Her 1 Mayıs işçi sınıfının kararlılığını, burjuvazinin korku ve vahşetini giderek daha iyi gösteriyor. Mücadele tarihimizde Taksim Alanı, "1 Mayıs Alanı" olmuştur. Bizim görevimiz de bu alanın yeniden zaptedilmesini sağlamaktır.

Kimileri "tüm Türkiye'yi 1 Mayıs alanına çevireceğiz", kimileri "işçi sınıfı neredeyse biz oradayız", kimileri "bulunduğumuz yerlerde kutlamalıyız, İstanbul'dakiler Taksim'e gider" dediler. Kimileri de "1 Mayıs Alanı Taksim'dir, burjuvazi yasal miting alanı verse bile biz Taksim'deyiz" dediler. Biz böyle dedik ve Taksim'e gittik.

Burjuvazinin anti-propagandası kimseyi yıldıramadı. Ama örgütsüzlük, daha geniş kitlelerin toplanmamasını getirdi. Yine de ortalıkta onbinler vardı. Devrimci hareketin hazırlıksızlığı, komünist önderlik boşluğu ise toplanan bu kitlenin biraraya gelememesini, pankartların açılamamasını, kortejlerin oluşamamasını (oluştuysa da çok az), marşların söylenememesini doğurdu. Polisle çatışan, biraz yürüyüp dağıtılan arkadaşlarımız olmasına rağmen, birçok kişi, "bu ne biçim organizasyon" diyordu.

Polisin hazırlık düzeyi dikkate alındığında, solun bugünkü *örgütsel* gücüyle 1 Mayıs ancak bu kadar kutlanabilirdi. Organizasyonu mükemmel 1 Mayıs'lar komünist hegemonyanın sağlanmasıyla mümkündür. Bugün için biz organizasyona yalnızca katıldık.

Bugün 1 Mayıs platformlarını kotarmaya çalışıyoruz. Yarın önderliği alacağız. 1 Mayıs'ı Taksim Alanı'nda, TKP pankartımızla, *Enternasyonal*'le, coşkuyla kutlayacağız.

Yaşasın 1 Mayıs!

Gençliğin yolu işçi sınıfının devrim yoludur!

Reşit Boyacı, İstanbul

İşçi sınıfı coşkusunu, burjuvazi korkusunu gösterdi

Polisleri gözaltına aldık

Sanki biz değil de onlar gözaltındaymış gibi, onlar sıkıntılı biz rahattık. Bu, 1 Mayıs'ın genel havasını da çok güzel yansıtıyordu. Burjuvazi yenmiş görünüyordu ama gerçekte yenilen oydu.

Yoldaşlar,
Sizlere 1 Mayıs'ta gördüklerimi yaşadıklarımı ve duyduklarımı anlatmak istiyorum.

Biz gençler, öğrenciler, "gençliğin yolu işçi sınıfının devrim yoludur" diyerek, gücümüzü işçi sınıfının gücüne katmak, onun önderliğinde mücadele etmek amacıyla seferber olduk. Burjuvazinin tüm engellemelerine, önlemlerine rağmen 1 Mayıs coşkulu geçti. Bu 1 Mayıs'ta işçi sınıfı devrimci coşkusunu, burjuvazi de işçi sınıfından korkusunu bir kez daha gözler önüne serdiler.

Burjuvazinin kolluk güçleri, 1 Mayıs Alanı'na çöreklenerek ve çevre yolları da keserek alana girişi engellemeye çalıştılar.

SHP gibi burjuva partileri, TBKP, Türk-İş yönetimi, işçi sınıfının gücünü bölmek, 1 Mayıs'ın içini boşaltmak için çok uğraştılar. Ama başarılı olamadılar.

Biz, 1 Mayıs Taksim Alanına çıkabilmek için eylem birliği toplantılarında belirlenen yere yakın bir yerde buluşma kararı aldık. Buluşma yerine giderken, polisin aramalarından kurtulamayarak gözaltına alındım. Götürüldüğümüz Beyoğlu Emniyet Amirliğinde 2 saat kadar alıkonulduk. Binayı inleten marşlarımız ve sloganlarımızla 1 Mayıs'ı orada da kutladık. Bizim bölümde, marşları, 1 Mayıs'la ilgili sloganları çoğu zaman başlatan, havayı coşkuya katan biz olduk. 1 Mayıs Marşı, Avusturya İşçi Marşı gibi marşlar söyleyip, "ya devrim ya ölüm" sloganını sık sık attık.

Hiçbir karakol ve şubede yer kalmadığı için, bizi Bayrampaşa Çevik Kuvvet Şube Müdürlüğü'ne götürdüler. Orada da ortalama 800-1000 kadar insan vardı. Benim bulunduğum salonda (gözaltı yeri olarak salona getirilmiştik) çok az disiplin vardı. Polislerin ihtarlarını falan da delerek, neşemizi hiç bozmadık. Sık sık tuvalete gitme bahanesiyle rahat hareket edebiliyorduk.

Bulunduğumuz salona gelen bir komiser bizim orada "misafir" olduğumuzu, "taşkınlık" yapmamamızı vb. söyledi. Çevik Kuvvet Müdürü Necmettin Yıldırım bahçeye çıkabileceğimizi ve acil telefon etmek isteyenlerin kendisiyle gelmesini söylediğinde salondan bir alkış koptu. Oraya zorla götürüldüğümüz, saatlerce alıkonduğumuz unutulmuş gibiydi. Biz de ayrılıp başka salona geçtik.

Orada tanıdığımız birçok insan vardı. 1 Mayıs Marşı söyleyip sloganlar atıldı. Bizler de "ya devrim ya ölüm" sloganını attırdık. Marşlar ve sloganlar bittikten sonra, Necmettin, komiserleriyle birlikte gelerek "TC'yi bölücü hiçbir faaliyete izin vermeyeceklerini" anlatan bir nutuk çekti. Bizim nezaketsizliğimizden, nankörlüğümüzden, bölücülüğümüzden falan bol bol dem vurdu.

Salonda volta atarak her halde canlarını sıkmış olacağız ki, iki çevik kuvvet polisi yanıma gelerek bana, neden böyle mont omuzda gezinip sinirlerini bozduğumu sordular. Bir başkası, "biz burada adam yontarız, sen hiç yontulmamışın galiba" diye laf attı. Biz de dayanamadık, kendilerinin burjuvazinin koruyucuları olduklarını, birkaç milyonun 50-55 milyonu sömürdüğü bir ülkede özgür olunamayacağını, sosyalizmin erdemlerini anlattık. Apışıp kaldılar.

Çıkarken aynı polislerden biri benimle dışarıda konuşmak için amirinden izin istedi ve geldi. Genç olduğumu, bu yoldan dönmemi, kör bir kurşuna hedef olursam yazık olacağını vb. söyledi. Ben de bu yüce erdem uğruna ölmenin bir şeref olacağını, ölmekten beter şeylere de katlanmaya hazır olduğumuzu belirterek çıkıp gittim.

Sanki biz değil de onlar gözaltındaymış gibi, onlar sıkıntılı biz rahattık. Bu, 1 Mayıs'ın genel havasını da çok güzel yansıtıyordu. Burjuvazi yenmiş görünüyordu ama gerçekte yenilen oydu.

""Gençliğin yolu işçi sınıfının devrim yoludur."

Kadir Seyit, İstanbul

Polisler yüzlerini görmemizi istemediler

Poliste korku göstericil rd cesaret vardı

1 Mayıs geride kaldı. Burjuva devleti aldığı çok büyük önlemlerle, işçilerin birliğini ve eylemliliğini kırmaya kalkıştı. Ama onca polis, asker, panzere rağmen, işçiler, militan eylemlerle, taşlı sopalı çatışmalarla hiçbir şeyden korkmadıklarını ve devrim yolunda kararlı olduklarını gösterdiler.

1 Mayıs günü, partili yoldaşlar ve bazı sempatizan işçi arkadaşlarla birlikte biz de Taksim'e gitmek için yola çıktık. Bir plana göre hareket edecektik ama ufak bir kopukluktan dolayı birleşip haberleşemedik. Bu yüzden birbirimizden ayrı, gurup gurup gittik.

Taksim'e yaklaşırken, her yerde polis vardı. Kimlik kontrolu yapılıyordu. Tam Taksim'e gireceğimizde yeniden arandık ve geri çevrildik. Biz de taksi tutup Taksim'e girmek istedik. Tarlabaşı'nda taksiden indik. Henüz bir iki adım yürümüşken, bizi toplayıp bir minibüse bindirdiler ve Gayrettepe Karakolu'na getirdiler.

Bütün herkesi sorgusuz sualsiz toplamışlardı. Bunun nedeni, polisin büyük korku içinde olmasıydı. Korkudan karakolda da, yüzlerini görmeyelim diye kafamızı eğip ceketlerimizle kapatmamızı istiyorlardı. Kafasını kaldırıp etrafa bakanı, sesini çıkaranı copluyorlardı. Bizi geç saatlerde bıraktılar.

Basın ne kadar geçiştirmeye çalıştıysa da 1 Mayıs bizler için çok öğretici olmuştur. Çünkü o kadar geniş önlemlere ve baskılara rağmen, militan eylemler yapıldı, işçilerin bu uğurda, bu yolda ne kadar kararlı oldukları kanıtlandı.

Polisin uyguladığı baskı ve şiddet, 1 Mayıs'la ilgisi olmayanları bile etkilemiştir. Onlar da polisin sömürücü düzeni koruduğunu, bunun için de toplumun emekçi kesimlerine baskı uyguladığını görmüş, bizim fikirlerimize sempatiyle bakmaya başlamışlardır.

İçeride kaldığımız saatlerde bize yapılan baskılar, düşüncelerimizin doğruluğunu, haklılığını ve bu düzenin bozukluğunu bir kez daha kanıtlamıştır. Bunca baskı, sonu gelen sömürü düzeninin son çırpınışıdır. Çünkü bu düzenin insanlara verecek baskıdan başka birşeyi yoktur. Atılan her kurşun onlara kat kat fazlasıyla geri dönecektir. Şuna da inanıyorum ki bir dahaki 1 Mayıs'ta, ne olursa olsun bütün halk meydanlara dökülecek ve sömürünün sona ermesi gerektiğini haykıracaktır.

Burjuvazi ve onun devleti istediğini yapsın, bizim inancımızı sökemez. İşçi sınıfı burjuvaziye hakettiği cevabı, militan eylemleriyle verecektir.

Nice 1 Mayıs'lara!

Nihat Öz, İzmit

Çok daha iyi hazırlık yapılabilirdi, yine de

Geçen yıldan çok daha ileriydi

1 Mayıs 1990'a geldiğimizde "işçi bayramı"na yakışır tüm hazırlıklar bitmişti. Hazırlıkları, katılımın daha kitlesel olabilmesi, kutlamanın disiplinli, örgütlü ve militan olması açısından yaptık.

Üç ayrı platform oluşturuldu. Bunlardan biri "İstanbul sendika şube temsilcileri" platformu idi. Türk-İş yönetiminin yerine Türk-İş'i koyarak, sürekli Türk-İş'i yerlere vuran, önce "1 Mayıs'ı 1 Mayıs Alanı'nda kutlamazsak hiç olur mu" diyen ve DİSK'i de dillerinden düşürmeyen bu sendikacılardan bazılarının ne kadar "devrimci" olduklarını 1 Mayıs'a gösterdikleri "yakınlık"tan gördük. *2000'e Doğru, Adımlar, İşçi Gündemi, İşçi Sözü* gibi çevreler de bunları desteklediler.

İkinci platform dernekler platformuydu. Üçüncüsü de sol basın platformuydu. Bu platformlar, herbiri hem kendine has, hem birbirini destekler mahiyette bildiri, afiş ilan vb. propaganda yöntemlerini kullandılar. Sonuçta yer, zaman ve hareket biçimleri hakkında tüm platformların ortaklaşa ortaya çıkardıkları organizasyon gerçekleşti.

1 Mayıs'a kısa bir süre kala, İstanbul sendika şube temsilcileri platformunun şube temsilcilerine yönelik polis saldırısı oldu. Bazıları evinden alınan, bazıları kendi isteğiyle polise gidip ifade veren bu temsilcilerden bazıları da polisin bulamayacağı yerlerde 1 Mayıs sonrasına kadar ikamet ettiler. Dernekler ve sol basın platformlarına da baskın düzenleyip buralarda bulunanları toplamayı düşleyen polis, bu merkezlerde hiç kimseyi ne bulabildi, ne de içeri alabildi.

1 Mayıs 1990'dan çok dersler çıkarılabilir, çıkarılmalıdır. Bizim burada vurgulayacağımız şu ki, 1 Mayıs 1990, 1989 1 Mayıs'ıyla kıyaslanamayacak kadar çok zenginlikle doluydu. Sınıfın kararlı ve özverili olduğunu çok daha net sergiledi.

Yaşasın 1 Mayıs 1990'da kavgayı yükseltenler!

Yaşasın Marksizm-Leninizmin yılmaz savaşçıları!

Kadir Budak, İstanbul

Şirin Birdal yoldaşın yaptığı röportajda Yılmaz Bilir yoldaş şöyle diyor:

Partisiz mücad le verilemiy r

Kendisi için sınıf olduğundan beri burjuvaziye ölesiye korku veren işçi sınıfımız bir de partisi, TKP'si ile kucaklaşsa burjuvazi felç olacak. Bu röportajı, yıllarca değişik örgüt ve partilerde mücadele etmiş, aradığını sonunda bulabilmiş bir komünist işçi önderinin öğretici deneylerini aktarmak açısından yaptık.

Kendisi için sınıf olduğundan beri burjuvaziye ölesiye korku veren işçi sınıfımız bir de partisi, TKP'si ile kucaklaşsa burjuvazi felç olacak. Bu röportajı, yıllarca değişik örgüt ve partilerde mücadele etmiş, aradığını sonunda bulabilmiş bir komünist işçi önderinin öğretici deneylerini aktarmak açısından yaptık.

Şirin Birdal: Yoldaş, bildiğimiz kadarıyla 1970'lerden beri devrimci mücadelenin içindesiniz. Bugüne kadarki mücadelenizi anlatır mısınız?

Yılmaz Bilir: Devrimciliğe yakınlığım, 1971-1972 yıllarında Deniz Gezmiş'lerin verdiği devrimci mücadeleye yakınlık duyarak başladı. Bölgemizde Dev-Genç'in yaptığı toplantılara katılmakla başladı. Daha sonra 1974-1975'te Töb-Der'le ilişkiler gelişti. Bu zamana dek, ortaokulda öğrenci iken, kim toplantı yaparsa katılırdık. Hatta ericilerinkine bile. Ama eğilimimiz soldan yanaydı. Deniz'leri CHP'yle karıştırır, hepsini devrimci sanırdık. CHP'ye onları sorduğumuzda "onlar başka, onlar aşırı solcular, biz başkayız" demişlerdi. Bizim gönlümüz hep solculardan yanaydı.

Zamanla, Töb-Der'de eğitim seminerlerine katılmaya başladım. Endüstri meslek lisesinde, Dev-Genç içinde mücadelemiz daha bir aktifleşti. Ancak daha sonra TİP'e geçtim.

Şirin Birdal: Dev-Genç içinde hangi eksikleri bularak TİP'e geçtiniz?

Yılmaz Bilir: Lisenin son yıllarında, gerçi herşeyi doğru değerlendirecek bir bilinçte değildik, ama bir takım eksikleri sezgilerimizle görebiliyorduk. Dev-Genç'in bir parti olmadığını, merkeziliğin eksik kaldığını görebiliyorduk. Dev-Genç bir gençlik örgütüydü, ama gençliğin sorunlarına bile tam ve doğru bir şekilde yanaşamıyorduk. Toplantılarda bizlere sorulurdu, devrim silahlı mı, silahsız mı olacak diye. Herşeye buna göre karar verilirdi. Bana bu ters gelirdi. Örgüt geneliyle siyasal programını belirleyip yığınlara sunmalıydı. Sınıf olgusundan da haberdar değildik, gençlik bir sınıf gibi görülürdü.

Liseden sonra maden işkolunda bir işe başladım. Daha önceleri devrimciliği yalnızca gençlik çerçevesinde yaşadığımız için, gençliğin işçi sınıfıyla bir bütün olarak mücadele edeceği öğretilmediği için, bir süre ne yapacağımıza karar veremedik. İşçiler olarak sendikalaşma gibi çeşitli sorunlarımız vardı ve bunlara yanıt veremiyorduk. DİSK'ten sendikacılara gidip danışır, yardımcı olmalarını isterdik. Onlar da bize doyurucu bir yol göstermediler. Yine arayışımıza devam ettik.

Şirin Birdal: TİP içindeki mücadele nasıldı? Aradığınızı bulabildiniz mi?

Yılmaz Bilir: Bu arada TİP'le tanıştım. Onlara sorunlarımızı, işçilerin istemlerini ilettik ve bize yardımcı olmalarını istedik. Onlar partili olup olmadığımı sordular, bense devrimci olduğumu, partili olmanın şart olmadığını vurguladım. TİP'teki arkadaşlar bana "bizler de devrimciyiz, sosyalistiz ama biz gençlik örgütü değiliz, sendika da değiliz, biz sınıf partisiyiz, işçi sınıfının partisiyiz" dediler. Gençliğin sınıf olmadığını, işçi sınıfının yanında yer alması gerektiğini ve partisiz mücadele verilemeyeceğini söylediler. İlk kez böyle cümleler duyuyordum. Bu bende şok etkisi yaptı. Önce tepki duydum, ama işçi olarak çalıştığım için, bu mantık bana zamanla doğru geldi. Öğrenci gençliğin görüşlerinin işçi sınıfının mücadelesiyle ters konuma düştüğünü yaşamda gördüm.

Artık partiyle ilişkiyi kurmuştum. Çalıştığım diğer işyerlerindeki sorunlarda da onlara gidiyordum. Devrimciliğe başladığımdan bu yana Marksizmi ilk kez TİP'te öğrendim. Eğitimlerin çok yararı oldu. Çekingenlikleri, korkuları bir kenara atmıştım. Bilinçli olmanın verdiği cesaretle kendimi tam bir devrimci olarak hissediyordum. Bir parti ile yığın örgütünün farklı şeyler olduğunu anladım. Bu da bana çok güven verdi.

Tarım işçilerinin hakları için mücadele ediyorduk. Çeşitli sorunlarımızı partiye iletiyor, ne tür örgütlenmeler yapmamız gerektiğini sürekli gündeme getiriyorduk. Bir süre sonra TİP de yetmemeye başladı. Evet partiydi ama işçileri bütünleştirme, onlara sınıfsal bilinç verme ve eylemde yol gösterme yerine sorunlar yüzeysel çözümlerle geçiştiriliyordu. Parti, yaşanan devrimci döneme yanıt getiremiyor, damgasını vuramıyordu. TİP'e tam üyeliğim kabul edildikten sonra daha aktif görevler almaya başladım, gelişen işçi sınıfı hareketi karşısında partinin yetersiz kaldığını, işçi sınıfıyla bütünleşemediğini pratikte görüyordum.

Şirin Birdal: Yoldaş peki siz pratikte gördüğünüz bu eksikliği dile getirdiniz mi? Getirdinizse nasıl?

Yılmaz Bilir: Tabii dile getirdik. Konuyu parti kongrelerinde tartışmaya açıyorduk. Bu yüzden de TKP'nin 6 Mayıs'çıları olmakla suçlanırdık. Bunun ne olduğunu bilmezdim, ama sonradan, TKP'nin içinde kavga veren *İşçinin Sesi* adlı çizgiye böyle dediklerini öğrendim.

Yönetim kuruluna girdiğimde, kendimizi savunma amacıyla da olsa güvenlik komitelerinin kurulmasını önerdik, kavgasını verdik. Bizi goşistlikle, maceracılıkla suçladılar. Bazı arkadaşları partiden uzaklaştırdılar. Yani tasfiyeciliğe başladılar. Biz yine de böyle bir eksikliğimiz olduğunu ısrarla vurguladık ve bu gücü kendi olanaklarımızla oluşturduk. Üyelerimizin güvenliğini kendimiz sağlıyorduk. Bu yönde çeşitli eylemler yapıyorduk.

Daha sonra Ankara'da 7 TİP'linin öldürülmesiyle bu tartışmalar parti geneline yansıdı. Geniş çaplı parti temsilciler toplantıları düzenlendi ve konu bu toplantılarda tartışmaya açıldı. Biz güvenlik komitelerinin oluşturulmasını, partililerin can güvenliğinin sağlanmasının yalnızca bizim sorunumuz olmadığını, tüm parti tabanının genelde bu ihtiyacı hissettiğini, yaşamın partiyi buna zorladığını söyledik. Ama sonunda bu sorun doğru ilkeler temelinde çözümlenmediği için partide çeşitli hizipler ortaya çıktı.

Parti yönetimi küçük burjuva aydınların denetimindeydi. Onların en iyi, en güzel yaptıkları, bolca nutuk atıp, partilileri parti binasında galeyana getirip masa başı devrimciliğini empoze etmekti. Onların devrimcilik anlayışı, parti anlayışı buydu. Bundan öteye birşey yapmıyorlardı. Aktif mücadele veren arkadaşlar çeşitli suçlamalarla partiden uzaklaştırılıyor, onlara çeşitli disiplin cezaları veriliyordu.

Burada şunu vurgulamak istiyorum, TİP'e girdiğim sıralarda Ceyhun Can yoldaşa şu soruyu sormuştum: "Sizi il başkanlığından neden aldılar? Verdiği yanıt çok ilginç gelmişti. "Bunlar küçük burjuva kökenli, ruhları pasifize edilmiş, çeşitli entrikalarla parti yönetimine oturmuş oportünist guruplar" demişti. Onların kendisini de maceraperestlikle ve TKP yanlısı olmakla suçladıklarını belirtmişti. Ayrıca bana şu uyarıda bulunmuştu: "Sen gerçekten devrimci ve sosyalist bir işçi militanısın. Sınıf ve parti mücadelesinin en güzel örneklerini sergiliyorsun. Bu küçük burjuvalara dikkat et sizi harcamasınlar, çünkü partinin sizin gibi kadrolara ihtiyacı var". O yoldaş yanılmamıştı. Kısa süre içinde biz, bizi harcamak isteyen oportünistlere karşı mücadeleye başlamak zorunda kalmıştık.

Şirin Birdal: Peki yoldaş, bu süreç içinde doğru ideoloji eksikliğini hissettiniz mi? Çünkü oportünizmin tek panzehiri doğru ideolojik mücadeledir.

Yılmaz Bilir: Evet bu eksikliği çok hissettik. Üstümüzdekiler bizden daha çok laf yapıyorlardı. Genel kültürleri daha fazlaydı. Tabanın karşısındaki tartışmalarda bizi laf kalabalığıyla bastırabiliyorlardı. Mücadelemiz bir bakıma sırf pratikte, bu yüzden de eksik kalıyordu. Parti kongrelerinde herkes yönetime adaylığını koymaya başladı. İşçiler yönetime gelmek istiyorlardı. Ama ideolojik açınımımız olmadığı için bu mücadelede başarılı olamıyorduk. Biz arkadaşlara bu eksikliği anlatmıştık, gelgelelim onlara ideolojik olarak birşey verememiştik. Bu da küçük burjuvaların işine geldi. Parti kongreleri ancak burjuva partilerinde görülebilir bir suçlamalar çirkefi içine girdi.

Biz tabana haklı olduğumuzu anlatmış, kanıtlamıştık. Yönetimdeki oportünistler, partinin kurucu, yönetici ve militan bir üyesi olan Ceyhun Can yoldaşın öldürülmesine adeta davetiye çıkarmışlardı. Onun sınıf ve parti mücadelesinde kendilerinin karşısına bir güç olarak çıkmasından korktukları için yoldaşımızı tek başına bırakmışlardı. Biz kongrede yoldaşlara durumu açtığımızda küçük burjuvalar toparlanma ve savunma fırsatı bulamadılar. Hazırlıksız yakalanınca gerçek kişiliklerini ortaya koyarak, terbiyesizce laflar etmeye, bu görüşü savunan arkadaşları en düzeysizce karalamaya başladılar. Pratikte de korkaklıklarını sergiliyorlardı. Bildiri dağıtmakta, afişlemede vb. eylemlerde pasifist davranıyorlardı.

Bir kez yöneticiler bir bölgede bildiri dağıtma kararı aldılar. Merkezden bir yönetici vererek bizim gurubu bu eylemle görevlendirdiler. Gurupta karar aldık, ne olursa olsun bu karar gerçekleşecek, yakalanan olursa ad vermeyecekti. Yerlerimizi aldık, tam bildiriyi dağıtacağız, bir yönetici gelip, uygun olmadığını, dağıtmayacağımızı söyledi. İleride bir inzibat görülmüş! Biz de artık dayanamadık, karşı çıkıp dağıttık. Bu yüzden eylem başarıyla gerçekleştiği halde disiplin cezasıyla partiden uzaklaştırıldık. Cezayı aldıktan bir süre sonra da zaten 12 Eylül faşist darbesi geldi.

Şirin Birdal: 12 Eylül faşizmi geldiğinde buna karşı hazırlığınız var mıydı?

Yılmaz Bilir: Behice Boran'ın uyarıları vardı. Hazırlıklı olmamız gerektiğini, her an faşizmin gelebileceğini sürekli yineliyordu. Ama parti yönetim birimlerinde herhangi bir önlem alınmıyor, bir mücadele türü saptanmıyordu. Herşey lafta kalıyordu.

12 Eylül geldiğinde, partinin bizimle en yakın zamanda bir temas kuracağını bekliyor, kendi gücümüz oranında toparlanmaya çalışıyorduk. Ama bizimle bir ay sonra temas kuruldu. Bize, 12 Eylül faşist yönetiminin üyelere anlatılması görevi kaldı. Kısıtlı da olsa kadroları koruma kararı alınmıştı. Elinizde bulunan tüm kitapları yakın denmişti. Bir süre sessiz kalınmasını öneriyorlardı. Bu durumda ben, önceden gelen soğukluğun da nedeniyle, partide görev alamayacağımı söyledim. Ama devrime inancım bitmedi. Mücadeleme örgütsüz olarak devam ettim.

Şirin Birdal: 12 Eylül'ü nasıl değerlendirdin? Kendi gözlemlerinle faşizmin çözüldüğü sonucuna varmışsın. Bu konudaki düşüncelerin neler? Ve bir de örgütsüz olarak yürüttüğün çalışmaları anlatır mısın?

Yılmaz Bilir: 12 Eylül öncesinde burjuvazi büyük bir ekonomik ve siyasal bunalıma girmişti. İşçi sınıfı hareketinin yükselen devrimci potansiyelini de görmüştü. Çare olarak, önce davranıp, bunalımı bir askeri faşist darbeyle çözme yoluna girdi. 12 Eylül'ü böyle değerlendirmiştir.

Burjuvazi düşmüş olduğu siyasal bunalımı, darbeyle geçici olarak bastırdı. Ondan sonra artık tepki almaya başladı. Bu zorlama karşısında kendi iktidarını ayakta tutabilmek için, çok güdük de olsa burjuva demokrasisine dönmek zorunda kaldı. Halkı tamamen karşılarına almaya cesaret edemezlerdi. Bu daha büyük bir patlamaya neden olabilirdi. Burjuvazi devletinin elbisesini değiştirerek, güdük bir burjuva demokrasisiyle onu halka hoş gösterme çabalarına girmiştir. Böyle düşünüyordum. Ama "faşizm çözüldü" diye bir ad veremiyordum. Sizden öğrendiklerimle bu düşüncelerim bilimsel bir temele oturmuş oldu.

Örgütsüz çalışmalarıma gelince. Uzun bir süre işyerinde sendikal mücadele vererek devrimci kişiliğimi korumaya, çürümemeye çalıştım. Şunu açık yüreklilikle söyleyeyim. Uzun yıllar partili olarak siyasal mücadele verdiğim halde, sınıf mü-

cadelesinin nasıl olduğunu, geçmişteki yanlışları, en iyi faşizm döneminde görebildim. Partisiz mücadele verilemeyeceğine inanıyordum. Mücadelenin ancak parti ile yapılırsa kazanılacağını çevremdeki ileri işçilere de benimsetmeye çalıştım. Partimi arıyordum. Bu arayış içinde son dönemde TBKP ile de tanıştım.

Ben yanlışıyla doğrusuyla TKP'nin ve TİP'in geçmişte işçi sınıfına birşeyler vermiş olduğu kanısındayım. Yanlışlardan dolayı geçmişi bir kalemde silip atamayız. Yanlışların ve doğruların değerlendirilmesi ayrı bir konu ama geçmişi silip atmak, bu partiler içinde yer almış devrimci kadrolara haksızlık olur. Geçmişte TKP'yi merak ederdim. TKP ile TİP'in içindeki iyi kadroların TBKP'de birleştiğini sanmıştım. TBKP'yi gerçekten işçi sınıfına önderlik edecek, ana güç kaynağını harekete geçirecek, işçi sınıfının birlik ve bütünlüğünü sağlayacak yetişkin kadroların biraraya geldiği ilkeli bir birlik sanmıştım. Beklentilerim çoktu. Bu hevesle bir toplantıya gittim. Aradığımı bulamadım. Karşımda, daha önceki parti deneyimimde rastladığım türden, benliklerine yerleşmiş küçük burjuva düşüncelerden kurtulamayan lafazanlıktan başka birşey yapamayıp işçi sınıfıyla bir bütün oluşturamayan kadrolar gördüm. Bunlar TİP'in daha önce kıyasıya mücadele ettiğim oportünistleriyle TKP'nin oportünistlerinin, hem de daha ileri bir düzeye erişmiş karmaşasından başka birşey değildi. Bu gördüğüm TBKP, karşı devrimcileşmiş oportünistlerin birliğiydi. Bunları kendilerine de aynen söyledim. Ve daha sonra da aradığımı, sahtesinde değil gerçeğinde buldum.

Şirin Birdal: Yoldaş, Maraş olaylarında bulunmuşsun. İzlenimlerini anlatır mısın?

Yılmaz Bilir: Şöyleydi. Bulunduğum mahalle, Alevi Kürtlerinin yaşadığı Yörük Selim mahallesiydi. Gerici faşist güçler bu mahallede soykırıma başladılar. Bir yandan da dinci gericiler, ellerinde pankartlar, "kahrolsun Kürtler" diye bağırıyorlardı. Devrimci örgütler savunmaya geçtiler ama devrimci mücadelede hazırlıksız yakalanılmış, geç kalınmıştı. Çevre köylerden yardım gelene kadar, faşistler ve gericiler, devlet güçleriyle de bütünleşerek, emellerine ulaşmış, çok sayıda devrimciyi ve Alevi Kürdü katletmişlerdi. Bu kendiliğinden oluşan bir hareket değildi. Faşist güçlerin, gerici dincilerle anlaşarak önceden hazırladıkları, devletten de destek alarak uyguladıkları bir komploydu.

Şirin Birdal: Yoldaş, daha önce, Alevilik konusunda çıkmış bazı yazılar üzerine konuşmuştuk. Aleviliği sen nasıl görüyorsun?

Yılmaz Bilir: Aleviliğin, özünde bir din veya mezhep kavgası olmadığını düşünüyorum. Alevilik, ezilen emekçi kesimlerin başkaldırısı ve mücadelesidir. Yazıları yazan yoldaşın dediği ve Maraş olaylarının bir kez daha gösterdiği gibi, ezilen sınıfların isyan hareketidir. Mücadele geleneği onlarda, bugün ve gelecek işçi sınıfındadır. Maraş olaylarının ortaya çıkardığı en önemli gerçek Alevilik ile işçi hareketinin aynı kökten, aynı soydan olduğudur.

Şirin Birdal: Çok sağolasın yoldaş.

Çukurova TKP parti örgütünün güzel bildirisini aynen yayınlıyoruz

BİRLİĞE, MEYDANA, KAVGAYA GELDİK! HAK KAVGASINDA DESTAN YAZMAYA GELDİK!

İşçiler, emekçiler,

Burjuvazinin tüm baskılarına, tehditlerine, şantajlarına rağmen, işçi ve emekçi halkımız 1 Mayıs'ta savaş bayrağını yükseltmiş ve 1 Mayıs'ı şanına yaraşır biçimde kutlamıştır.

Özellikle İstanbul'da o gün birçok fabrikada üretim durmuş, korsan mitingler, militan gösteriler yapılmıştır, polisle çatışmalar olmuştur. Burjuvazi 1 Mayıs Taksim Alanı'nı ablukaya aldığı halde, 30 bini aşkın insan 1 Mayıs Alanı civarında toplanmış, birçok yerde 1 Mayıs'ı kutlamış, çıkan çatışmalarda 7 polise karşılık biri ne yazık ki sonradan felç olan 3 gösterici yaralanmıştır. O gün içeriye alınan 4 bine yakın işçi ve öğrenci, karakolları adeta işgal ve miting alanına çevirmiş, slogan, marşlar ve halaylarla 1 Mayıs'ı polis karakollarında özgürce kutlamıştır.

Sonuç olarak şöyle diyebiliriz. Burjuvazi 1990 1 Mayıs'ında taktik ve örgütsel üstünlüğünü ortaya koydu. Ama bunun karşısında işçi ve emekçi halkımız da devrimci militanlığını bir kez daha kanıtladı. Adana'dan, Ankara'dan, İzmir'den akın akın insan 1 Mayıs'taydı, 1 Mayıs Alanı'ndaydı.

İşçiler,

1990 yılında bağıtlanması gereken birçok toplu sözleşme, ya grevle, ya direnişle, ya da sendika basma olaylarıyla son buldu. Bu deneyim bize şunu göstermiştir ki bizim gibi ülkelerde sendikalar düzen içi değil, düzeni zorlayan devrimci mücadele vermek zorundadırlar. Ülkemizin dört bir yanında işçiler, genişleyen bir halka içinde bunu bilince çıkarmaktadırlar. Bağımsız sendikaları da Türk-İş'e katarak, devrimci Türk-İş'i yaratmak için uğraşmaktadırlar.

Özellikle çimento grevi, savaşın nasıl keskinleştiğini, Türk-İş'e çöreklenmiş sendika bürokratlarının nasıl burjuvaziyle kolkola girdiğini açık açık göstermiştir. 18 gün süren şanlı grev, görünüşte yenilgiyle sonuçlansa da, işçileri hızla bilemiş ve bilinçlendirmiştir. Grevden hemen sonra birçok ilde militan ve yiğit çimento işçileri hükümetin iptal kararını dinlemeyerek eyleme geçmiş, ama bu eylem de bağımsız sendika ağaları tarafından boğulmuştur.

Ne olursa olsun, haklı olan çimento işçileriydi. Dövüşen ve öğrenen, kavga içinde dostu düşmanı ayırdeden de onlar oldu. Eminiz ki, Çimse-İş'te ayrık otlarını temizleme gündeme alındı.

Yiğit Sasa işçileri,

Greviniz haklı bir kavgadır. Başarı haklı olanın olacak ve eminiz ki, Sabancı imparatorluğuna diz çöktüreceksiniz. Bizi 200-250 bin lira aylıklarla açlığa mahkum edenlere ve onlar işçiye açlığı reva görürken bize barışı, uzlaşmayı telkin eden sendika ağalarına acımak yok, saygı da yok. Yine sizin birçok toplantınızda dile getirdiğiniz gibi, sömürünün, açlığın olduğu yerde barış olmaz, kavga olur.

Sasa işçisi arkadaşlar,

Petrol-İş gibi kendi işkolunda dev bir sendikayı terketmek, hele hele Laspetkim-İş gibi, yönetimi Petrol-İş'ten hiç farklı olmayan, bağımsız, küçük bir sendikaya gitmek, akıllıca olmaz. Doğru olan, ne olursa olsun "sendikal demokrasi, militan kavga" belgisini yükseltmek, Petrol-İş'i adam etmektir. İşçi sınıfının sendikal mücadele tarihi, tek ve küçük bağımsız sendikalarda örgütlenmenin hazin sonuçlarıyla doludur.

Bugün Türkiye işçi sınıfı Türk-İş'i sarsmakta, zorlamaktadır. Öyleyse bu minderi neden bırakacakmışız? Hangi sendika olursa olsun, yönetimde kim olursa olsun onu değiştirmek işçinin elindedir. Greviniz sendikal demokrasi kavgasında dönemeç olabilir. Sendikanızı boş koymayın, nefesinizi sendika bürokratlarının ensesinde duyurun. Haklı olan, eğer örgütlenebilirseniz, güçlü olan sizsiniz ve eminiz ki zafer er ya da geç sizin olacaktır. Selam olsun kavganıza. Selam olsun greve çıkarken attığınız, "işçiler birleşin, iktidara yerleşin" belgisine.

Tekel Yaprak Bakım işçisi arkadaşlar,

Uzun ve yorucu bir sendikal demokrasi kavgası verdiniz ve bu kavganın abidesi olan 8 nolu şubeyi kurarak düşmana korku saldınız. Kapitalizmde, ister özel sektör, ister devlet sektörü, bütün fabrikalar kâr, ne olursa olsun daha fazla kâr mantığıyla hareket eder. Onlar kâr etsin de, insanlar işsiz kalmış, aç kalmış, insanların sağlıkları bozulmuş, onların umurlarında değildir. Sizin işyerinizdeki mantık da aynen böyledir:

İşçi arkadaşların işe giderken çocuklarını bıraktıkları kreş bin türlü ilkellik içindedir. Yemekhane, banyo insanın oturabileceği, temizlenebileceği yerler olmaktan çok uzaktır. Tüm bunlar ortada dururken, işletme kârlarına kâr katmakta ve yarattığınız değerleri çar-çur etmektedir.

Bunlar da yetmiyormuş gibi bay müdür, "ben sendikayı çalıştırmam" diyerek bazı işçi düşmanı faşistlerle işbirliği yapmaktadır. O şube sizin el emeğiniz, alın terinizdir. Ona nasıl sahip çıktığınızı 3 Mayıs eylemiyle gösterdiniz. Sorunlarınız ne olursa olsun, başarının yolu düşmana karşı çelik birliğinizden geçer. Kavga anında eli titreyen ve düşmana destek veren işçiye ihanet eder.

Selam olsun kavga bayrağını yükselten, "birliğe, meydana, kavgaya" diyen Yaprak Bakım işçisi arkadaşlara.

İşçiler, emekçiler, gençler,

Burjuvazinin borazanı olan basın "Marksizm öldü, sosyalizm öldü" diye umutsuz bir türkü tutturdu. Ülkemizin, Anadolu'nun dört bir yanında, hangi taşı kaldırsan sınıf savaşımının kızıllığını görürüz. Marksizm sınıf savaşımında işçinin iktidarını, sosyalizmi hedef göstererek insanlığın kurtuluşuna giden yolu aydınlattı.

Kapitalizm dünyada olduğu sürece Marksizm ölmez. Ölenler, uzun yıllardır Marksizmden zaten uzaklaşmış olan hainlerdir. Dünya sosyalizmi, dünya işçi sınıfının ellerinde, yeni bir kasırgayla, yeni mevzilerden yükselecektir. Bunun için, ücretli kölelik sisteminin yıkılması için, insanlığın gerçek kurtuluşu komünizm için yumruğunu kaldır, silahın TKP'ye sarıl!

Senin gerçek öz örgütün TKP en zor koşullarda bile senin yanında, içinde, sana yol gösteriyor. Ya sömürü ve çürüme ya insanlığın kurtuluşu ve işçi iktidarı diyor.

Haklı örgütlenirse zafer mutlak onundur.

Partinle ilişki kur ve onu kucakla. Ya işçinin iktidarı ya ölüm!

Birliğe, meydana, kavgaya geldik!

Hak kavgasında destan yazmaya geldik!

İşçiler birleşin iktidara yerleşin!

Çukurova TKP parti örgütü

Gorbaçof, Sovyetler'de kapitalizme geçilip geçilmemesi için halkoylamasına gidilmesi kararından kaçıyor

Dananın kuyruğu kopmak üzeredir

SBKP kongresi için yapılan delege seçimlerinde ancak %60 oranında oy alarak seçilebilen Gorbaçof'un, halkoylamasından, Sovyet işçi sınıfından korkması için her neden vardır. İşçi sınıfının da, Gorbaçof'tan her türlü sinsi saldırıyı, hainliği beklemesi için her neden vardır.

Sosyalist ülkeler sayfalarını hazırlayan: Haluk Moralı

Mayıs ayının son haftasında iki haber bomba gibi arka arkaya patladı: 23 Mayıs'ta, "Gorbaçof pazar ekonomisini hedefleyen reformlarını halkoylamasına sunuyor" ve iki gün sonra da, "Gorbaçof halkoylamasından vazgeçti, kaçıyor!"

Dünya basınının Moskova'dan, Gorbaçof'un ağzından ilettiği bu haberlerde, beş yıldır ülkeyi kapitalizme götürmenin mücadelesini veren Gorbaçof'un, Sovyet halkından gördüğü şiddetli direnç karşısında, nihayet konuyu "halkoylamasına" götürmeyi kararlaştırdığı bildiriliyordu. Ama, halkoylamasından yalnızca "reformlara" değil kendisine de "hayır" sonucu çıkacağını gören Gorbaçof'un, halkoylamasından cayması için 48 saat geçmesi bile gerekmedi. 25 Mayıs'ta gazetecilerin sorularını yanıtlayan Gorbaçof, konunun henüz "tartışılmakta olduğunu", üstelik "bu yönde bir yasanın da bulunmadığını" vb. ileri sürdü.

Gorbaçof yönetiminin "halkoylamasına gitme" önerisi de, Gorbaçof'un bu öneriden iki gün sonra cayması da, öfkeyle dolu Sovyet işçi sınıfından duyulan korkuyla bağlıdır. Ama bu, Gorbaçof'un kapitalizmin restorasyonu çabasından vazgeçtiği anlamına gelmiyor. Onun, bu yöndeki girişimlerinin ciddiyetini anlamak için son bir-iki ayın gelişmelerine kısaca göz atmak yeterlidir.

Gorbaçof'un dilinin altındaki bakla!

Gorbaçof, 5 yıl ıkınıp sıkındıktan ve ortamı hazırlamaya çabaladıktan sonra, mart-nisan ayları içinde, hedeflediği somut *perestroyka* önlemlerini, nihayet açıkladı.

Önce, şubat ayı içinde yapılan SBKP MK Plenumu'nda "SBKP'nin anayasadaki yönetici rolünün kaldırılması" kararı alındı. Ardından Gorbaçof, bir sürü yetkiyle donanmış bir devlet başkanı olarak, ülkeyi, Yüce Sovyet'e ve Kongre'ye gerek duymadan, kendi kararnameleriyle yönetebilecek bir konuma getirildi.

Gorbaçof, yeni ve güçlü yürütme/yasama yetkileriyle donanmış "Amerikan tipi" bir devlet başkanı olur olmaz, varolan siyasal dengeyi dikkate alarak 16 üye atadığı bir "Devlet Başkanlığı Konseyi" oluşturdu. Bir de, 15 cumhuriyetin en yüksek yetkililerini içine alan "Federasyon Konseyi" kuruldu. (Bunlar, bugün Sovyet toplumunun geleceğini ilgilendiren en önemli kararların alındığı ve yükselen sınıf mücadelesiyle birlikte kaçınılmaz olarak siyasal tartışma ve çekişmelerin odağı haline gelen iki en üst yürütme kuruludurlar.)

Bu "başarılar" karşısında dilinin altındaki baklayı açık seçik ortaya çıkartmakta gecikmeyen Gorbaçof, başkan olduktan sonra yaptığı bir konuşmada şunları söyledi:

"Ekonomik reformu radikalleştirmek için belirleyici adımlar atmaya gereksinimimiz var. Mülkiyet, toprak ve kiralama yasalarında varolan devasa yapıcı(!) potansiyeli ortaya çıkarmak zorundayız...

"Yasalar, kendi başlarına iş görmezler, uygun ekonomik çevreyi geliştirmezsek, tabandaki girişimler ve işletmeler ölecek. *Safkan bir domestik pazar* yaratmalıyız." (*Financial Times,* 16 Mart 1990)

Gorbaçof'un olağanüstü yetkilerine ve şubat MK plenumunun sonuçlarına bakarak cesaretlenen uzman ve "danışmanlar", artık hızla kabul ettirebileceklerini düşündükleri "önlemler paketini" üstü örtülü olarak sunmak gereğini bile duymadılar. Mart ayı sonuna doğru, sosyalist Sovyet ekonomisini tam kapitalist ekonomiye dönüştürmeyi öngören "40 günlük", "100 günlük" önlem planlarını kamuoyuna açıkladılar.

Abalkin başkanlığındaki danışmanlar heyeti, ülkeyi 1 Temmuz'dan itibaren "pazar ekonomisine" sokması hedeflenen, sayısı 17 ile 30 arasında olduğu söylenen yasa ve kararname tasarıları hazırladı. Kapitalistleşme girişiminde "şok" önlemlerin uygulandığı Polonya'yı örnek aldı. Gorbaçof'un yeni danışmanlarından Nikolay Petrakof, Sovyet hükümetinin 11 Mart'ta kabul ettiği reformların bir kısmının yasalar, büyük dirençle karşılaşılacağı tahmin edilen bazı önlemlerin de kararnameler yoluyla uygulamaya konulacağını açıkladı.

Petrakof, "tam pazar ekonomisine geçişi" hedefleyen ve Polonya'daki gibi şiddetli kemer sıkma önlemlerini, fiyatların serbest bırakılmasını, yoğun işsizliği öngören reform paketi içinde şunları saydı:

Bir bütün olarak mülkiyetin devlet elinden çıkartılması (destatisation) ve özelleştirme (demonopolisation), ekonominin ve toplumsal yaşamın sosyalist hedeflerle bağlı olmaktan çıkartılması (de-ideologisation). Bunlarla bağlı olarak, toptan ticarette devlet denetiminin kaldırılması, yatırımlar üstündeki merkezi planlama denetiminin yerine bankacılık sektörünün etkinliğinin geçirilmesi, merkezi devlet siparişleri sisteminin kaldırılması... Finans ve banka reformu yoluyla bağımsız bir merkez bankasının, bir borsanın ve Batı tipinde ticari bankaların kurulması, rublenin konvertibilitesinin sağlanması... İşletmelerin anonim ortaklığa geçirilişini sağlayan yasaların çıkartılması, yabancı sermaye yasası, fiyatların serbest bırakılması, ücret artışlarının "dizginlenmesi"(!), yapısal işsizliğin önünde engel olan anayasa ve yasalarda değişikliğe gidilmesi, "yoksulları korumaya yönelik"(!) sosyal güvenlik önlemlerinin alınması, yeni vergi yasalarının çıkartılması, vb... (*Financial Times,* 22 Mart 1990)

Önlemler listesinin kamuoyuna açıklanmasından sonra bir yorum yayınlayan Kooperatifler Birliği'nin *Commersant* adlı haftalık dergisi, "böylece 'süvarilerle' 'tüccarlar' arasındaki 5 yıllık çekişmenin pazar ekonomisi lehine sonuçlandığını" yazdı. Burada "süvariler" merkezi planlama savunucularını, "tüccarlar" ise kapitalist mekanizmaları savunanları anlatıyor. (*The Times,* 22 Mart 1990)

"Sovyet liderliği kapitalizmi seçmiştir!"

Önlemler listesinin açıklanmasıyla birlikte, toplumda tartışma hızlandı. Devlet Fiyat Komitesi Başkanı Vyaçeslav Sengaçof, önlemlerin "şok" yöntemleriyle değil, "ılımlı" uygulanmaları durumunda bile, fiyatların birkaç kat artacağını, kârsız işletmeleri iflas ettireceğini ve yığınsal işsizlik getireceğini söyledi. Abalkin ekibinin uzmanları, krizin ağırlaştığını, "ekonominin yıkımla karşı karşıya bulunduğunu", çözüm yolunun *bu* reformların hızla uygulamaya konulmasında yattığını vb. savundular.

Ancak planlanan reformlara işçi yığınlarının gösterdiği şiddetli tepkiler, örneğin Sengaçof'u, "ülke nüfusu böyle bir şok tedavisine yanaşır mı bilinmez" demeye, başbakan yardımcısı Abalkin'i de, "Polonya'yı örnek almadıklarını", çünkü orada toplumun 10 yıl reformlara "hazırlanmış" ve uygulamanın "halkın güvenine sahip bir hükümet (emperyalizmin güvenine sahip Solidarnoş hükümetini kastediyor-*İ.S.*) altında başlatılmış olduğunu, oysa Sovyetler'de böyle bir durumun söz konusu olmadığını", söylemeye yöneltti. (*The Times,* 5 Nisan 1990) Abalkin, yine de, "Sovyet liderliğinin" tercihini "denetimli bir pazar ekonomisine seri olarak geçilmesi yönünde yaptığını" söyledi.

Abalkin, *hızlı* kapitalistleşme yanlısıdır. Sovyet halkının serveti adil olarak bölüştürme anlayışını eleştirmekte, "emeğin sömürüsünün" yeni reformların bir parçası olacağını çeşitli biçimlerde söylemekte, ama "önlemlerden nefret edeceğini" söylediği Sovyet emekçisini, kapitalistleşme için "özveride bulunmaya" çağırmakta da bir an olsun geri durmamaktadır. Hatta işçi sınıfından destek alamazlarsa "girişimcilik ruhuna sahip girişken, cüretli, atılgan insanlardan" (yani bugün sayısı 5 milyona varan kapitalist "kooperatifçiler"le aydınlardan) destek alınabileceğini belirtmektedir.

Bu arada, reformların delice bir fiyat artışına yol açacağı, ilk planda 10 milyon kadar Sovyet işçisinin *işsiz* kalacağı, halkın yoksullaşmasının artacağı gibi bilgiler, kamuoyundaki tartışmayı iyice hararetlendirdi. Yüce Sovyet'in ekonomik reformla ilgili komitesinin başkanı Valentin Vologjin, reformların uygulamaya geçilmesiyle birlikte "ülkedeki durumun başa çıkılamaz, yönetilemez olabileceğini" vurgulayarak, Gorbaçof'u bu yönde hazırlıklı olmaya çağırdı. (*Soviet Weekly,* 12 Nisan 1990)

Sınıf kavgası tepeye de yansıyor

Bu ortamda, devlet başkanlığı konseyi ile federasyon konseyinin reformlarla ilgili olarak yaptığı ortak toplantı, görüş ayrılıklarını iyice ortaya çıkardı, "hızlı reform"cuları geriletti. 40 günlük, 100 günlük planlar ertelendi, "yeniden incelenmek" üzere geriye çekildi. Gorbaçof, "şok önlemlere gidilmeyeceği" konusunda işçilere "güvence" vermek gereksinimini duydu. "Denetimli pazar ekonomisine geçişin daha ayrıntılı planlanması gerektiğini" vb. söyledi. Bu arada 1 Mayıs gösterilerinde işçi yığınlarından yükselen protestolar da Gorbaçof'un tutumunu etkiledi.

Zaman, ana misyonu koca Sovyetler'i kapitalizme geri döndürmeye çalışmak olan karşıdevrimci Gorbaçof ekibinin aleyhine işliyor. Önerilerinde ısrar etmek zorundalar. Gorbaçof'un, bir tekstil fabrikasına yaptığı ziyarette işçilere, ne kadar büyük tepki alacağını bile bile, önerdiği reformların (kapitalizmin belirgin özelliklerinden biri olan) "yapısal işsizlik" yaratacağını, sıkılmadan söylemesi bundandır. (BBC haberi, 12 Mayıs 1990) Kimi uzmanlar, bu "yapısal işsizliğin" 40 milyona varacağını söylüyorlar.

Tartışmaların bir tarafı da, "hızlı" reformcularla kapitalizm karşıtları arasında "orta yol" bulmaya çabalayan başbakan Rijkof'tur. Rijkof, "şok" reformlara, "yapısal işsizliğe", vb. karşı çıkıyor. Kapitalist restorasyona yönelik reformların uzunca bir zaman sürecinde uygulanabileceğini, işsizlik yaratmasının gerekmediğini, fiyat artışlarının ücret artışlarıyla telafi edilebileceğini, son çözümlemede merkezi planlamanın serbest pazarla uzlaştırılabileceğini vb. savunuyor. Böylesine "imkansız" bir yol tutturduğu için de en çok yıprananlar arasında yer alıyor. Sağcılar, Rijkof'un önerilerini "yeterince kapitalist değil" diye yerden yere vururlarken, işçi sınıfının sözcüleri öneriler uygulanırsa greve geçeceklerini ilan ediyorlar.

Dananın kuyruğunun kopması yakındır

2 Temmuz'da başlayacak olan SBKP 28.Kongresi yaklaşırken, Sovyetler Birliği'nde sınıf mücadelesi, devletin en tepe organlarında çekişmeleri iyice azdırarak yükselmektedir. 22 Mayıs'ta yapılan başkanlık konseyi -federasyon konseyi ortak toplantısıyla birlikte ortaya çıkan gelişmeler bunun ipuçlarını veriyor.

Kamuoyuna yansıdığı kadarıyla, bu toplantının iki önemli sonucu oldu. Rijkof, birçok reformun *ertelendiği(!)* bu toplantıda varılan bir "uzlaşma planı"nı, onaylaması için Yüce Sovyet'e götürdü. Burada soldan (ve sağdan) büyük tepki aldı. Örneğin, Donbass madencileri greve çıkacaklarını duyurdular. Rijkof bunu, öneriler kabul edilmezse istifa edeceğini duyurarak yanıtladı. Başlıbaşına bu, yani ortacıların yolun sonuna gelmekte oluşu bile, kavganın ne denli şiddetlendiğini yansıtır.

Bu arada, başkanlık konseyi üyelerinden, başbakan yardımcıları Abalkin ve Maslyukof (aynı zamanda Gosplan'ın şefi), asıl bombayı patlattılar. "Merkezi planlamaya dayalı ekonomiden pazar ilkelerine geçilip geçilmeyeceği konusunun halk tarafından kararlaştırılması amacıyla" bir *halkoylamasına* gidileceğini açıkladılar. (*The Times,* 24 Mayıs 1990) Maslyukof, halk "hayır" derse hükümetin istifa edebileceğini duyurdu.

Bu önemli ve sevindirici bir haber oldu. Çünkü, "pazar ekonomisine geçiş", üretim araçlarında özel mülkiyet ve "emek sömürüsünün kabulü" gibi, Sovyet toplumunun niteliğini değiştirmeye yönelik önerilerin halkoylamasına sunulması görüşü, komünistlerden gelmişti. (Bakınız: *İşçinin Sesi,* sayı 389) Ama bu teklif, SBKP MK Plenumu'nda fazla ilgi uyandırmamıştı. Bu görüşün, aradan üç ay geçmeden, hem de en üst iki yürütme organının kararı olarak açıklanması, Sovyet işçi sınıfı ve solun sözcüleri için başarıdır.

Haber Batı'da çalkantı yarattı. Bazı gazeteler, halkoylamasında "yazı gelirse Gorbaçof'un kazanacağı, tura gelirse ötekilerin kaybedeceği" gibi kuruntularla emperyalist çevrelerin endişesini bastırma yoluna giderken (*The Times,* 24 Mayıs 1990), uluslararası finans-kapitalin organı *Financial Times,* halkoylamasında çıkabilecek "hayır" sonucunun Gorbaçof'u da silip süpüreceğini çok iyi gördü ve halkoylaması önerisine şiddetle karşı çıktı. Gazetenin, "halkoylamasının aslında devlet başkanı hakkında olacağını" vurgulayan başyazısı, "bir 'hayır' sonucu, hükümetin ve *devlet başkanının* meşruiyetini elinden alır" diyerek Gorbaçof'u uyarmaya çabaladı. BBC de, benzeri yayınlar yaptı.

Ertesi gün, Fransa devlet başkanı Mitterand'la birlikte gazetecilerin sorularını yanıtlayan Gorbaçof'un referandum konusunun "tartışılmakta" olduğunu, üstelik bu konuda da bir yasa bulunmadığını söylemesi, halkoylamasından kaçmasi, bu açıdan hiç de şaşırtıcı olmadı. Gorbaçof'un emperyalizmin uyarılarını dikkate aldığı açıktı. (Channel 4 TV bülteni, 25 Mayıs 1990)

SBKP'nin geçenlerde yapılan delege seçimlerinde ancak %60 oranında oy alarak seçilebilen Gorbaçof'un, halkoylamasından, Sovyet işçi sınıfından korkması için her neden vardır. İşçi sınıfının da, Gorbaçof'tan her türlü sinsi saldırıyı, hainliği beklemesi için her neden vardır. Önümüzdeki haftalarda hızlı gelişmeler beklenmelidir.

Sovyetler'de dananın kuyruğunun kopması giderek yakınlaşıyor.

Gorbaçof'un *perestroykası* altında Sovyetler Birliği'nde hızlı bir çürüme var

ÇEŞİTLİ VERİLER

Kapitalist "kooperatifler" ve bunlara tepki

Gorbaçof'un kapitalist restorasyona yönelik girişimleriyle birlikte, gelir dağılımında eşitsizliklerin hızla artması, Sovyetler'de şiddetli bir suç işleme dalgası getirdi.

Sovyet İçişleri Bakanlığı (MVD) bünyesinde, örgütlü suçlarla başedebilmek üzere yeni kurulan 6.şubenin yöneticisi albay Aleksandır Gurov bu konuda resmi bir açıklama yaptı, SSCB'de bugün suç işlemeye yönelik 1310 çetenin faaliyet gösterdiğini, bu rakamın geçen yıla göre yüzde 20 arttığını belirtti. MVD yetkilisi, geçen yıl, ABD'nin New York kentindekine benzer biçimde, bölgeleri kendi denetimine almaya çalışan çeteler arasında 377 çatışma kaydedildiğini de belirtti. Moskova'nın en tanınmış çetesi Abdullah Kardeşler adını taşıyormuş.

Güvenlik ve haberalma konularına bakan KGB ile İçişleri Bakanlığı MVD'nin, Amerika'daki Federal Soruşturma Bürosu'na (FBI) benzer yeni bir ortak örgütlenme yaratmaya çalıştıkları da açıklamada yer aldı. (*The Times*, 4 Nisan 1990)

Sovyet polisinin "suç" bültenlerinde önemli yer tutan konulardan biri de kapitalist "kooperatifler" (kollektif çiftlik değil-*İ.S.)!* Konu, bültenlere giriyor, çünkü Sovyet yurttaşları, fahiş fiyatlarla mal satarak büyük kâr sağladıkları ve Gorbaçof'un kapitalistleşme çabasının sokaktaki örneği oldukları için, "kooperatifçileri" sille tokat dövüyorlar. Çeşitli cumhuriyetlerde, "kooperatifçilere" karşı yığınsal saldırılar da oldu.

Bu temeldedir ki, *Moscow News*'un yazdığına göre, 1989 yılı içinde, Özbekistan'da cumhuriyet yetkililerinin kararlarıyla 2000 dolayında "kooperatif" kapatıldı. Krasnodar'da 1000 kadar, Stavropol yöresinde 200 kadar, Alma-Ata'da 400 ve Kazakistan'ın tamamında 2300 "kooperatif" kapatıldı. Kırgızistan, Beyaz Rusya ve Moskova'da "kooperatifler" hükümet yetkililerinin sıkı takibinde tutuluyor. Ayrıca, aşırı kazanç sağladığı belirtilen "kooperatiflere" çeşitli vergiler ve gümrük harçları getirildi. (*Moscow News*, 25 Mart 1990)

Kapitalist "kooperatiflerin" son durumu, Sovyet Devlet İstatistik Komitesi'nin verdiği bilgilere göre şöyle:

Ülkede faaliyet gösteren "kooperatif" sayısı 1989 yılı sonunda 193 bin 400'e ulaştı. "Kooperatifçi" sayısı ise 4 milyon 851 bini buldu. 21 Ağustos 1989'da *İşçinin Sesi*'nin 380.sayısında o zamanki verileri, "kooperatif" sayısı 99 bin 300, "kooperatifçi" sayısı ise 1 milyon 951 bin diye aktarmıştık. Demek ki, Gorbaçof'un *perestroyka* uygulaması altında kapitalistler oldukça "ilerlemişler". "Kooperatif" başına ortalama kişi sayısı da 20'den 25'e çıkmış. Bu kapitalist limited şirketlerin ölçeği büyüttüğü de anlaşılıyor.

Bu kapitalist "kooperatiflerin" yüzde 80'ine yakını, devlet işletmelerinin "sırtında" yaşıyor. Kooperatiflerin sahip olduğu sabit sermayenin yüzde 60'ı, *perestroyka*'yla yok edilmeye çalışılan devlet işletmelerinden "kiralanmış". "Kooperatiflerin" hammadde ve öteki materyellerinin yüzde 70'i, yine aynı kaynaktan sağlanıyor.

"Kooperatiflerin" en yoğun olduğu sektörler şöyle: 800 bin üyeye sahip 34 bin kadar "kooperatif" tüketim malları sektöründe, 570 bin üyeli 33 bin "kooperatif" kamu hizmetlerinde faaliyet gösteriyor. 1,5 milyon üyeli 39 bin inşaat "kooperatifi" var. Kooperatiflerin öteki yoğunluk alanları arasında lokanta-kafeterya işletilmesi, alım-satım işleri, ardiyecilik, eskicilik, tıbbi hizmetler vb. yer alıyor.

Çok ilginç bir nokta: Tarımda, yalnızca 8400 kooperatif var, bunların üye sayısı 99 bini bulmuyor. Buradan, devlet çiftliklerinde ve kollektif çiftliklerde kapitalist "kooperatiflere" karşı çok şiddetli bir direnç gösterildiğini, Gorbaçof yönetiminin bütün çabalarına karşın, onların tarımda dikiş tutturmasının sınırlandığını söylemek olanaklıdır. Tarımla ilgili politbüro üyesi Ligaçef'in tutumu da bunu yansıtmaktadır.

Ekonomik durum kötüye gidiyor

Amerikan Savunma Bakanlığı'nın Savunma Haberalma Örgütü'ne (DIA) ve CIA'ya göre, Gorbaçof'un politikaları, Sovyet ekonomisini bir krizin eşiğine getirdi. ABD uzmanları, 1990 yılının Gorbaçof yönetimi altında ekonominin en berbat duruma geldiği yıl olacağını, ekonomide bir iyileşmenin, "uzak bir beklenti" olduğunu haber veriyorlar.

DIA-CIA ortak raporunda, 1989 yılı içinde, Sovyet ekonomisinin endüstri, inşaat ve ulaşım sektörlerinin *gerilediği* belirtiliyor. Toplam enerji üretimi düştü, demiryolları, taşıma ihtiyaçlarını karşılayamaz kadar kötü bir durumda, deniliyor. (*The Independent*, 21 Nisan 1990)

Aynı kaynağa dayanan bir başka haberde, 1989 yılı sonu itibarıyla Sovyetler'de 1200 temel tüketim maddesinden yalnızca 50'sinin bulunabilir olduğu vurgulanıyor. Sabun, deterjan ve şeker hemen hemen bütün kentlerde, sosis ve et de kentlerin beşte birinde karneye bağlanmış durumdadır. (*Financial Times*, 21 Nisan 1990) Bu durum elbette, Gorbaçof'un ileri sürdüğü gibi özel mülkiyet yokluğunun *değil*, ulaşım-taşımacılık, depolama vb. alanlarda örgütlenme sorunlarının iyice ağırlaşmış olmasının bir sonucudur. Ürünler, yerinde çürüdüğü için tüketiciye ulaşamıyor. Örneğin geçen yıl, Sovyetler'de üretilen 90 milyon ton patatesin yalnızca 24 milyonu tüketiciye ulaşabildi.

Sovyet yönetiminin gözü kapitalizme bakıyor. Uygulamaları bu yönde. Dahası, ABD'ye giden Kongre delegesi, bilim adamı, gazeteci vb. "seçkinler", geçenlerde Sovyet tarihinde duyulmadık birşey yaptılar. American Enterprise Institute adlı bir CIA kuruluşunda CIA uzmanları ile masaya oturup Sovyet ekonomisini tartıştılar. Bu Sovyet "seçkinleri", CIA yetkililerini SSCB hakkında yanlış raporlar yazdıkları için "eleştirdiler"(!), durum bildiğinizden daha kötüdür, dediler. *Novy Mir* muhabiri, şöyle dedi: "CIA'nın hesabına göre, biz daha iyi durumdayız!"

CIA'yı yalancı çıkartan(!) Sovyet heyeti, CIA'nın Sovyet gayri safi milli hasılasına (GSMH) ilişkin hesabının yanlış olduğunu, Sovyetler'de GSMH'nin ABD'ninkinin yarısı kadar bile değil, yüzde 28'i kadar olduğunu "vurguladılar"(!)

Sovyet temsilcileri, emperyalist uzmanlarla yakın "global" ilişkiler kuradursunlar, Sovyet ekonomisinin durumu hızla kötüleşmektedir.

Devlet İstatistik Komitesi'nin bildirdiğine göre, SSCB'de *toplam üretim* geçen yıla göre yüzde 1,2 oranında düştü. Ağır endüstrideki üretim düşmesi, yüzde 3 oldu. Bir süre önce Kızılordu birliklerinin müdahalesine sahne olan Azerbaycan SSC'de üretim düşüşünün yüzde 25, Ermenistan'da ise yüzde 12 olduğu bildiriliyor. Bu arada, Sovyetler, yaptığı ithalatın karşılığını ödeme güçlükleri içine girdi. Batı gazeteleri, Sovyetler'in ödemeyi geciktirmesi nedeniyle, özellikle Federal Almanya'da çok sayıda firmanın iflasın eşiğine geldiğini yazıyorlar. (Sovyetler'in ileri kapitalist ülkelere ihracatının üçte ikisi hammadde, yüzde 3,2'si makina ve araç-gereçtir.) (*Financial Times*, 9 Nisan 1990)

Sınıf mücadelesi yükseliyor

Yine aynı kaynaklarda, enflasyonun ortalama yüzde 8 oranına çıktığı, et ve taze meyve gibi mallarda fiyat artışlarının yüzde 16-20 dolayında olduğu belirtiliyor. 1990'ın ilk üç ayında GSMH'nın yüzde 1, emek üretkenliğinin yüzde 2'den fazla düştüğünü vurgulayan Devlet İstatistik Komitesi'nin grevlerle ilgili olarak verdiği rakamlar, ülkenin ne denli şiddetli sınıf savaşlarına gebe olduğunu anlatıyor. Komite'ye göre, büyük madenciler grevinin yaşandığı 1989 yılı içinde grevlerde yitirilen işgünü sayısı 7 milyon 300 bindi. 1990'ın yalnızca ilk iki ayı içinde grevlerde yitirilen işgünü sayısı ise 9 milyon 100 bindir. (*Financial Times*, 30 Nisan 1990)

Enflasyonun üstünde, ortalama yüzde 15,5 dolayında ücret artışları alan Sovyet işçilerinin, hükümeti petrol, kömür, enerji, demir-çelik gibi kilit endüstrilerde greve gitmekle tehdit etmeleri, sorunun yalnız ücretle bağlı olmadığını anlatıyor. İşçiler, Gorbaçof'un kapitalist *perestroyka*'sına tepki gösteriyorlar. İşçiler kapitalist restorasyon değil sosyalist demokrasi istiyorlar.

Bugüne dek işsizliğin ne olduğunu bilmeyen Sovyet işçisi, şimdi ortaya çıkan işsizliğe karşı da önlem alınmasını isterken, tekstil işçileriyle bir toplantı yapan Gorbaçof, bütün pişkinliği içinde, getirdiği reformların "yapısal işsizlik" yaratacağını, işçilerin işsizliğe hazırlanmaları gerektiğini duyuruyor. (BBC haberi, 12 Mayıs 1990)

Gorbaçof, bu küstah tutumunu, işçilerin kafasını çelebileceği düşüncesiyle "dine ve dinsel kuruluşlara" yeni olanaklar yaratarak sürdürüyor. (Dinle ilgili yeni bir yasa tasarısı, din-karşıtı faaliyeti suç sayıyor.) Suudi Arabistan kralı Fahd'ın Gorbaçof'a bu çabada yardımcı olmak üzere 1 milyon adet Kuran kitabını Sovyetler Birliği'ne "armağan" ettiği, Sovyet yayınlarında çıkan haberler arasındadır. (*Soviet Weekly*, 26 Nisan 1990)

Yine de, çeşitli siyasal gelişmeler, işlerin hiç de Gorbaçof'un istediği gibi gitmediğini, işçi sınıfının kabaran öfkesinin örgütlü tepkiye dönüşmekte olduğunu gösteriyor. Sovyet işçi sınıfının mücadele kararlılığı yükseliyor.

Gorbaçof'un uygulamaları karşısında emperyalizmin gözleri kamaşıyor

"D ğu'dan gel bil cek en dramatik haber"

Gorbaçof çizgisinin karşı-devrimciliği dünya burjuvazisinin gözlerini kamaştırıyor. *The Independent* gazetesinin ekonomi yazarı, Sovyetler'deki gelişmeler ve onun olası sonuçları hakkında, geçtiğimiz aylar içinde aynen şunları yazdı:

"Doğu Avrupa'nın karşı tarafa (yani kapitalist tarafa - *İ.S.*) geçtiği şu sıralarda, Komekon blokundan gelebilecek potansiyel olarak en dramatik habere bakın: Sovyetler Birliği'nin kendisi, bu yılın 1 Temmuz'undan itibaren kapitalist bir ulus oluyor.

"Bu, o denli nefes kesici bir değişiklik olacak ki, dünyanın geri kalan kesiminde yaratacağı sonuçların ne olacağını kavramak zordur.

"(...)

"Bütün Sovyet merkezi planlama sisteminin, 1 Temmuz'da olmasa bile birkaç yıl içinde, aşağı yukarı bizim pazar ekonomisine benzetilebilecek birşey tarafından süpürülüp gideceğini varsaymak gerekir. Bu, Sovyet ekonomisinin çok iyi işleyeceği anlamına gelmiyor. Bir Batı Almanya değil, bir Arjantin olabilir. Ama, Batı sisteminin kurumlarının yaratılacağı ve ekonominin bizimkiyle çok daha yakından entegre olacağı anlamına geliyor..." (*The Independent*, 20 Mart 1990)

Gorbaçof yönetiminin Sovyet ekonomisini, bu yazarın söylediği gibi, dünya kapitalist sistemine entegre etme yönünde çaba gösterdiğinin çeşitli örnekleri vardır. Bunlardan önemli biri de, Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Konferansı'dır (AGİK). 35 devletin üye olduğu AGİK, 1975 yılında Helsinki'de yaptığı toplantıda imzalanan Helsinki Nihai Senedi adlı siyasal belgeyle tanınıyor.

AGİK, geçtiğimiz aylar içinde Federal Almanya'nın başkenti Bonn'da, *ilk kez* bir ekonomik konferans topladı. Toplantı sonunda, Helsinki belgesi gibi, imzalayan devletler açısından ilk planda herhangi bir hukuksal bağlayıcılığı olmayan ama uluslararası siyasal-ekonomik ilişkiler açısından "moral ve siyasal önem" taşıdığı belirtilen bir "sonuç bildirgesi" hazırlandı. Sovyetler Birliği, öteki Doğu Avrupa ülkeleriyle birlikte Bonn belgesine imza atan ülkeler arasında yer alıyor.

AGİK Bonn belgesinin önemi şu: Bu belge, siyasal çoğulculukla kapitalist pazar ekonomileri arasındaki ilişkiyi vurguluyor ve (tabii ki sosyalist ülkelere) çok partili demokrasi çağrısında bulunuyor. *Financial Times* gazetesinin yazdığına göre, Bonn belgesi, Sovyet devleti ve öteki Doğu Avrupa ülkelerinin de içinde bulunduğu 35 ülke için şöyle bir hedef koyuyor:

"Fiyatların arz ve talep temelinde oluştuğu rekabetçi ve serbest pazar ekonomilerine, ekonomik büyümeyi özendiren ve pazarların verimli işlemesini sağlayan parasal ve mali politikalara, ticaretin, sermaye ve yatırımların serbest akışının ve (başka ülkelerde-*İ.S.*) elde edilen kârların konvertibl döviz olarak ülke dışına çıkarılabilmesinin yaygınlaşmasını hedefleyen politikalara 'ulaşma çabasının' gösterilmesi..." (*Financial Times*, 10 Nisan 1990)

Bunun anlamı, bu belgeye imza atan sosyalist ülke yönetimlerinin, kapitalist ekonomiyi olumlu ve ulaşılması gereken bir hedef olarak görmeyi ve bu yönde politikalar uygulamayı, *uluslararası platformda kabul etmeleridir*.

Böylece emperyalizmin eline, bugün değilse bile yarın, sosyalist ülkelerle olan ekonomik *ve siyasal-diplomatik* ilişkilerinde, kredi, borç vb. başvuruların değerlendirilmesinde koşul olarak dayatacağı bir "uluslararası standart" kozu daha verilmiş oluyor. Bugün zaten güç konumundan konuşan, dünyada yeni bir karşı-devrim rüzgarı estiren emperyalizm, bu kozu, özellikle Çin, Küba, Arnavutluk gibi, olağanüstü zor koşullar altında mücadele veren ülkeleri "dize getirmek"(!) amacıyla kullanmaktan kaçınmayacaktır.

Gorbaçofçu karşı-devrim çizgisinin emperyalizme yaptığı en son katkılardan biri de budur.

SBKP içinde, Gorbaçof'un görüşlerini benimseyen, onun açıktan söyleyemediklerini öne sürerek Gorbaçofçu karşı-devrimci çizgiyi tamamlayan Demokratik Platform'cuların, bazı doğruların ardına sığınarak getirdiği, SBKP'nin bir komünist partisi olarak bütünüyle likidasyonu anlamına gelen görüşleri:

"D mokratik Platf rm"

Ocak ayında toplanan bir konferansta oluşturulan "Demokratik Platform" fraksiyonunun görüşlerini içeren ve *Pravda*'da yayınlanan "Demokratik Platform"u özetleyerek çevirdik. Burjuva ideolojisinin SBKP içinde ne kadar yol aldığını göstermesi açısından, sempatizanları bugün hâlâ SBKP içinde açıkça faaliyet gösteren bu fraksiyonun görüşleri hakkında fikir vermesi için bu özeti yayınlıyoruz.

Bugünkü kriz geçmişle bağlıdır... KP'nin kendisi, parti yaşamının bütün alanlarında, ideolojik, siyasal, örgütsel ve moral bir kriz içindedir.

Ana öge, *komünist ideolojinin krizidir* ve herşeyden önce, partinin onyıllar boyu kılavuz olarak kullandığı yorumlamanın krizidir...

Krizin en çarpıcı işareti, parti içinde gelişen siyasal ve ideolojik bölünmedir. Temel farklılıkları örtmeye çabalamak, parti içi muhalefeti bastırmak için örgütsel yollara başvurmak ve efsanevi birliği ne pahasına olursa olsun koruma çabası, partinin ideolojik krizini derinleştiriyor ve onun halk üstündeki ideolojik ve siyaşal etkinliğini zayıflatıyor.

İdeolojik kriz, partinin ve toplumun siyasal kriziyle bağlıdır.

Varolan ideolojik sistem, onyıllar boyu toplumsal gelişmenin yollarını belirledi ve totaliter sosyalizmle kendini gösteren bir durumu ortaya çıkardı...

Parti bu haliyle, kendi üstüne düşen, perestroykayı hedefine ulaştırmak görevini yerine getiremez...

(...)

Bugüne kadar partinin demokratik olmayan çekirdeğini ve bütün siyasal sistemi birarada tutan, demokratik merkeziyetçilik denilen ilkedir. Demokratik merkeziyetçilik:

- Parti içinde görüşlerin gerçek çoğulculuğunu ya da bu görüşlerin örgütsel olarak geliştirilmesi ve yanlış kararların eleştirilmesinin öne çıkartılması şansını sağlamıyor.
- Çoğu kez taze fikirlerle gelen azınlığın haklarını korumuyor ve böylece partiyi sürekli durgunluğa sürüklüyor.
- Alt örgütlerin üst örgütlere bağımlı olmasını isteyerek, kendilerini ilgilendiren kararlar söz konusu olanların bu kararları kendilerinin alması hakkını reddediyor.
- Parti-içi yatay ilişkileri yasaklıyor, tekil komünistlerin ve bütünüyle parti örgütlerinin görüşlerini manipüle etmeye yetenekli parti bürokratlarının kadiri mutlak bir organ olarak ortaya çıkmasına izin veriyor.
- Katı disiplin dayatıyor, tabandaki girişimi ve girişimci ruhu dıştalıyor, parti üyelerini bürokratik aygıtın bir eklentisi durumuna düşürüyor.
- Halk delegesi ve yerel sovyet üyesi olarak seçilmiş üyelerin, seçmenlerin çıkarlarından çok, daha üst parti organlarının arzusunu yansıtmasında ısrar ediyor.

Partinin demokratik olmayan doğasının ikinci kökeni, nomenklatura sistemidir. Buna göre, yalnızca parti bürokratları ve apparatçikler yönetici görevlere getirilebiliyor. Bu düzenleme, kendilerine özgü çıkarlarıyla, sorumluluktan uzak, sınırsız ayrıcalıklardan yararlanan, yolsuzluk ve korumacılığa batan, erki kötüye kullanan ve gölge ekonomiyle ve örgütlü suçlarla bağlanan parti ve hükümet yönetici seçkinlerinin, ortaya çıkmasını getirdi.

Partinin moral krizini yaşıyoruz. Bu, yüksek parti görevlilerine ve bir bütün olarak partiye olan kamu güveninde krizi getiriyor. Partiye girmek isteyenlerin sayısının azalması, ayrılanların sayısının artması, parti basınının abone sayısının düşmekte oluşu bunun işaretleridir.

Eski parti modeli artık işlemiyor... Yukarıdan reforme edilemez. Bu nedenle, gerekli olan, varolan parti yapılarının iyileştirilmesi değil, totaliter modelden, çok partili sistemde (işlev görecek) parlamenter tipte modern demokratik bir partiye geçişi anlatan kökten demokratik reformdur.

SBKP'nin kökten reformu

İlk aşama

Erkin partiden sovyetlere transferi ve partinin demokratikleştirilmesi. Partinin ekonomik, toplumsal, düşünsel ve kültürel yaşama doğrudan müdahalesinin reddi ve kadro politikasını daraltıp, yasama-yürütme-yargı ayrılığı çerçevesi içinde ideolojik yönü, siyasal liderliğe yoğunlaşması. Partinin yönetici rolünün anayasadan çıkarılması..

Radikal ve tutucu kanatların ayrılması ve çeşitli platformların, gurup ve kesimlerin oluşması.

... Yalnızca, SBKP'nin "ilerici" kanadıyla bağımsız popüler demokratik bir hareketin birliği, perestroyka için gerçek toplumsal bir taban sağlar.

Birinci aşamanın değişikliklerini sağlamak için:

1. Anayasanın altıncı maddesinin değiştirilmesi ve siyasal parti kurma özgürlüğünü sağlayan bir yasanın kabulü.

2. İdeolojinin,

a) Marksizmin dogmatik yorumunun reddi yoluyla,

b) Totaliter rejimin sonuçlarında SBKP'nin muazzam sorumluluğunun doğru kavranması, devlet sosyalizminin tam ve geriye döndürülemez reddi yoluyla,

c) Reformların amacının objektif sunuluşu, totaliter rejimin nihai tasfiyesi ve evrensel insan değerleri temelinde demokratik sosyalizme geçiş yoluyla, reforme edilmesi.

3. Örgütsel yapıların ve parti-içi ilişkilerin, yeni demokratik kurallar temelinde reforme edilmesi. Demokratik merkeziyetçiliğin temel demokratik ilkelerle değiştirilmesi ve nomenklatura sisteminin tamamen reddi.

- Temel parti örgütlerinin ve bölge ve kent komitelerinin sekreterlerinin, ya da parti komite üyelerinin ve parti forumlarının delegelerinin, siyasal platformlara göre, gizli oylamayla ve adayların özgürce aday gösterilmesi yoluyla, doğrudan seçilmesi.
- Fraksiyonlara ve guruplara ve ideolojik eğilimlere özgürlük verilmesi ve 1921 tarihli Rusya Komünist Partisi (Bolşevik) 10. Kongresi'nde alınan *Parti Birliği Üstüne* adlı kararın kaldırılması.
- Parti içinde, amaç, işlev ya da mesleki vb. çıkarlar çevresinde yatay örgütlenmeler kurma olanağının tanınması,
- Parti denetim organlarının kaldırılması ve parti basınının yönetici parti organlarının otoritesinden alınması, öyle ki yalnızca kongrelere ya da konferanslara hesap versinler.
- Parti kongre ya da konferans delegelerinin, (eğer delege geri çağrılmamışsa) yetkilerini gelecek foruma dek korumalarının sağlanması,
- Seçilmiş parti liderlerinin ve aygıt üyelerinin, partinin otoritesini bozan özel ayrıcalık ve kazançlarının kaldırılması.

Personel seçiminde nomenklaturanın yerine, seçim, yarışma ve başka demokratik araçların kullanılmasının geçirilmesi.

... Devlet yapımızla uyumlu olarak federal parti örgütlenmesine geçilmesi ve Rusya Komünist Partisi'nin yaratılması.

2.aşama

SBKP'yi çok partili bir sistemde, hukuk devletinde ve parlamenter devlette faaliyet gösteren parlamenter bir parti olarak yeniden örgütlemek.

... Partilerin, seçmenlerin isteğiyle uyumlu olarak, hükümet organlarında oransal temsiline dayanan bir parlamenter sisteme geçiş için koşulların yaratılması KP, siyasal liderliği seçimler yoluyla ve teorik ve pratik faaliyetleri ve acil durumlarla başedebilme yeteneği yoluyla sağlamayı amaçlamalıdır.

Bu dönemde parti dört işlev üstünde yoğunlaşmalıdır:

- Programa ilişkin. Parlamentoya bir almaşık olarak sunulmak üzere sosyo-ekonomik, siyasal ve öteki programların geliştirilmesi.
- Siyasal olarak. Bütün düzeylerde erk organlarının seçimlerine katılmak ve eğer zaferi kazanırsa hükümet kurmak ve seçim platformunu uygulamak.
- İdeolojik olarak. İdeolojik çoğulculuk içinde, kendi ideolojik konumlarını savunmak ve tanıtmak ve yeni üye çekmek.

- Örgütsel olarak. Parti-içi ilişkileri gerçekten demokratik bir temele oturtmak.

Partinin yapısı desantralize olmalı ve olabildiğince basitleştirilmelidir. Ve MK ile temel örgütler arasındaki fazla ara organlar ortadan kaldırılmalıdır.

Parti içi faaliyetin demokratikleştirilmesi, herhangi bir organın kendi yetkileri dahilinde aldığı bir kararın daha üst parti organlarınca geri çevrilmeyeceği ilkesiyle uyumlu olarak geliştirilmelidir.

SBKP parlamento gurubu, geniş özerkliğe sahip olmalı ve yalnızca parti kongresine hesap vermelidir.

Bu aşamada radikaller ve tutucular arasında bir bölünme meydana gelecektir. Bir önceki aşamada biçimlenen çeşitli ideolojik eğilimler, platformlar ve fraksiyonlar, farklı sosyalizm modellerini ve onları uygulama yollarını savunan bir dizi partinin havuzu olabilir.

(...)

Biz, demokratik ilkelere bağlı olanlar ve SBKP'de demokratik bir reform için çabalayanları, başlarını yükseltmeye, birleşmeye ve parti tüzüğüne - Demokratik Platforma aykırı olmayan şeyleri yaratmaya, parti reformuna giden yolu yatay yapılar kurulması yoluyla inşa etmeye ve resmi organlarda çoğunluğu elde etmeye çağırıyoruz. Biz, parti kongresi için delege seçimlerinde, delegelerin platformlara göre aday gösterilmesi ve seçilmesi için çağrı yapıyoruz. ("Demokratik Platform", *Soviet Weekly,* 22 Mart 1990)

Üstteki resim: Moskova Sovyeti'nin yeni liberal yöneticileri, Lenin büstünün altında, "serbest pazar"a geçiş için gerekli "önlemleri" görüşüyorlar.
Alttaki resim: Yüzlerini saklayan anti-komünistler, Gorbaçof'tan aldıkları cesaretle, Moskova Üniversitesi'nde Lenin'in yapıtlarını yakıyorlar.

Doğruları gördüm sıra daha derin kavramakta

Selam yoldaşlar,
Kendim hakkında bundan önce size bilgi vermiştim. Düne kadar kendimi küçük burjuva devrimcisi olarak nitelendirmek doğru olur gibi geliyor. Anarşist bir zihniyeti üzerimden atıp, gerçek anlamda işçi sınıfının, TKP'mizin bayrağını yükseltmek istiyorum.

Bunun için, kafamı iyice yormam gerekiyor. Önceki yanlış ve halktan, işçi sınıfından kopuk küçük burjuva düşüncesini kafamdan atmaya çalışıyorum. Büyük ölçüde attım sayılır. Yine de hem kalıntılarını atmak, hem de, en önemlisi, TKP'mizin ideolojisini tam anlamıyla kavramak zaman alıyor. Şu anda kavramış sayılmam. Elimden geldiğince en kısa sürede kavrayacağım, yapacağım bunu.

Gerçek devrimci mücadele işçi sınıfıyla olur. Ama devrimci sınıftan kopuk bir mücadele, ayakları havada kalır, yok olmaya mahkumdur. Çok güzel olan bir şu ki, doğruyu, gerçek devrimci mücadelenin nasıl olacağını siz yoldaşlarım sayesinde anladım. Bundan sonra da yanlış yapabilirim. Ta ki TKP'mizin ideolojisini kavrayıncaya kadar... Ama önemli olan öğrenmeye kararlı olmaktır.

Bazı insanlar, yanlış düşünceleri sözde çok şiddetli bir şekilde eleştirirken, gerçekte görülüyor ki, yanlışın ne olduğunu tam anlamış bile değiller. Aslında her insan, bazı zamanlarda, bazı nedenlerle yanlış düşünebilir. Buna karşılık eleştiri, siz yoldaşlarımın kullandığı gibi yapıcı olmalıdır. Sorunun ne olduğu bilinince çözümü kolaylaşır. Eleştiri ve özeleştiri yapıcı ve geliştiricidir.

Şu anda birçok doğruyu gördüğüm için, doğruları görmemde bana yardımcı olan, bana doğruları gösteren yoldaşlara devrimci saygı ve sevgiden başka birşey veremem.

TKP'mizin ideolojisini en kısa zamanda öğrenmem için bana yoldaşlarımın daha da çok yardımcı olmalarını rica ediyorum. Partimiz için, işçi sınıfımızı iktidara götürmek için, burjuvaziye karşı daha bilinçli mücadele etmek istiyorum. Devrimci selamlar.

Cengiz Aydınoğlu, İzmir

Şundan bundan

Değerli yoldaşlar,
Sizlere birçok defa mektupla düşündüklerimi yazmak istedim. Ne var ki bir defa yazı gönderebildim. O da yayınlanmadı. Ama üzülmedim.

Bu yazacağım mektupta sizlere şundan bundan söz etmek istiyorum. Kimse yanlış anlamasın, bizim "şundan bundan" dediğimiz, bugün Türkiye'de kendisini komünist ilan edip davayı satanların söylediklerinden daha yalın, daha dürüst ve içtendir. Bunun nedeni ise olaylara sınıf gözlüğüyle bakmamızdır.

Neresinden başlasam bilemiyorum. Haydar Kutlu ve Nihat Sargın şerbest bırakılmışlar. İsterseniz biraz daha gerilere gidelim. 25 Nisan 1990 arife günü bu kişiler açlık grevini bırakmışlardı. Ne tesadüf, tam arife akşamı, oruç tutan tüm müslümanlarla birlikte onlar da açlık eylemine son veriyorlar.

Şeriatçı adalet bakanının demeci kafamı tırmalıyor. Haydar Kutlu ve Nihat Sargın açlık grevinden vazgeçmelidirler çünkü mübarek ramazan var demişti. Bu demeçle Yağcıların eylemi arasında kafamda bağ kurmaya çalışıyorum. Tam bunu düşünürken aklıma şu geliyor. Haydar Kutlu ve Nihat Sargın'lar, Nakşibendilerle anlaşmaya varıp, zaten yığınların gözünde çoktan kalkmış olan 141-142. maddeleri kaldırmanın ortamını birlikte hazırlama pazarlığı yapmış neden olmasınlar? Olur mu olur.

Yağcıların Fransa'daki "kardeşleri"ne gelince. Fransa'da komünist partisinin bir belediye başkanı, yabancı işçiler konusunda, bölgesinde oturmakta olan genç Cezayirli ve Tunuslu Arapları kastederek, bakınız ne diyor:

"Bu yabancılar binaların merdivenlerinde gün boyunca oturup, bıçaklarını boğazlarına dayayarak yaşlı Fransız kadınlarının çantalarını soymaya uğraşacaklarına, ya kendilerine iş arasınlar ya da ülkelerine dönsünler."

Sonra bu belediye başkanını FKP partiden attı ama parti saflarında böyle düşünüp de henüz söylemeyen daha nice "komünist" belediye başkanı var. Haydar Kutlu ve Nihat Sargın'ın kulakları çınlasın!

Yoldaşlar bu kısa mektubumda sizlere Fransız Komünist Partisi'nden bir örnek vermek istedim. Ama bununla yetinmek söz konusu değil. FKP, Türkiye işçi sınıfı açısından başlı başına incelemeye değer. Bugün düştüğü durumun altında, kısaca söylemek gerekirse, komünist partisi adını taşıyıp komünist olmamaları yatıyor. Bunu daha çok açmak benim kişisel çabamı aşacağı için, yalnızca çarpıcı bir örnek vererek bu konuyu geçiyorum.

Yoldaşlar sizlere başka başka mektuplar da yazacağım. Bu mektubum başlangıç olsun.

Bölgemizde her sayıdan 15'e yakın gazete satıyoruz. Bu sıralar Alevilik ve Kürt sorununu çok tartışıyoruz. Gazetemizde çıkan, örgütümüzün değindiği her konu benim bulunduğum çevrede ateşli tartışmalara neden oluyor. Hem de biz işçiler arasında. Bu sevindirici bir olay.

Demokrasiyi kazanıp işçi sınıfının iktidarını kuracağız. Bundan kimsenin kuşkusu olmasın.

Yaşasın TKP!

Ali Kavak, Paris

Fransa'da 1 Mayıs yürüyüşünde en kalabalık kortejlerden biri de bizim kortejimizdi.

Eksiklerimizi gidermek üzere

Yoldaşlar,
1 Mayıs çalışmalarımızın başarılı ve eksik yönlerini aklıma geldiği kadar anlatmaya çalışacağım.

1 Mayıs gelmeden bir buçuk ay önce haftalık dernek seminerlerini erteledik. 1 Mayıs komitesini hemen kurduk. Her yoldaştan 1 Mayıs'a katabileceği insanların listesini istedik. Herkes listesini getirdi. Getirilen listeleri gözden geçirdik. Listelerin çoğunda insan sayısı azdı. Listelerin genişletilmesini istememize rağmen yeterli çaba olmadı.

Gelen listeler arasında dört hemşeri listesi vardı. Hemşeri listesini küçümsemiyorum ama bu dört hemşeri listesinin içinde başka örgüte sempati duyan, kıra gitmek isteyen vb. insanlar vardı. Buna benzer eylemlerde listeleri daha geniş tutmalıyız, geniş listeye ulaşabilmek için özel çaba göstermeliyiz. Bazı Türkiyeli devrimci hareketler gibi biz bölge örgütü değiliz, hemşeri örgütü hiç değiliz. TKP, işçi sınıfının örgütü ise, çalışmalarımızı ona göre sürdürmeliyiz.

Her yoldaşa, örnekler de vererek, listesini genişletmesini söylemiştik. Örneğin derneğimizde bir süre Fransızca dil kursu vardı. Kursa gelip giden arkadaşlar vardı. İkincisi, derneğimizin bir işlevi de tercüme işleri yapmaktır. Tercüme bürosuna yüzlerce insan geliyor. Bu insanlarla samimi arkadaş olmak, dernekten çıkıp şöyle bir yürümek, bir kahve içmek, foyerde oturuyorlarsa foyerleri, aileyseler ev ziyaretleri yapmak gerekir. Burnumuzun dibine, yani tercüme bürosuna onlarca yüzlerce insan gelirken bundan ilişki çıkaramadık.

Yoldaşlar bu yazıyı biraz karamsar yazdım. Uzun bir süredir buradayım. 1980'den beri en kalabalık yürüdüğümüz 1 Mayıs'lar 1989 ve 1990 olmuştur. Ama doğrular kendi başına birşey ifade etmiyor. Eksiklerimizi düzeltmezsek gerileriz. Onun için böyle yazmayı uygun buldum. Biraz da başarılı olduğumuz yönleri vurgulayayım.

1 Mayıs sabahı herkes erkenden geldi. Bazı yoldaşlar dernekte kaldılar. uzaktan gelen yoldaşları karşılayıp onlara kahvaltı verdiler. Bir yandan 1 Mayıs kaseti çalarken, öte yandan flamalar, pankartlar hazırlandı, 1 Mayıs arabası süslendi. Bazı yoldaşlar ekipler halinde Türk atölyeleri gezdi. Çalışmamaları için uyarı yapıldı. Geçen yıl beş atölye açıktı. Bu yıl bir tane atölye bulduk. İşçilere sizi patron mu zorla çalıştırıyor, siz mi işe geldiniz diye sorduk. Dünyada 1 Mayıs'ın anlamını, Türkiye'deki 1 Mayıs'ları ve sınıf savaşımının üst boyutlara çıkacağını anlattık.

Nice 1 Mayıslara hazırlanmak üzere!

Ş.Karamanlı, Paris

İsyanımızdır 1 Mayıs

Sene 1990
Gün 1 Mayıs
Yine haykıracağız
Coşacağız alanlarda
Yakamıza takacağız
Kankırmızı çiçekleri
Kırmızı savaştır
Sevdalarımızın
emeğimizin simgesidir
Kopmuş kolumuzun
Kör olmuş gözümüzün
Hastalıktan kömürleşmiş
ciğerimizin haykırışıdır
İşçinin sesidir 1 Mayıs!
Daha bilinçli orada
olacağım
Dövüşen işçinin gözünde
Yoldaşımın sesinde
olacağım
Ben anaların yüreğinde
Dökülen kanlarda
Ben 1 Mayıs alanında
olacağım

S.Dayan, ... Cezaevi

Yılmaz'ların, İnönü'lerin sahtekarlıkları

Yoldaşlar,
Dünyanın her tarafında işçi ve emekçilerin kutladığı 1 Mayıs'a, T.C. devleti, yıllardır sürekli engel olmaya çalışıyor. Ama burjuvazinin manevraları giderek boşa çıkıyor. Proletaryanın militan mücadelesi her yıl Taksim'e biraz daha yaklaşıyor. 1977'de işçilerin kızıl kanıyla sulanan Taksim meydanına "bu alan 1 Mayıs Alanı'dır" diye yazıldı.

Bir nokta da şu: 1 Mayıs'ta Yılmaz, İnönü ve Deniz Baykal'a kırmızı karanfil verdi, onlar da göğüslerine kırmızı karanfil taktılar. Oysa kırmızı karanfil, işçi sınıfının, komünizmin bir sembolüdür. İşçiden korkularından onlar sahtekarca taklit ettiler.

Yaşasın komünizm!

Y.Halil, Paris

Eylem birliği

Merhaba yoldaşlar
Fransa'da 16-17 örgütün katıldığı eylem birliği toplantıları yaklaşık iki üç aydır sürüyor. Bu örgütlerin içinde her türlü sol görüş vardır. Biz de toplantılara ve eylemlere sürekli katılıyoruz.

Türkiye'de sınıf mücadelesi keskinleştikçe, burjuvazi her alçaklığı yapmaktadır. Bu durum ister istemez Avrupa'daki devrimcileri de eyleme zorlamaktadır.

Eylem birliği iyi birşeydir, ama benim kendi görüşüm, uzun süreli, sağlıklı bir platform oluşturulmalıdır. T.C devletini yıkmaya yönelen, belli bir çerçevede anlaşabilen örgütleri kapsarsa olumlu sonuçlar doğurabilir. Mevlana tekkesi gibi oluşturulan, temeli sağlam atılmayan eylem birliğinin sonu çöküştür.

Örneğin 12 Mayıs'ta T.C. konsolosluğunun önünde bir korsan eylem yapıldı. Buna PKK katılmadı. Daha önce Cizre ve Nusaybin'deki kepenk kapatma olayını Paris'te de gerçekleştirdik ve tüm örgütlerin katılımıyla oldu. Şimdi ise PKK ayrıldı çünkü D.H.B. Almanya'da bir gecesinde ERNK 'lılara masa açtırmamış ve biz karşı-devrimcilere masa açtırmayız demiş. Burada da PKK, madem ki biz karşı-devrimciyiz, bizi karşı-devrimci gören bir örgütle eylem birliğine gitmeyiz dedi ve eyleme katılmadı. Ama 27 Mayıs'tan sonra yeniden bir platform oluşturulacak. Katılırlar mı bilemem. Şu örgütler katılıyorlar: Avrupa'da DG, TDKP, EKİM, KAVA, HALKEVİ, PARTİZAN, DKP, TKP-ML, DAP, D. PARTİZAN, PKK, TKP-B, ACİL. Biz de katılıyoruz ama bugüne kadar ortak çıkan bildirilerin hiçbirine imza atmadık. Diğer örgütler Türkiye'de faşizm var, faşist diktatörlük var diyorlar. Bu yüzden imza atmadık ama her eyleme katıldık.

Bu örgütler ya hâlâ Türkiye'nin sosyo-ekonomik yapısını, faşizm tahlilini kavrayamamışlar ya da Marksizmi kabul etmiyorlar. Romanya'da karşı-devrim oldu, Çavuşesku yoldaşlar katledildi. Fransa'da televizyon bir buçuk saat gösterdi. Tüyler ürpetici olay. Sanırım onların da tüyleri ürpermiştir ama ya önyargılı olduklarından ya da sosyalizmi anlamak istemediklerinden, tüm olaylara çarpık bakıyorlar.

Halil Y.

Finans-kapitalin her başağrısına bir kararname

Burjuvazi büyük oynuyor büyük kaybedecek

Burjuvazi kendine duyduğu güveni yitirdi. İşçi sınıfının, gençliğin, aydınların her talebinde, her eyleminde burjuva iktidarının temellerine yönelmiş yakın ve büyük bir tehdit görüyor. Çöküşünü geciktirmek için bütün güçlerini yığıyor, topyekün saldırıyor.

Ali Babaishak

Nisan-mayıs ayları işçi sınıfımızın kararlılığını, zorbalıklara karşı Kürt halkının yığınsallaşan kavgasını ve demokrasi güçlerinin çeşitlenerek büyüyen atağını, somut kanıtlayan yüzlerce eyleme sahne oldu.

413 sayılı KHK ve eklentisi olan yeni kararnameler, burjuvazinin Kürdistan'a yönelik hain planları olduğu kadar Türkiye genelinde resmen ilan edilmemiş bir sıkıyönetim uygulamak — gücü yeterse — peşinde olduğunu gösteriyor.

Burjuvazi kendine duyduğu güveni yitirdi. İşçi sınıfının, gençliğin, aydınların her talebinde, her eyleminde burjuva iktidarının temellerine yönelmiş yakın ve büyük bir tehdit görüyor. Çöküşünü geciktirmek için bütün güçlerini yığıyor, topyekün saldırıyor. Burjuvazi varını yoğunu kumara yatırdı, büyük oynuyor, büyük kaybedecek.

Toplumsal tabanı son derece daralmış, ANAP'lı bir siyasi profesyoneller çetesi, asker-sivil yüksek bürokrasiyle ve finans-kapitalin önde gelenleriyle birlikte kafa kafaya vermiş, burjuvazinin derin bunalımına çözüm arıyor. ANAP'ın parlamentodaki çoğunluğuyla istediği her tasarıyı yasalaştırabilecek gücü elinde bulundurduğu halde, bu ekibin bekleyecek zamanı yok. Emperyalist finans-kapitalin ve onun küçük iş ortağı yerli finans-kapitalin her başağrısına yeni bir kararname çıkarıyor.

Devrimci basına karşı-devrimci saldırı

Bugünlerde, 12 Eylül faşist diktatörlüğünün sıkıyönetim bildirilerine ve siyasi polis bültenlerine yansıyan o ünlü edebiyatı adeta yeniden hortladı.

"Marksist, Leninist, terörist, bölücü ve aşırı solcu örgüt çökertildi. Siyasi polisin büyük operasyonu..." Bu tür anlatımın örnekleri çoğalmaya başladı.

"Yeniden örgütlenmeye çalışan *İşçinin Sesi* isimli aşırı sol örgütün 14 elemanı yakalandı. Aralarında 3 doktor, 1 öğretmen ve bir de banka memuresinin bulunduğu sanıkların ev ve işyerlerinde yapılan aramalarda örgütün arşivinin kaydedildiği bilgisayar, yasak yayınlar ve örgüte ait dökümanlar ele geçirildi.

"Operasyonlar sırasında İngiltere'de hazırlanarak Türkiye'ye sokulan İşçinin Sesi adlı yasak dergiyle paralel yayın yapan İşçinin Gazetesi'nin Çemberlitaş'taki bürosuna baskın yapıldı. Burada elde edilen bilgiler doğrultusunda çeşitli semtlerde sürdürülen operasyonlarda Çetin Çizmeci, Hikmet Altıok, Sinan Yıldırım, Mustafa Kızıler, Eşref Yavaş, Kevser Yavaş, Metin Benol, Şeref Sayman, Sırrı Savrun, İrfan Ertel, Cahide Özkök, Ahmet Yüzüak, Hakkı Yavuz ve Hakan Tunçtürk adlı şahıslar gözaltına alındı.

"Polis tarafından yapılan açıklamada sanıkların İşçinin Gazetesi çatısı altında Işın Ajans ve Alev Yayıncılık isimli iş yerlerini açarak yıkıcı ve bölücü dergiler, kitaplar basım-dağıtımını yaptıkları ayrıca çeşitli kanuni yapılar oluşturarak, işçi, gençlik ve doktorlar arasında örgütlenmeye çalıştıkları yer aldı." (*Türkiye*, 26 Mayıs 1990)

"TKP-*İşçinin Sesi* Örgütü'ne baskın:

"Liderleri İngiltere'de bulunan TKP-İşçinin Sesi örgütüne mensup 3'ü doktor, 14 kişi siyasi şube ekipleri tarafından gözaltına alındı. Yasak yayın ve çeşitli gizli dökümanlarla yakalananların yurtdışında basılan örgüte ait yayın organlarını bir başka adla Türkiye'de yayınladıkları anlaşıldı.

"Siyasi şube ekipleri tarafından düzenlenen bir operasyon sonucu yakalanan TKP-İşçinin Sesi adlı ve Leninci kanat olarak tanınan yasadışı örgüt elemanlarının geçen yıl korsan yayın yaparak televizyon ve radyo kanallarını etkilediği de açıklandı.

"İngiltere'de basılan İşçinin Sesi adlı yaşak gazeteyi yurda getirdikten sonra İşçinin Gazetesi adı altında yayınlayan elemanların örgütün sesini yaymak için Işın Ajans ve Alev Yayıncılık adlı işyerlerini oluşturduğu ileri sürüldü. İstanbul Emniyet Müdürlüğünden verilen bilgiye göre yakalanan kişilerin yayınları işyerlerinde yasal çerçeve içinde yeniden düzenledikleri ve İşçi Sağlığı Meslek Hastalıkları Derneği gibi kuruluşları oluşturarak bu şekilde işçi, gençlik ve doktorlar arasında örgütlenme çalışmaları yaptıkları ve bu çalışmaları bilgisayar ile arşivledikleri tesbit edildi." (*Tercüman*, 26 Mayıs 1990)

Burjuvazi saldırıyı tırmandırıyor

Siyasi polis, 17 Mayıs 1990 tarihinde 413 sayılı KHK'ya karşı tavır belirlemek üzere *İşçinin Gazetesi* merkez bürosunda biraraya gelen 20 gazetenin sorumlu yazı işleri müdürü ve temsilcilerinin tamamını gözaltına aldı. Temsilcileri ve sorumlu yazı işleri müdürlerı gözaltına alınan yayın organları şunlardı: *Deng, Devrimci Mücadele, Emeğin Bayrağı, Hedef, İşçiler ve Politika, İşçinin Gazetesi, Kıvılcım, Özgürlük Dünyası, Medya Güneşi, Siyaset, Sosyalizm, Toplumsal Kurtuluş, Yeni Çözüm, Yeni Demokrasi, Sosyalist Atak, Emek Dünyası, Halk Demokrasisi, Sorun, Yeni Öncü.*

Bu tutuklamalar sırasında *Deng* dergisinin merkez bürosuna baskın düzenleyen polis, yazı işleri müdürünü ve burada bulunan üç kişiyi gözaltına aldı.

Siyasi polis, operasyonlarını Şişli Kültür Merkezi'ne yaptığı baskınla sürdürdü. Her defasında derneği kapatmak için bir bahane bulmakta gecikmiyordu.

Siyasi polisin baskısı ürün vermekte gecikmedi: Devrimci demokrat basın bir süredir gündeminde bulundurduğu, bir *devrimci platform* örgütlemede ileri adımlar attı. Platform organları çeşitli toplantılar yaparak, bir dizi protesto eylemi gerçekleştirmek üzere hazırlıklara başladılar. İmza kampanyası, açlık grevleri, İstanbul ve Ankara'da yürüyüş ve miting gibi.

Örgütlenme özgürlüğü ve "sol" prensler

Siyasi polisin *İşçinin Gazetesi* provokasyonu, uzlaşmacıların ve burjuvazinin senaryosunu bozdu. TBKP'nin sözde komünist (sosyal demokrat okuyunuz- *İşçinin Sesi)* yöneticileri burjuva demokrasisini "genişleterek", yani burjuvaziyle uzlaşarak ortada dolaşırken, İşçi Sağlığı Derneği gibi demokratik bir yığın örgütünün birçok yöneticisi ve üyesi gizli örgüt üyesi olmakla suçlandı.

Anlaşılan o ki, yaşamını işçi sınıfına ve halk sınıflarının kurtuluşuna adamış ilerici aydınların ve devrimci işçilerin diğer örgütleri gibi bu örgüt de burjuvaziyi ve kuklalarını rahatsız etmişti.

İllegal ve ihtilalci geleneğini hiçbir zaman benimsemedikleri TKP'nin çoktan dışladığı Yağcılar, bu "sol" prensler bakalım daha ne zamana kadar "solcu" geçinebilecekler.

Kuşkusuz onbinlerce devrimcinin ceza yasasının 125, 164, 168 gibi maddelerinden hâlâ yargılandığı, hüküm giydiği, idama mahkum beklediği koşullarda, mücadelenin hedeflerini 141-142'ye makyajla ve yasalara sadık parti tasarımıyla sınırlamaya, ne Sargınların-Yağcıların, ne de benzerlerinin gücü yetmeyecektir.

Bu olguların dili şunu anlatıyor: Türkiye burjuvazisi yönetemez duruma doğru sürüklenmektedir. ANAP iktidarının toplumsal tabanı giderek daralmaktadır. Hem iktidar boşluğu, hem ona koşut olarak muhalefet boşluğu vardır.

Türkiye'de çalışan nüfusun yarıdan fazlasını işçi sınıfı oluşturmaktadır. Hayatı, halk sınıflarının çıkarlarını savunan işçi iktidarı için, en geniş demokrasi için dönüştürecek olan da bu sınıftır.

İşçi sınıfı her eylemiyle, sloganıyla partisine, partisi de her eylemiyle, planlı, örgütlü ve bilinçli olarak işçi sınıfına doğru yürümektedir. Devrimin anahtarı bu güçlerin bir an önce buluşmalarıyla ortaya çıkacaktır.

Siz işçiye ve işçi sağlığına, insana, bilime ve kitaba düşmansınız biz de size...

Gazetelerde çıkan operasyon yazılarında, İşçi Sağlığı Derneği, bilimsel bilgilerini bu derneğin hizmetine vermiş ilerici aydınlar, Yürükoğlu yoldaşımızın *Okunacak En Büyük Kitap İnsandır* adlı kitabı "yıkıcı" olarak ilan ediliyor.

İşçi sağlığını korumaya çalışmak, demek burjuvazinin, işçileri diri diri yerin dibine gömen düzenini yıkıcı etki yapıyor. İlerici aydınların bilimsel bilgilerini işçi sağlığına yarar sağlamak üzere kullanmaları, demek, bilimi ancak kâr ve silah ürettiği sürece kabullenen bu düzeni yıkma tehlikesi yaratıyor. Alevilik konusunu, tarihiyle, felsefesiyle ve bugünkü demokratik istemler çerçevesiyle Türkiye'de ilk kez en doğru dile getiren *Okunacak En Büyük Kitap İnsandır*, demek, insandan, insanların okumasından ve insanı okumaktan korku duyan, Alevileri hâlâ baskı altında tutmaya çalışan bu baskıcı ve sömürücü düzeni yıkıyor. Demek ki bu düzen yıkılmayı hak ediyor.